

2019-11-13
Reviderad:
2019-12-16

Samrådsredogörelse

Två nya 130 kV kraftledningar mellan Hedenlunda och SSAB i Flens, Katrineholms, Nyköpings och Oxelösunds kommuner, Södermanlands län

Projektorganisation:

Vattenfall Eldistribution AB
www.vattenfalleldistribution.se

Telefonväxel: 08-739 50 00
Org.nr: 556417-0800
Projektledare: Andreas Brolund
Tillstånd och rättigheter: Natalii Zetterkvist

Samrådsredogörelse

Rejlers Sverige AB
Fålhagsleden 61
753 23 Uppsala
www.rejlers.se

Uppdragsledare: Fredrik Nystrand
Samrådsredogörelse: Charlotta Sahlström, Erica Lindh
Granskning: Fredrik Nystrand

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
1.1	Genomförda samrådsaktiviteter	5
1.2	Samrådets genomförande	6
1.2.1	Samråd	6
2	MARKKABEL	6
3	SVAR PÅ GENERELLA SYNPUNKTER	8
3.1	Elektromagnetiska fält	8
3.2	Bostäder	8
3.3	Verksamheter	9
3.4	Den biologiska mångfalden	9
3.5	Fåglar	9
3.6	Beslut om betydande miljöpåverkan	9
3.7	Ljud från ledningen	9
3.8	Jakt	9
3.9	Ersättning för minskat marknadsvärde, produktion och skörd	10
3.10	Landskapsbild	10
3.11	Anläggning i befintliga ledningsgator	10
3.12	Skogsbruk	10
3.13	Jordbruksmark	10
3.14	Påverkan på GPS-användning	11
3.15	Fornlämningar	11
3.16	Inlösen av fastigheter	11
3.17	Andra alternativ än att utgå från stationen i Hedenlunda	11
3.18	Kolsänkan	11
3.19	Insekter och biodling/bikupor	11
3.20	Produktion av egen energi	12
3.21	Flytt av produktion till annan ort	12
3.22	Projektets allmännyttan	12
4	MYNDIGHETER	13
4.1	Länsstyrelse och kommun	13
4.1.1	Länsstyrelsens synpunkter	13
4.1.2	Kommunernas synpunkter	16
4.2	Övriga myndigheter	29

5	ENSKILDA SÄRSKILT BERÖRDA	33
6	ORGANISATIONER, FÖRENINGAR OCH VERKSAMHETSUTÖVARE	187
7	ALLMÄNHET	201

BILAGOR:

Bilaga 1. Samrådsbrev

Bilaga 2. Annons

Bilaga 3. Samrådsunderlag

Bilaga 4. Länsstyrelsen i Södermanlands yttrande

Bilaga 5. Flens kommuns yttrande

Bilaga 6. Oxelösunds kommuns yttrande

Bilaga 7. Nyköpings kommuns yttrande

Bilaga 8. Yttrande övriga myndigheter

Bilaga 9. Enskilda särskilt berörda

Bilaga 10. Yttrande organisationer, föreningar och verksamheter

Bilaga 11. Yttrande allmänhet

Bilaga 12. Katrineholms kommuns yttrande

1 INLEDNING

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall) avser att ansöka om nätkoncession för linje (tillstånd) för två nya 130 kV luftledningar mellan Hedenlunda och SSAB i Oxelösund i Flen, Nyköping, Katrineholm, Oxelösund kommuner, Södermanlands län. Inom ramen för en tillståndsansökan skall ett samråd enligt 6 kap. miljöbalken genomföras. I bilaga 1 redovisas samtliga kartor som finns i detta dokument i större storlek.

Inom ramen för tillståndsansökan ska samråd genomföras i enlighet med 6 kap. MB vilket framgår av bestämmelsen i 2 kap. 8 a § Ellagen. Samrådet är en del av tillståndsprcessen och föregår upprättandet av den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som ska biläggas ansökningshandlingarna.

Föreliggande handling utgör en redogörelse för hur samrådet har genomförts i aktuellt fall samt vilka samrådsparter som har kontaktats. Vidare sammanfattas de yttranden som inkommit under samrådsprocessen samt hur Vattenfall beaktat dessa. Samtliga yttranden som inkommit under samrådsprocessen biläggs även i sin helhet till aktuell skrivelse. I tabell 1 nedan ges även en sammanfattning av de samrådsaktiviteter som genomförts inom ramen för projektet.

1.1 Genomförda samrådsaktiviteter

I listan i tabell 1 redovisas de samrådsaktiviteter som genomförts inom ramen för föreliggande samrådsprocess.

Tabell 1 Lista över genomförda samrådsaktiviteter i kronologisk ordning.

Datum	Aktivitet	Se bilaga
2019-04-17	Information om förestående samråd skickades till Länsstyrelsen i Södermanlands län	
2019-05-24	Utskick av samrådsbrev till berörda fastighetsägare och närboende.	1
2019-05-27	Annonsering om samråd i Eskilstuna-Kuriren och Södermanlands Nyheter.	2
2019-05-28	Annonsering om samråd i Katrineholms-Kuriren.	2
2019-05-28	Utskick av samrådsunderlag till länsstyrelsen, kommuner och övriga myndigheter.	1 och 3
2019-06-10	Öppet hus i Vadsbro-Blacksta föreningsgård.	
2019-06-11	Öppet hus i Bergshammars bygdegård.	
2019-06-26	Sista dag för samråd.	

1.2 Samrådets genomförande

Samrådet genomfördes under perioden 27 maj till 26 juni 2019. Ett samrådsbrev med information om projektet och var man kan få tag på mer information samt en inbjudan till två samrådsmöten i form av öppna hus skickades ut till särskilt berörda och närboende. I brevet uppmanades adressaten att även vidarebefordra informationen till ev. arrendatorer eller hyresgäster. Samrådsmaterial skickades även ut via mail till myndigheter och organisationer. Annonsering i tidningar skedde den 27 maj och 28 maj 2019, se tabell 1.

1.2.1 Samråd

Formen för samrådet är inte reglerad i lag och nätägaren får avgöra i vilken form samrådet ska hållas. Syftet med samråd är att berörda ska få bli delaktiga i hur deras närmiljö används. Under samrådet kan alla intresserade få tillfälle att ställa frågor och lämna synpunkter. Samråd hålls därför i ett tidigt skede, innan det är bestämt hur verksamheten ska utformas. Vattenfall anser sig ha följt kraven på samråd enligt 6 kap. miljöbalken. Vattenfall valde att, utöver det skriftliga och annonserade samrådet, hålla samråd via öppet hus då denna form brukar uppskattas och låta många komma till tals och ställa frågor. Även representanter för SSAB var med på de öppna husen för att svara på frågor om projektet med ljusbågsugnen. Vid de öppna husen visade det sig att det kom fler personer än väntat (jämfört med liknande projekt). Detta ledde till att mötena upplevdes som röriga och lokalerna som trånga, vilket många mötesdeltagare har uttryckt sitt missnöje om. Vattenfall beklagar att denna situation uppstod.

Många upplevde även samrådstiden som för kort. Enligt 6 kap. 25 § miljöbalken punkt 1 ska samrådsunderlag distribueras till samrådsparter i tillräckligt god tid för att synpunkter ska kunna samlas in till när länsstyrelsen ska besluta om betydande miljöpåverkan. Detta samråd varade i ca en månad och Vattenfall bedömer att samrådstiden därför är tillräckligt lång för att alla som vill delta i samrådet ska hinna lämna ett yttrande.

2 MARKKABEL

En markkabel inom regionnätet är mer utsatt för risker jämfört med motsvarande trådsäkra luftledning. Riskerna är till stor del kopplade till det faktum att markkablar är dolda under mark, exempelvis kan mekaniska skador uppstå vid schaktning i närområdet av tredje part. Sådana grävskador kan innebära skador på markkabelns isolationssystem som kan medföra direkta driftavbrott. Det finns även risk för mindre mekaniska skador, som t.ex. mantelskador, vilka på sikt kan orsaka accelererad åldring av isolationssystemet som i sin tur leder till ökad risk för framtida driftavbrott.

Moderna kablar har idag enligt tillverkarna en hög tillförlitlighet om man ser till själva kabeln. Det är oftast skarvarna som utgör ett problem. Antalet skarvar beror på längden och storleken på kabeltrummor. För 130 kV 1-fas kabel är det, beroende på area, ca 500-800 meter/trumma). Större längder än så är svårt att hantera i genomförandet då kablarna ska kunna transporteras och förläggas i olika miljöer. Varje skarv blir en ny potentiell felkälla. Av detta följer att driftsäkerheten på en markförlagd ledning försämras ju längre den är eftersom antalet skarvar då ökas. Ju högre spänning desto mer komplicerade skarvar. I regel är en markkabel skyddad från yttre påverkan som väder, men det finns risk med överspänningar från åskväder som kan orsaka permanenta fel i isolationssystemet för markkabelsystemet.

De Europeiska stamnätsoperatörernas samarbetsorgan, Entso-e, publicerar statistik över avbrott och fel på komponenter och ledningar. Denna statistik sträcker sig för Sveriges del ned till och med 130 kV och bygger på uppgifter från de större regionnätsföretagen. Det normala är att man anger det senaste årets utfall samt medelvärden för längre perioder (10 år) bakåt. Senaste utgåvan avser år 2017 och är underlag för uppgifterna nedan. De övergående felen (fel som inte kräver reparation) på grund av åska i luftledningsnät är mycket vanliga på de högsta spänningsnivåerna, för 130 kV luftledningar ungefär 1.5 fel/100km och år. Kvarstående fel (fel som kräver reparation) för 130 kV luftledningar är < 0,1 fel/100 km och år. ¹

När det gäller kablar så stiger felintensiteten med spänningen eftersom majoriteten av felen är kopplade till isolationen – förutom yttre påverkan. I statistiken anges för 130 kV kablar totalt ca. 1.6 fel/100 km och år varav ca. 1.0 fel/100 km och år är kvarstående.² Detta är inte detsamma som att 0.6 fel/100 km och år är övergående på samma sätt som för luftledningar där man för det mesta har automatisk återinkoppling. För en kabel görs alltid en undersökning/bedömning innan man tar kabeln i drift efter att den löst ut. Mot bakgrund av ovanstående kan konstateras att kablar vid 130 kV nivå har en 10-15 gånger sämre tillförlitlighet än luftledningar.

Det som kännetecknar kabelfel är att reparationstiden kan uppgå till flera dagar i värsta fall veckor. Kabelavslut går snabbare att fellokalisera, medan skarvfel liksom kabelfel tar ofta lång tid att fellokalisera. Ett eventuellt fel på en luftledning kan åtgärdas relativt snabbt då felet oftast är lätt att lokalisera, felsökning av en luftledning är något som kan utföras av de flesta större entreprenörer och material (skarvsatser, linor o.s.v.) finns tillgängligt i lager. Felavhjälpning till följd av kabelfel tar däremot betydligt längre tid, än ett fel på en luftledning, med längre driftavbrott som följd. Det beror på att felsökning av markkablar i regionnätet enbart kan utföras av ett fåtal experter med kunskap, erfarenhet om kablar samt att speciell felundersökningsutrustning måste användas. När felet har lokaliserats tar det dessutom längre tid att reparera eftersom kabeln först måste grävas fram och reservdelar som är anpassade till aktuell kabeldesign måste införskaffas. Återställningstiden för luftledningar är betydligt kortare – i regel < 24 h. Typiska tider för att återställa en 130 kV kabel till normal drift efter ett kabelfel är 2-7 dagar.

---

¹ ENTSO-E (2018), Nordic and Baltic grid disturbance statistics 2017, sid. 56

² ENTSO-E (2018), Nordic and Baltic grid disturbance statistics 2017, sid.71

3 SVAR PÅ GENERELLA SYNPUNKTER

I detta kapitel redovisas svar på synpunkter som inkommit flertalet gånger från fastighetsägare och allmänhet.

3.1 Elektromagnetiska fält

Trots mångårig forskning runt om i världen finns ännu inga säkra, entydiga resultat som visar att växlande magnetfält påverkar oss människor negativt. Mot bakgrund av detta bedöms inte elektromagnetiska fält (EMF) ha betydande miljöeffekt.

Det vetenskapliga underlaget anses fortfarande inte tillräckligt gediget för att man ska kunna sätta ett gränsvärde. I stället har fem myndigheter -(Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Socialstyrelsen och Strålsäkerhetsmyndigheten) tagit fram en vägledning för beslutsfattare som rekommenderar följande:

- Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.
- Undvika att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.
- Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.

Oberoende studier har visat ett potentiellt samband mellan exponering av förhöjda magnetfältsvärden under barnaåren och en något ökad risk för leukemi. Forskning har dock inte kunnat fastställa att EMF orsakar leukemi³. Vattenfall kommer att följa myndigheternas råd och riktlinjer samt försiktighetsprincipen för att minimera exponering av EMF.

Inga belägg finns för att elektromagnetiska fält leder till försämrad djurhälsa, lägre produktivitet, fertilitet eller förändrat beteende. Vissa studier indikerar dock att högspänningsledningar kan påverka nötkreatur och hjorddjurs positionering. Vanligtvis brukar nötkreatur och hjorddjur positionera sig så de pekar mot norr, eftersom de påverkas av jordens naturliga magnetfält och teorin är att de använder magnetfältet som vägvisare. Men i närheten av högspänningsledningar har studierna påvisat att betesdjuren positionerar sig mer slumpartat. Det är dock ännu oklart vilka fördelar nötkreatur och hjorddjur får av att använda jordens magnetfält som vägvisare, då bl.a. mullvadar, råttor och fladdermöss använder magnetiska kristaller (s.k. magnetit) för att navigera sig istället för jordens magnetfält.⁴

3.2 Bostäder

Ett stråk är ett utredningsområde och inom detta område som är 200 meter brett kommer en sträckning att identifieras. Stråket är bredare än vad ledningsgatan kommer bli. När sträckningen för ledningsgatan bestäms kommer inga bostäder att korsas.

³ Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Socialstyrelsen, Strålsäkerhetsmyndigheten 2009

⁴ Ed Yong (2009), *Power lines disrupt the magnetic alignment of cows and deer*, National Geographic, <https://www.nationalgeographic.com/science/phenomena/2009/03/16/power-lines-disrupt-the-magnetic-alignment-of-cows-and-deer/> (hämtad 2019-11-01)

. Det slutliga sträckningsförslaget kommer att vara anpassat efter synpunkter, bostäder och andra värden så långt det är möjligt. Vattenfall strävar efter att hålla 100 meter till närmsta bostad. Om det inte är möjligt att hålla 100 meter till närmsta bostad genomförs en magnetfältsberäkning för att säkerställa att magnetfältet inte överstiger 0,4 μ T som är den försiktighetsprincip som råder.

3.3 Verksamheter

Kraftledningarna anläggs så långt det är möjligt längs befintlig infrastruktur. Genom detta försöker Vattenfall att minimera påverkan på landskapsbilden. Det slutliga sträckningsförslaget kommer att vara anpassat efter inkomna synpunkter, bostäder, djurhållning och andra värden så långt det är möjligt. Vid detaljprojektering kan fastighetsägaren/verksamhetsutövaren om det är tekniskt, ekonomiskt och tillståndsmässigt möjligt påverka den slutgiltiga placeringen av kraftledningen. En närmare beskrivning av dessa frågor redovisas i den kommande MKB:n.

3.4 Den biologiska mångfalden

Kraftledningsgator har visats kunna ha positiv inverkan på den biologiska mångfalden och hyser många av de arter som trivs i jordbrukslandskapet. Kraftledningsgator är en viktig livsmiljö för bland annat hotade fjärilar, svampar och andra kärlväxter. Arterna gynnas av hävd, alltså skötsel av ett område genom slåtter, bete eller annat som ser till att växtligheten inte blir för hög. Hävdgynnande arter fördrar solljus och trivs inte om marken blir för skuggig eller om växtligheten blir för tät. Arter som hotas av igenväxning och förändrad markanvändning kan därför finna boendemiljö i kraftledningsgatan⁵.

3.5 Fåglar

Vattenfall kommer att vidta åtgärder så att risker för fåglar etc. minimeras. Vid behov kommer åtgärder som bl.a. fågelinventering och fågelavvisare att utföras.

3.6 Beslut om betydande miljöpåverkan

Denna samrådsredogörelse kommer att skickas in tillsammans med begäran om beslut om betydande miljöpåverkan (BMP) till länsstyrelsen. Om beslutet är att projektet innebär BMP kommer en MKB enligt den specifika miljöbedömningen att tas fram, om beslutet är att projektet ej innebär BMP kommer en liten MKB att tas fram.

3.7 Ljud från ledningen

Vid fuktigt väder eller dimma kan det uppstå sprakande ljud från en luftledning. Detta kallas för koronaeffekt . Dessa ljud är väldigt låga, specifikt vid denna spänningsnivå, och avtar snabbt med avstånd från luftledningen. Vattenfall bedömer att ljuden är tillräckligt låga för att skyddsåtgärder inte ska krävas.

3.8 Jakt

I vissa fall kan en ledningsgata leda till positiva effekter för jakt, då jägaren kan se bytet på ett längre avstånd. Jaktorn är en vanlig syn i anslutning till Vattenfalls ledningsgator.

---

⁵ Vattenfall Eldistribution 2019. Artrika gräsmarker i Vattenfalls regionnät. (Broschyr). Se även projektets webbplats: www.vattenfalleldistribution.se/hedenlunda-oxelosund

3.9 Ersättning för minskat marknadsvärde, produktion och skörd

För varje direkt berörd fastighet görs en intrångsvärdering enligt expropriationslagens regler, det är marknadsvärdesminskningen som ersätts med ett påslag på 25%. Intrångsvärderingen görs i samband med tecknande av markupplåtelseavtal (servitutsavtal) eller i samband med ledningsrättsförrättning. Värderingen sker enligt gällande normer "Nya skogsnormen" om det är skogsmark eller "Åkernormen" från 1974 om det är åker eller bete. Det utgår också ersättning för ev. skog som måste avverkas (samt för tidig avverkning, storm- och torkskador) samt för grödor och kommande skördebortfall. Vid frivillig överenskommelse ger Vattenfall ett ytterligare påslag på 20%. Vattenfall följer den policy som tagits fram av Energiföretagen Sverige när det gäller markåtkomst. Vid detaljprojektering kan fastighetsägaren om det är tekniskt, ekonomiskt och tillståndsmässigt möjligt påverka den slutgiltiga placeringen av kraftledningen.

3.10 Landskapsbild

Kraftledningarna anläggs så långt det är möjligt längs befintlig infrastruktur. En analys av påverkan på landskapsbilden kommer att genomföras i kommande MKB. Påverkan på landskapsbilden kommer därmed försöka minimeras.

Luftledningar är som mest synliga i öppna landskap, i skogsmark är ledningarna inte lika framträdande.

3.11 Anläggning i befintliga ledningsgator

Kraftledningarna anläggs så långt det är möjligt längs befintlig infrastruktur och i anslutning till befintliga ledningsgator. Om de nya kraftledningarna byggs parallellt med en befintlig kraftledning krävs en breddning av ledningsgatan, vilket innebär att ny mark måste tas i anspråk.

Att sambygga med Svenska kraftnät, d.v.s. att bygga ledningen i samma stolpar är inte möjligt. Befintliga stolpar är inte dimensionerade för detta och har inte plats för två ytterligare ledningar.

3.12 Skogsbruk

I skogsmark innebär intrånget att en skogsgata måste upprätthållas vilket gör att pågående skogsbruk inte kan fortsätta i ledningsgatan. En luftledning medför också en påverkan på naturmiljön. Exempelvis ändras livsbetingelserna för flora och fauna lokalt, något som missgynnar vissa arter och gynnar andra arter.

Under anläggningsskedet kommer uppförandet av en luftledning i en ny ledningsgata innebära avverkning av skog samt bortforsling av virke. I anslutning till stolpplatser för ledningen blir det aktuellt med schaktarbeten, vilka kan medföra tillfällig störning. Mark mellan stolpplatserna påverkas endast obetydligt då linorna dras i luft mellan stolparna. Under byggskedet förekommer övergående störningar i form av t.ex. hinder, buller och avgaser. I och i anslutning till ledningsgatan kan även markskador uppstå till följd av terrängkörning och liknande.

3.13 Jordbruksmark

Förutom i direkt närhet till stolpe och eventuella stag utgör byggnation av kraftledning på jordbruksmark normalt sett inga hinder för att odla marken. För varje berörd fastighet görs en intrångsvärdering enligt expropriationslagens regler och värderingen sker enligt "Åkernormen". Det utgår också ersättning för grödor och kommande skördebortfall.

Vid konstbevattning av odlingsmark kan splittrade strålar träffa en kraftledning, vilket oftast är ofarligt. Om saltvatten eller förorenat vatten används kan vattnet leda ström och då är det farligt att röra bevattningsmaskinen. Om det är en stor bevattningsanläggning som har metallrör på marken och är placerad nära eller under en kraftledning, kan det bildas elektriska strömmar i rören. Om anläggningen är korrekt installerad är strömmarna ofarliga⁶.

3.14 Påverkan på GPS-användning

Enligt rapporten *Mätningar för undersökning av kraftledningars påverkan på GPS inom lantbruket*⁷ framkommer att: "Radiostörningsmätningarna visade att det inte fanns några störningar från kraftledningarna som når upp till de frekvenser som används av positioneringsutrustningen." I rapporten står även att "Det skulle kunna finnas tillfällen när sådan påverkan av stolparna får märkbara effekter i form av försämrade positionering närmast stolparna. Men för de flesta normala fall är sannolikt sådan påverkan av kraftledningsstolpar, för 50-130 kV ledningar, av marginell eller ingen betydelse för den praktiska tillämpningen". Vattenfall bedömer därmed att kraftledningarna inte kommer ha en negativ påverkan på GPS-användning inom lantbruket.

3.15 Fornlämningar

Vid identifiering av den slutliga ledningssträckningen och projektering av stolpplaceringar undviks kända lämningar så långt det är möjligt. Fornlämningar påverkas inte av att korsas av en luftledning då faslinorna är placerade flera meter över mark. Om ingrepp i fornlämning blir nödvändigt kommer tillstånd enligt 2 kap. kulturmiljölagen att sökas. Om tidigare okänd fornlämning upptäcks under arbetet avbryts verksamheten och förekomsten anmäls omedelbart till länsstyrelsen.

3.16 Inlösen av fastigheter

Vattenfall löser inte in fastigheter.

3.17 Andra alternativ än att utgå från stationen i Hedenlunda

Hedenlunda har bedömts, av Svenska kraftnät och Vattenfall Eldistribution AB, vara den station som ur ett nätperspektiv har bäst förutsättningar på kort och lång sikt att hantera den anslutning som ljusbågsugnen innebär.

3.18 Kolsänkan

Även vid markkabel behöver mark vara trädfri, då en skogsgata krävs för markkabel, även om denna blir smalare än skogsgatan för en luftledning. Detta gör att även markkabel får en påverkan på avverkning av träd. I kapitel 2 finns en jämförelse mellan luftledning och markkabel. En utförligare utredning kommer att redovisas i den kommande MKB:n.

3.19 Insekter och biodling/bikupor

Det finns forskning som indikerar att lågfrekventa elektromagnetiska fält kan försämra honungsbins kognitiva och motoriska förmågor. Bl.a. har Shepherd m.fl behandlat frågan i artikeln *Extremely Low Frequency Electromagnetic Fields impair the Cognitive and Motor Abilities of Honey Bees* från 2018. Artikeln ponerar att honungsbin kan bli påverkade genom miljömässig stressfaktor från

⁶ Svenska kraftnäts hemsida. *Säkerhet vid kraftledningar*. <https://www.svk.se/drift-av-stamnatet/sakerhet-vid-kraftledningar/#Konstbevattning>

⁷ *Mätningar för undersökning av kraftledningars påverkan på GPS inom lantbruket (Elforsk rapport 14:19, 2014)*

elektromagnetiska fält från kraftledningarna, vilket påverkar binas lärande, flygande, födosökande och utfodring. Detta kan i sin tur minska binas förmåga att pollinera grödor. Forskningsunderlaget som artikeln bygger på är dock för 400 kV ledningar och bina som har utsatts för elektromagnetiska fält i undersökningen har utsatts för 50 Hz lågfrekventa elektromagnetiska fält samt 20, 100 och 1000 μT .⁸ De magnetfältsvärdena som redovisas i artikeln är betydligt högre än vad aktuella 130 kV ledningar kommer alstra.

Annan forskning indikerar dock att ledningsgator från kraftledningar kan ha positiv effekt på vilda bin. Artikeln *The effects of habitat management on the species, phylogenetic and functional diversity of bees are modified by the environmental context* från 2016 visar att ledningsgator som ofta rensas på träd kan få högre artrikedom på örter, vilket kan skapa en mer föredragen livsmiljö för bin. Detta kan bero på ökad pollenförsörjning till bins avkommor, som i sin tur kan öka bins mångfald i ledningsgatorna.⁹

3.20 Produktion av egen energi

Vattenfall hänvisar frågor som rör SSAB:s verksamhet till SSAB. Vattenfall har anslutningsplikt enligt Ellag (1997:857) vilket innebär att Vattenfall ansluter de kunder som så önskar.

3.21 Flytt av produktion till annan ort

Att flytta produktionen till Borlänge eller Luleå har tidigare utretts av SSAB I SSAB:s samrådsunderlag¹⁰ står det att en alternativ placering av den sökta verksamheten (ljusbågsugn + befintlig malmbaserad process) i form av utökning av bolagets anläggningar i Borlänge eller Luleå bedöms vara uppenbart orimlig.

3.22 Projektets allmännyttan

Vattenfall har anslutningsplikt enligt Ellag (1997:857) vilket innebär att Vattenfall ansluter de kunder som så önskar.

Etableringen av ljusbågsugnen innebär att SSAB kan utveckla sin verksamhet och reducera sina utsläpp av koldioxid.

---

⁸ Shepherd S. m.fl. (2018), *Extremely Low Frequency Electromagnetic Fields impair the Cognitive and Motor Abilities of Honey Bees*

⁹ Sydenham M.A.K. m.fl. (2016), *The effects of habitat management on the species, phylogenetic and functional diversity of bees are modified by the environmental context*

¹⁰ Samrådsunderlag – Tillståndsansökan SSAB Oxelösund, 2019-03-01. <https://www.ssab.se/ssab-koncern/om-ssab/produktionsorter-i-sverige/oxelosund/fossilfri-produktion>.

4 MYNDIGHETER

4.1 Länsstyrelse och kommun

Samrådet med myndigheter inleddes den 28 maj 2019 med utskick av inbjudan till skriftligt samråd (Bilaga 1) inklusive samrådsunderlag (Bilaga 3) via mail till Länsstyrelsen i Södermanlands län och Flen, Katrineholm, Nyköping och Oxelösunds kommuner.

Samrådsunderlaget beskriver den planerade verksamheten och dess förutsedda miljöpåverkan samt redovisar förslag till innehåll och utformning av miljökonsekvensbeskrivning. Sista svarsdag för samrådssynpunkter var den 26 juni 2019.

4.1.1 Länsstyrelsens synpunkter

Skriftligt yttrande från länsstyrelsen inkom den 14 juni 2019 och redovisas i helhet i Bilaga 4.

Tabell 2 Sammanfattning av inkomna synpunkter från länsstyrelsen samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Länsstyrelsens synpunkter	Kommentarer
<p><i>Samförläggning med annan infrastruktur</i> Länsstyrelsen skriver i sitt yttrande att samförläggning med annan infrastruktur är att föredra eftersom etablerande av nya sträckningar innebär betydande ingrepp i landskapet, naturmiljön och kulturmiljön.</p> <p><i>Förutsättningar för avgränsningssamråd</i> Länsstyrelsen kan, med hänsyn till de brister inte avseende underlag för bedömning av projektets miljöpåverkan, inte lämna en fullständig redogörelse för hur deras syn på hur konsekvensbeskrivningen ska avgränsas. Detta kan åtgärdas om de, i samband med begäran om beslut om projektets miljöpåverkan, utifrån det då kompletterande underlaget, ges möjlighet att lämna ytterligare synpunkter på avgränsningen.</p> <p><i>Behov av landskapsanalys</i> Länsstyrelsen saknar en översiktlig landskapsanalys med överlagrande upplevelsevärden (natur, friluftsliv, kulturmiljö, landskapsbild) pekade ut, beskrivs och bedöms ur känslighets-/tålighetssynpunkt.</p> <p><i>Tekniska förutsättningar</i> Länsstyrelsen skriver att tekniska förutsättningar måste kompletteras angående bland annat anläggningshöjd och behov av utökad ledningsgatebredd. Vidare saknas uppgift om den nya ledningen kommer att gå på samma höjd som den befintliga vilket kan påverka bedömningen av intrång i landskapsbild. Generella utformningsalternativ för</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall strävar efter att, där det är möjligt, följa befintlig infrastruktur.</p> <p>Vattenfall har genomfört ett samordnat undersökningssamråd och avgränsningssamråd. Eventuellt ytterligare samråd kommer endast ske med de fastighetsägare som blir berörda av justeringar i det alternativ som Vattenfall väljer att gå vidare med.</p> <p>Ledningarnas påverkan på landskapsbild kommer att redovisas i MKB:n.</p> <p>Anläggningshöjd och information om behov av utökad ledningsbredd</p>

Länsstyrelsens synpunkter

Kommentarer

luftledningarna vid passager av sjöar, vattendrag mm måste redovisas.

Alternativredovisning

Länsstyrelsen skriver att miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla uppgifter om alternativa lösningar och skälen till bortvalda alternativ behöver utvecklas. Valet att förlägga anslutningspunkten i Hedenlunda behöver förklaras.

Riksintressen

En samlad och preciserad bedömning av riksintresseområdena saknas. Uppgift om att TGOJ-banan är av riksintresse och vilka vägar som är av riksintresse saknas. För riksintresseområdet Skavsta flygplats leder Trafikverket ett arbete med precisering av riksintresset vilket kan behöva beaktas.

I underlaget saknas en karta över berörda riksintressen för kommunikation. Det saknas uppgift om att Natura 2000-områden även är utpekade som riksintresse enligt 4 kapitlet 8 §. I Södermanlands län har Energimyndigheten pekat ut mark- och vatten i anslutning till 400 kV-anläggningar (ledningarna och regionnätstationer) som riksintresse för eldistribution.

Kartunderlag

Länsstyrelsen anser att kartorna är svårtolkade och hade önskat kartor där det framgick tydligt var sträckningen planeras parallellt med befintliga kraftledningarna.

Naturmiljö

Länsstyrelsen anser att en konfirmerande naturvärdesinventering bör göras. Forskning visar att kraftledningsgator kan ha positiv effekt på naturvärden. Detta kan behöva beaktas vid val av sträckningsalternativ.

Om de aktuella ledningsdragningarna skadar eller försämrar befintliga naturmiljövärden bör lämpliga kompensationsåtgärder föreslås.

I underlaget saknas resonemang om vilken effekt eller påverkan som den planerade kraftledningen kan få på kända "naturobjekt".

kommer att redovisas i kommande MKB.

Kommande MKB kommer att innehålla uppgifter om alternativa lösningar och skäl till varför förordat alternativ har valts.

Se avsnitt 3.17 ang. andra alternativ än Hedenlunda.

Information om järnvägar och vägar som är av riksintresse kommer att redovisas i kommande MKB. Även en samlade och preciserade bedömningar av berörda riksintressen kommer att redovisas.

Nya och mer lättolkade kartor kommer att redovisas i kommande MKB.

En naturvärdesinventering kommer att genomföras.

Om ledningen skadar eller försämrar naturmiljön kommer marken att i möjligaste mån återställas till tidigare skick.

Påverkan och konsekvenser som ledningen kan ge kända naturobjekt kommer att redovisas i kommande MKB.

Länsstyrelsens synpunkter

Kommentarer

I det fortsatta arbetet bör man utgå från arter som omfattas av Artskyddsförordningen (2007:845) istället för rödlistade arter.

För fåglar behöver sökningen breddas till 1000 m i vardera riktningen för att fånga upp områden med större koncentrationer. I samrådsunderlaget saknas en analys av nya luftledningars påverkan på fåglar i form av nyskapade barriärer i luften.

Följande alternativ riskerar enligt Länsstyrelsens bedömning få betydande negativa konsekvenser för naturmiljön:

-1C, mellan Ålspångaviken och Gripennäsviken finns ett område med stor betydelse för fågelfaunan.

-1E (i SO) och 2C påverkar delvis ett område med stor betydelse som rastlokal för svanar, gäss och tranor.

- Samtliga dragningar korsar Kilaåns dalgång, nedgrävning bör utredas som alternativ vid passagen.

- Även sträckningen från Arnöleden in mot Oxelösund (SSAB) bör nedgrävning eller dragning i befintlig ledningsgata utredas på grund av flyttfågelstråk.

Kulturmiljö

1C och 2A är olämpliga ur kulturmiljösynpunkt på grund av ovanligt mycket fornlämningar, båda dessa sträckor kommer kräva stora arkeologiska insatser. Alla kända fornlämningar inom 50 meter från det valda sträckningsalternativet ska redovisas.

Risk och säkerhet

Länsstyrelsen antar att Försvarsmakten fått ta del av samrådet för att kunna göra en bedömning om eventuell påverkan på totalförsvarets intressen.

Det bör övervägas eventuella åtgärder för att öka robusthet och redundans för samhällsviktiga verksamheter där så är möjligt.

Ur ett sårbarhetsperspektiv är en markförlagd ledning att föredra. I områden där annan infrastruktur i form av vägar och järnvägar skulle kunna påverka en ledning genom dominoeffekter vid olyckor, påkörning av ledningsstolpar vid avåkning/urspårning, bör

I det fortsatta arbetet kommer Vattenfall att utgå från arter som omfattas av Artskyddsförordningen.

Vattenfall kommer att komplettera fågelsökningen med bredare uttag. I kommande MKB kommer redogörelse över påverkan på fågellivet att redovisas.

Vattenfall har valt att gå vidare med stråkalternativ 1B-1-1D. I kommande MKB kommer alla idag kända fornlämningar inom 50 meter från sträckningen att redovisas.

Försvarsmakten har bjudits in till samrådet, men meddelade att de inte hade något att erinra.

Vattenfall utvecklar och förbättrar kontinuerlig robustheten i sitt nät.

Vattenfall bedömer att risken för påkörning vid avåkning/urspårning från vägar och järnvägar är mycket liten. Vattenfall tar risker i beaktande och utför riskanalyser vid byggnation nära vägar samt vidtar åtgärder för att

Länsstyrelsens synpunkter

Kommentarer

dessa risker planeras bort där så är möjligt.

Förorenade områden

För att Länsstyrelsen ska kunna bedöma den sökta verksamhetens lämplighet krävs att följande utreds i kommande MKB:

- Vilka förorenade och potentiellt förorenade områden som berörs. Detta bör även redovisas i kartform.
- De arbeten som kan bli aktuella inom förorenade och potentiellt förorenade områden.
- Vilka försiktighetsmått och vilka konsekvenser för miljön den sökta verksamheten förväntas medföra.

Pågående markanvändning – jord- och skogsbruk

I underlaget saknas underlag för att bedöma hur möjligheten att bedriva rationellt jord- respektive skogsbruk och hushållning med brukningsvärd jordbruksmark påverkas av olika sträckningsalternativ.

Vattenverksamhet

Av underlaget framgår att anmälan om vattenverksamhet enligt 11 kapitlet miljöbalken kan bli aktuell. En bedömning av åtgärdernas påverkan på möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen för vatten behöver göras i dessa fall och redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Upplysning

Länsstyrelsen upplyser om att dispenser och specifika tillstånd behöver sökas om det krävs.

minska riskerna för påkörning.

Se kapitel 2 angående markkabel.

I kommande MKB kommer ev. påverkan på potentiellt förorenade områden att redovisas i både text och kartor. Vid ev. påverkan kommer även arbeten, försiktighetsåtgärder och konsekvenser att redovisas.

I MKB:n kommer en bedömning av ledningarnas påverkan på areella näringar att redovisas.

I kommande MKB kommer ev. påverkan och skyddsåtgärder på miljö kvalitetsnormer för vatten att redovisas.

Om så krävs kommer dispenser och tillstånd att sökas hos berörd kommun/länsstyrelse.

4.1.2 Kommunernas synpunkter

Skriftligt yttrande från Flens kommun inkom den 17 juni 2019 och redovisas i helhet i Bilaga 5. Skriftliga yttranden från Oxelösunds kommun inkom den 20 juni och den 27 juni 2019 och redovisas i helhet i Bilaga 6. Skriftligt yttrande från Nyköpings kommun inkom den 8 juli 2019 och redovisas i helhet i Bilaga 7.

Tabell 3 Sammanfattning av inkomna synpunkter från kommunerna samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Kommunens synpunkter	Kommentarer
<p>Flens kommun</p> <p>Flens kommun skriver i sitt yttrande att samhällsbyggnadsnämnden har i sak inget att invända mot att utöka elanslutningskapaciteten för att industrierna i Oxelösund på sikt ska kunna minska sina koldioxidutsläpp.</p> <ul style="list-style-type: none"> - I första hand bör ledningsstråk vara placerade så långt det är möjligt i befintliga ledningsgator om detta inte är uppenbart oskäligt. - Ledningsstråken bör vara lokaliserade på platser, så långt det är möjligt, där de ej stör kulturlandskapet och möjligaste mån placeras med god säkerhetsmarginal till närboende. - Flens kommuns översiktsplan för Flen, laga kraft, 18 oktober 2018 ska följas och beaktas. 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Stråk har tagits fram genom analyser utifrån idag kända natur- och kulturvärden, kommunala planer samt tekniska och ekonomiska aspekter. Framtida sträckning som koncession kommer att sökas för kommer även hänsyn ha tagits till bostäder etc.</p>
<p>Katrineholms kommun</p> <p>Katrineholms kommun är generellt ej emot att kraftledningsnätet i Södermanlands län byggs ut för att säkerhetsställa framtida leveranser inom hela länet.</p> <p>Utbyggnaden av kraftledningsnätet för att stärka enskilda bedömda viktiga näringsverksamheter i länet, i detta fall SSAB, får ej medföra att möjligheten till eldistribution i erforderlig utsträckning till övriga delar av länet äventyras. Om så ej är fallet, så ser Katrineholm kommun positivt på utbyggnaden av kraftledningsnätet, för att säkerställa framtida leveranser till SSAB liksom framtida arbetstillfällen.</p> <p>Eventuell överkapacitet bör distribueras ut till Vattenfalls "allmänna kraftledningsnät" i området, för att förstärka och säkerställa distributionen till det befintliga kraftledningsnätet efter utbyggnaden.</p> <p>Katrineholms kommun förordar att framtida nydragningar av 130 kV kraftledningar sker genom markförläggning där det är möjligt. Luftledning med breda ledningsgator endast i undantagsfall. Förläggningen bör även ske ut efter befintliga ledningstråk, liksom övrig infrastruktur i området t.ex. längs med</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Utbygganden kommer inte att medföra att eldistribution till andra delar av länet äventyras.</p> <p>Se kapitel 2 för en jämförelse mellan luftledning och markkabel. Teknikval samt motivering varför alternativ har valts bort kommer att redovisas i kommande MKB.</p> <p>Sträckningen Hedenlunda-Bettna-Vrena-Stigtomta och vidare till Oxelösund har utretts men består av trånga passager där utrymme för de nya ledningarna inte finns när hänsyn tas till järnväg,</p>

Kommunens synpunkter

Kommentarer

<p>befintliga vägstråk etc. Detta för att minska driftstörningar, underhållskostnader och intrångseffekter i naturmiljön.</p> <p>Katrineholms kommun förordar sträckningar där de utpekade naturområdena i underlaget berörs i så liten utsträckning som möjligt.</p> <p>Sträckningarna via Båven ej något som Katrineholms kommun ser som alternativ.</p> <p>Kommunen förordar alternativet sträckningen 1 C,1, 1D och 2.</p> <p>Katrineholms kommun ställer frågande till varför sträckan Bettna- Stigtomta ej är ett alternativ, då det längs med Rv.52 finns förlagd befintlig infrastruktur</p>	<p>befintliga luftledningar och bostäder.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med stråkalternativ 1B-1-1D.</p>
<p>Oxelösunds kommun</p> <p>Kommunstyrelsen i Oxelösunds kommun är mycket positiv till den omställning som nu inleds på SSAB. Kommunen möjliggör denna utveckling genom bl.a. det detaljplanearbete som skett och den detaljplan som beslutats för en LNG-terminal i Oxelösunds hamn. Till ytan är dock Oxelösund en av Sveriges mindre kommuner och den utveckling som kommer ske på SSAB behöver ta hänsyn till den övriga samhällsutvecklingen som planeras ske i Oxelösund.</p> <p>Oxelösunds kommun emotsätter sig föreslagen dragning och skriver att Vattenfall behöver göra om hela sitt förslag, från kommungräns till SSAB.</p> <p>Den föreslagna dragningen omöjliggör bostadsutveckling i hela Inskogens detaljplaneområde, vilket är ett av få expansionsområden för bostadsändamål. För området finns en detaljplan som innehåller skola, förskola, radhus och villor. Den föreslagna sträckningen gör att hela bostadsområdet blir omringat av högspänningsledningar. Detta är oacceptabelt för Oxelösunds kommun.</p> <p>Sträckningen blockerar även bostadsutvecklingen i Vivesta området. Vidare dras ledningen över den enda befintliga större detaljplan Oxelösunds kommun har för industriändamål. Därmed påverkas Oxelösunds möjligheter</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall Eldistribution utreder ledningssträckningen genom Oxelösunds kommun ytterligare.</p>

Kommunens synpunkter

Kommentarer

att förse mark till nya verksamheter i kommunen på ett oacceptabelt sätt.

Vidare skriver kommunen att förslaget inte tar hänsyn till gröna kilar, naturområden och naturvärden som finns i anslutning till den föreslagna ledningsgatan. Miljö och samhällsbyggnadsnämnden kommer i sitt yttrande särskilt lyfta dessa aspekter.

Till ytan är Oxelösund en av Sverige mindre kommuner. Redan den befintliga ledningsgatan tar en stor del av den ytan till föfoganden. Att på det komplettera med ytterligare en ledningsgata med den bredd som är angiven är oacceptabelt. Kommunen önskar att det från kommungränsen fram till SSAB dras en mark och/eller sjökabel. I samband med att den nya kabeln läggs bör möjligheten att samförlägga befintlig ledning med ny ledning undersökas. Det är problematiskt att ha en högspänningsledning genom en tätort.

Kommunen önskar att Vattenfall återkommer med ett kraftigt korrigerat ledningsförslag i enlighet med de förslag som bifogas. När detta förslag har inkommit ser kommunen gärna ett möte för att konkretisera detta utifrån de perspektiv som då finnes. Kommunen anser att det är förvånande att den föreslagna dragningen inte föregåtts av någon kontakt med kommunen. Hade Vattenfall valt att kontakta kommunen kunde kommunen varit behjälplig i vilka områden som kan vara lämpliga att anlägga den nya elkraftledningen på. Som det är nu kommer detta att ingå i det samrådsförfarande som Vattenfall bedriver med anledning av sitt förslag.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden skriver i sitt yttrande att nämnden ställer sig bakom Kommunstyrelsen i Oxelösunds kommuns yttrande beträffande intrången på detaljplanerad mark för bostäder och annan inverkan på Oxelösunds kommuns utvecklingsmöjligheter som er föreslagna sträckning innebär.

Synpunkter

Nämnden skriver att underlaget brister i sin tydlighet och är allt för generaliserat. Bilder på tänkbara stolpar presenteras utan måttangivelser. I Oxelösunds kommun har inga alternativ redovisats. Under 3.4 i samrådsunderlaget

framgår att ett annat alternativ studerats (befintlig ledningsgata). Det alternativet har dock avfärdats då det enligt underlaget skulle krävas omfattande ombyggnation av befintliga ledningar. Detta behöver ställas mot det omfattande ingrepp som ytterligare en ledningsgata genom Sveriges till ytan minsta kommun innebär.

Nämnden har efterfrågat material digitalt, vilket inte har levererats. Framöver utgår nämnden från att material kommer tillgängliggöras även digitalt för överlagring med kommunens egna GIS.

Upplysningsvis vill MSN påminna om att stolpar över 40 meter kräver bygglov. Inför fortsatt arbete behöver även lokalisering av eventuella transformatorstationer presenteras. Dessa kräver också bygglov.

Avsnitt 5 – Berörda intressen och bedömd påverkan
Föreslagen dragning genom Oxelösunds kommun berör följande detaljplaner:

0481-P80/1 Inskogen (Bostäder)
0481-P90/1 Del av Stjärnholm 5:1 och 5:37 (Handel)
0481-P79/2 Sundörsområdet (Natur och Industrimark)
0481-P84/2 kv Disponenten (Industri)

Mindre ingrepp görs i detaljplaner:

0481-P78/1 Peterslund (Park)
0481-P77/6 Fiskarstuguområdet (Park/Gata)
0481-P2019/2 Baraområdet (Trafik/Park, dessutom nära befintliga bostäder)

Vattenfall görs bedömningen i punkt 5.1.1 att alternativa dragningar är förenliga med gällande planer och pågående markanvändning. För Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är det en orimlig slutsats.

Avsnitt 5.2.2 Naturvärden

Dragningen genom Oxelösunds kommun innebär omfattande fragmentering av sammanhängande grönområden i hela norra Oxelösund, vilket inte är acceptabelt.

Dels innebär dragningen ett ingrepp i kopplingen mellan Inskogen och Danvik/Bastorp i nordväst, dels kapas den

gröna kilen, från Vivesta/Aspa och vidare norr ut mot Brannäs. Detta strider mot Översiktsplanen.

Dessa områden ingår också i kommunens Naturvårdsplan under namnen Västra Inskogen, Inskogens Östra del, Ekområdet vid Bastorp samt Skog mellan Granliden och Aspaviken. Områden som ingår i kommunens Naturvårdsplan har samtliga höga naturvärden.

Föreslagen dragning berör 3 nyckelbiotoper i Oxelösunds kommun. Kvarndammen som nämns men som ignoreras i dragningen utgör dessutom en fornlämning, en rastplats på Sörmlandsleden och har en befintlig kraftledningsgata i direkt anslutning. Ytterligare en kraftledningsgata riskerar att allvarligt påverka biotopen och upplevelsevärdet kopplat till platsen.

I ekområdet vid Brasstorp växer många gamla ekar, troligtvis 100-200 år gamla, som är mycket viktiga för den biologiska mångfalden.

Strandområdet vid Bara innehar ett ovanligt rikt fågelliv. Det är viktigt med hänsyn till fågellivet att vassarna lämnas orörda.

I samrådsunderlaget saknas analys av barriäreffekter för fåglar. I de fall nytillkommande luftledningar korsar befintliga blir barriäreffekten avsevärt mycket större. Området mellan Sundsör och SSAB är av regional betydelse som ett av länets främsta flyttfågelstråk.

Kommunens ambition är att öka exploateringen för bostäder i Vivesta enlighet med kommunens översiktsplan. Detta innebär att skogsområdet söder om Vivestavägen kommer att öka i betydelse som närströvsområde.

Avsnitt 5.3 Kulturmiljö

I underlaget saknas redovisning av kulturmiljöer i Oxelösunds kommun och påverkan på dessa. Herrgårdslandskapet kring Stjärnholms slott korsas av föreslaget stråk men nämns inte.

Avsnitt 5.5 Landskapsbild

Nämnden delar inte uppfattningen att föreslagen ledningsdragning endast skulle ha måttliga konsekvenser för landskapsbilden. I Oxelösunds kommun föreslås

befintliga och tillkommande ledningar att korsa varandra vid upprepande tillfällen vilket innebär ett betydande ingrepp i landskapsbilden. Eftersom Oxelösunds kommun har få långa utblickar i landskapet ökar betydelsen av att undvika ytterligare ingrepp i dessa.

Herrgårdslandskapet kring Stjärnholms slott har bitvis långa siktlinjer. Ytterligare kraftledningsgator inom området riskerar att allvarligt skada upplevelsen av området.

Från Inskogen föreslås kraftledningen gå direkt söder om befintlig bebyggelse, men eftersom inga höjder redovisats är det svårt att ta ställning till hur utblickar från Inskogen påverkas. Eftersom området ligger 10-12 meter högre än föreslagen ledningsdragning blir påverkan sannolikt markant.

Odlingslandskapet i Aspa med dess åkerholmar är en viktig utblick i Oxelösunds kommun vilket påverkas mycket negativt av föreslagen ledning.

Förorenad mark

Nämnden saknar redovisning av förorenade eller potentiellt förorenade områden. Inom Oxelösunds kommun finns ett antal objekt som finns att tillgå i EBH-stödet i digitalt format. Oxelösunds kommun bedömer att förorenade områden bör redovisas i samrådsunderlaget samt hur förorenad mark i eventuella ledningsgator ska hanteras vid ett genomförande.

Slutsats

Sammantaget är Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden mycket kritisk till föreslagen sträckning och kräver ytterligare utredning av utbyggnad i befintlig ledningsgata, antingen som markkabel eller luftkabel eller som i kombination. I en miljökonsekvensbeskrivning behöver en utbyggnad i befintlig ledningsgata finnas med som ett alternativ. Konsekvenser av detta behöver vägas mot det omfattande ingrepp i den fysiska miljön som föreslås i samrådsunderlaget.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden bedömer inte att nollalternativet, att SSAB fortsätter producera fossilbaserat stål, är ett seriöst alternativ att väga konsekvenser av föreslagen dragning mot. Att ledningarna ska fram är

Kommunens synpunkter

Kommentarer

<p>bortom allt rimligt tvivel. Föreslagen dragning behöver därför ställas mot alternativa dragningar, även inom Oxelösunds kommun.</p>	
<p>Nyköpings kommun</p> <p>Kommunen skriver i sitt yttrande att kommunen är positiv till SSAB:s planerade omställning till ljusbågsugn då det innebär väsentliga utsläppsminskningar och då verksamheten är viktig för kommunens medborgare. Kommunen anser att den planerade ledningsgatan riskerar att innebära betydande miljöpåverkan framförallt vad gäller påverkan på landskapsbild, areella näringar, naturmiljö och kulturmiljö och behöver därför utredas och motiveras väl. Kommunen är villig att vara behjälplig för att hitta en så bra lösning för ledningsdragningen som möjligt.</p> <p>Kommunen anser att underlaget har brister och ställer sig bakom Länsstyrelsens yttrande. Kommunen anser att underlaget behöver kompletteras framförallt vad gäller:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Redovisning och motivering av avförda alternativ - Samförläggning av ledning - Landskapsbild och kulturmiljöanalys - Påverkan på stora opåverkade områden - Påverkan på de areella näringarna även vad gäller skillnaden mellan olika tekniska alternativ - Tydligare motivering och bedömning av påverkan på landskapsbild <p>Kommunen anser att det är olämpligt med luftledning i delsträcka 2D med tanke på kommunens framtida bebyggelseutveckling och möjlig sammanväxning av orterna Bergshammar och Svalsta.</p> <p><i>Samförläggande med annan infrastruktur</i></p> <p>Kommunen anser att samförläggande med annan infrastruktur är att föredra. Kommunen anser att det behöver redovisas var samförläggning av befintliga ledningar är möjligt och vilken påverkan detta kommer ha i form av markbehov och höjder på anläggning i förhållande till befintliga ledningsgator. Kommunen skriver att endast två kortare sträckor verkar vara aktuella att samförlägga, ca 1,5 km öster om Stigtomta på sträcka 2D och en sträcka på 13 km mellan Nävsjön och Bränn-Ekeby på sträcka 1D.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>I kommande MKB kommer djupare utredning och analys av påverkan på landskapsbild, areella näringar och natur- och kulturmiljö att redovisas.</p> <p>Vattenfall kommer att komplettera kommande MKB med kommunens listade förteckning över saker som behöver kompletteras.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.</p> <p>Se avsnitt 3.11 ang. anläggning i befintliga ledningsgator.</p>

Kommunens synpunkter

Kommentarer

Behov av landskapsanalys och kulturmiljöanalys
Kommunen saknar motivering av varför konsekvenserna på kulturmiljön bedöms som måttlig. Kommunen ser även behovet av en översiktlig landskapsanalys där områden med överlagrade upplevelsevärden (natur, friluftsliv, kulturmiljö, landskapsbild) pekas ut, beskrivs och bedöms ur känslighets-/tålighetssynpunkt.

Utan landskapsanalys är det svårt att helt kunna bedöma vilket av alternativen 1D, 1E och 2D som utgör minst negativ påverkan.

Kommunen anser redan nu att alternativ 2D är mest negativ med tanke på framtida bebyggelseutveckling och sammanväxt av Bergshammar-Svalsta-Enstaberga, om den utförs som luftledning.

Kommunen anser att landskapsanalyser bör tas fram för bedömningen av påverkan på luftledning i Kildalen, inom riksintresse för kulturmiljömiljövården samt för sträckning söder om Yngaren.

Val av teknisk lösning och alternativ

Kommunen saknar resonemang kring:

- Om markförlagd kabel och luftledning går att kombinera och var det kan vara lämpligt.
- Påverkan på de areella näringarna
- vilken typ av luftledning som avses
- befintliga stolpar kan utnyttjas
- vilka för- och nackdelar de olika alternativen har för t ex. fågellivet.

Kommunen saknar också en tydlig beskrivning av förändring av den ursprungliga ledningsgatan och varför en förklaring till varför man inte i större utsträckning valt att utnyttja befintlig infrastruktur. Kommunen saknar även ett resonemang kring att kraftledningsgator kan ha positiv effekt på biologisk mångfald.

Kommunen anser att underlaget bör kompletteras med en tydligare motivering av teknisk lösning, markförlagd eller luftledning samt typ av luftledning och deras för- och nackdelar för enskilda delsträckor och passager, där påverkan på landskapsbild, natur, kulturmiljö och areella näringar framgår. Det behövs även en tydligare redovisning

Anledningen till att bedömningen att konsekvenserna på kulturmiljön är måttlig är främst att den största påverkan berör riksintresse för kulturmiljövård. Fornlämningar och andra kulturlämningar går att undvika genom anpassad placering av stolpar. Där det behövs kommer en landskapsanalys att redovisas i kommande MKB.

Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.

I kommande MKB kommer en mer ingående beskrivning av förändring av den ursprungliga ledningsgatan samt en mer ingående motivering till varför sträckningen valts. Se avsnitt 3.4 ang. ledningsgators positiva inverkan på den biologiska mångfalden. Detta

Kommunens synpunkter

Kommentarer

av bortvalda alternativ och motivering till detta. Även alternativ till att ansluta till Hedenlunda bör beskrivas och motiveras.

Flexibilitet hos föreslagna stråk

Kommunen undrar hur fasta stråken är och skriver att det är avgörande för dragningens påverkan hur flexibla föreslagna alternativ är.

Översiktsplan och detaljplaner för Nyköpings kommun

I översiktsplanen för Nyköpings kommun redovisas:

- stora opåverkade områden, inom dessa områden bör ingen ny bebyggelse, nya vägar eller anläggningar lokaliseras.
- områden lämpliga för utbyggnad av vindkraft.

Dessa områden och påverkan på dessa ska framgå i underlaget och tas hänsyn till.

Föreslagna sträckningar påverkar två detaljplaner vid Bergshammar. Bedömningen är att stråket inte strider mot detaljplanernas syften.

Övrigt

Kommunen vill påpeka att det krävs en nära samverkan med Trafikverket om passage av Ostlänken. Det krävs en analys av inflygningszoner och utredning av ev. påverkan på inflygning och inflygningssystem kring Skavsta.

Kommunen vill uppmärksamma att en översyn av riksintresseprecisering för Stockholm Skavsta flygplats där en utökning kan påverka möjligheterna till sträckning och val av mark eller luftledning.

Det saknas en redovisning av att Högåsens vattenverk är riksintresse för anläggningar för vattenförsörjningen.

Analys av stråk och delstråk

Kommunen anser att underlaget för samrådet har sådana brister att det är svårt att ta ställning till, både avseende till prioritering och av föreslagna stråk och delstråk. Kommunen gör ändå följande preliminära bedömning:

Delsträcka 1D

Naturvård

Påverkar ett stort antal områden med skog vilket ger ett

kommer även redovisas i kommande MKB.

Se kapitel 2 för en jämförelse mellan luftledning och markkabel. Teknikval samt motivering varför alternativ har valts bort kommer att redovisas i kommande MKB.

Se avsnitt 3.17 ang. andra alternativ än station Hedenlunda.

Stråken är framtagna områden där ledningarna kan placeras inom. Stråken är dock förslag och går att justera. Detta kommer att redovisas i kommande MKB.

I kommande MKB kommer påverkan och skyddsåtgärder för områdena utpekade i den kommunala översiktsplanen att redovisas.

Trafikverket har bjudits in till samråd och Vattenfall kommer att föra dialog med Trafikverket ang. Ostlänken Ledningen bedöms inte påverka in- och utflygningszoner till flygplatsen.

Vattenfall har valt att gå vidare med stråkalternativ 1B-1-1D.

Kommunens synpunkter

Kommentarer

större ingrepp i naturvärden än påverkan på öppna våtmarker och ängs/hagmarker.

Kultur och landskapsbild

Berör Kiladalen. Luftledning bör placeras så att den inte dominerar i det öppna landskapet och att inte ledningsgator genom skogsklädda höjder syns på långt avstånd. En översiktlig landskapsanalys behövs för vidare bedömning av påverkan.

Delsträcka 1E

Natur

Påverkan utgörs till större del av öppna marker vilket ger en mindre påverkan än när skogsmiljöer påverkas. Våtmarken Erkan påverkas som är en viktig fågellokal.

Kulturmiljö, landskapsbild och bebyggelseutveckling

Berör Kiladalen. Berör även kulturmiljöer som pekats ut som värdefulla: Valingegård, Kila, Lunda, Tuna och Bergshammar.

Ledningen passerar inom avrinningsområde för Yngaren som är kommunens vattentäkt. Vattentäkten får inte påverkas.

Delsträcka 2A

Natur

Relativt få naturvärdeskonflikter dock med helt ny sträckning genom kommunen.

Kulturmiljö, landskapsbild och bebyggelseutveckling

Berör riksintresse för kulturmiljö Husby-Oppunda. Markförläggning bör utredas. Luftledning bör placeras så att den inte dominerar i det öppna landskapet och att inte ledningsgator genom skogsklädda höjder syns på långt avstånd. Förutsättningarna för att använda kulturhistoriska byggnader får inte påverkas. Se mer info i kunskapsunderlag från Länsstyrelsen.

Sträckningen berörs av utredningsområde för reservvattentäkt för Nyköping och Oxelösunds kommuner vid Husbymalmen.

Delsträcka 2B

Vattenfall har valt att inte studera alternativ 1A, 1E, 2A, 2B, 2C eller 2D vidare. Dessa alternativ är därför för närvarande inte berörda.

Där det behövs kommer en landskapsanalys att redovisas i kommande MKB.

Natur

Relativt få naturvärdeskonflikter dock med helt ny sträckning genom kommunen.

Kulturmiljö, landskapsbild och bebyggelseutveckling

Ledningen verkar ligga på tillräckligt avstånd för att inte beröra bebyggelseutveckling i Råby. Berör dock riksintresse för kulturmiljö Nyköpingsåns dalgång. Markförläggning bör utredas. Luftledning bör placeras så att den inte dominerar i det öppna landskapet och att inte ledningsgator genom skogsklädda höjder syns på långt avstånd.

Förutsättningarna för att använda Herrgårdsbyggnaderna i Näs får inte påverkas. Se mer info i kunskapsunderlag från Länsstyrelsen.

Delsträcka 2C

Natur

Kort sträcka med få påverkanspunkter. I kombination med delsträcka 2A eller 2B får alternativet en mycket lång sträcka i kommunen eftersom den sammanfaller med stora delar av alternativ 1E. Då får man den olämpliga kombinationen av lång sträckning i kommunen och många konflikter med naturvårdsintressen.

Kulturmiljö, landskapsbild och bebyggelseutveckling

Ledningen verkar ligga på tillräckligt avstånd för att inte beröra bebyggelseutveckling och eventuell framtida stationsutveckling i Stigtomta.

Delsträcka 2D

Natur

Delsträcka 2D i kombination med delsträcka 2A eller 2B ger relativt få konflikter med naturvärden och naturvårdsfördelar för sandödlor som gynnas av kraftledningsgator. Om kraftledningen utformas som markförlagd ledning förbi Bergshammar och genom Kiladalen så blir påverkan ännu mindre.

Kulturmiljö, landskapsbild och bebyggelseutveckling

Ledningen riskerar att kraftigt försämra möjligheten till bebyggelseutveckling i Bergshammar och/eller Svalsta. Luftledning med tillhörande skyddsavstånd försämrar möjligheten till ihopbyggnad. Markledning har mindre men en viss negativ påverkan då ledningsgatan inverkar på

placering av bebyggelse och försvårar markarbeten vid exploatering.

Området berörs också av riksintresse för kulturmiljö Kilaådal. Markförläggning bör utredas. Luftledning bör placeras så att den inte dominerar i det öppna landskapet och att inte ledningsgator genom skogsklädda höjder syns på långt avstånd. Bebyggelse i Övre Broby och Åby får inte påverkas. Se mer info i kunskapsunderlag från Länsstyrelsen.

Ledningen passerar även genom riksintresse för vattenförsörjningen och dess vattenskyddsområde. Vattentäkten får inte påverkas och inga markarbeten ska se i närheten av gamla plantskolan.

Sammanfattning delsträckor

Natur

Ur naturvärdessynpunkt är alternativ 2B kombinerat med 2D just nu bästa alternativet med få konfliktpunkter och fördelar med ökad naturvårdsnytta för sandödlor.

Som andra alternativ förordar kommunen 1D som har en kort sträcka genom kommunen och begränsad påverkan på Kilaåns dalgång och landskapsbild. Det blir däremot extra viktigt att ta hänsyn till skogliga värden och Kilaådalens känsliga natur vid detaljprojekteringen.

Kulturmiljö, landskapsbild och bebyggelseutveckling

Utan landskapsanalys är det svårt att helt kunna bedöma vilket av alternativen 1D, 1E och 2D som utgör minst negativ påverkan. Kommunen kan dock redan nu se att 2D är mest negativ med tanke på framtida bebyggelseutveckling och möjlig sammanväxning av orterna Bergshammar-Svalsta-Enstaberga, om den utförs som luftledning.

Sammanvägd analys

Kommunen anser att det är för många osäkerhetsfaktorer och har inte heller haft tid att analysera allt underlag för att kunna göra en slutgiltig bedömning av vilket alternativ som kommunen förordar. Kommunen ser därför fram emot en fortsatt dialog med Vattenfall för att hitta en så miljömässigt och ur allmänna intressen bra lösning för ledningsdragningen som möjligt.

Kommunens synpunkter

Kommentarer

	Vattenfall kommer att föra dialog med kommunen i det fortsatta arbetet.

4.2 Övriga myndigheter

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag har även sänts till övriga myndigheter som kan tänkas beröras av verksamheten, se Bilaga 8.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Sveriges geologiska undersökning, Luftfartsverket och Försvarsmakten har meddelat att de avstår från att yttra sig i ärendet.

Myndigheter som har lämnat synpunkter framgår i Tabell 4.

Tabell 4 Sammanfattning av inkomna synpunkter från myndigheter samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Myndighet	Synpunkter	Kommentarer
Strålsäkerhetsmyndigheten	SSM skriver i sitt yttrande att myndigheternas rekommendationer som samrådsunderlaget hänvisar till inte ensamt kan ligga till grund för beslut om kraftledningar. Det är miljöbalkens försiktighetsprincip som ska tillämpas. I kommande MKB bör ett resonemang föras kring försiktighet utifrån miljöbalken. Folkhälsomyndigheten är tillsynsvägledande när det gäller miljöbalken och bör därför ges möjlighet att yttra sig i ärendet. I samrådsunderlaget står att magnetfältets utbredning kommer presenteras i kommande MKB.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. I kommande MKB kommer resonemang kring miljöbalkens hänsynsregler samt hur ledningen uppfyller dem att redovisas. Folkhälsomyndigheten har i tidigare ärenden låtit meddela att de inte svarar i samrådsprocesser av denna typ. I kommande MKB kommer Vattenfall att redogöra vilka magnetfältsnivåer som ledningen

Myndighet	Synpunkter	Kommentarer
	<p>Vattenfall bör även tydligt redogöra vilka magnetfältsnivåer som kraftledningen förväntas medföra i närliggande bostadshus.</p> <p>SSM meddelar att referensvärdet för magnetfält för systemfrekvens 50 Hz är 100 µT. Referensvärdena är satta för att med marginal skydda mot alla säkerställda hälsorisker, i det här fallet nerv- eller muskelpåverkan.</p> <p>Det finns en vetenskapligt grundad misstanke om förhöjd risk för barnleukemi för barn som exponeras varaktigt för lågfrekventa magnetfält. Sambandet är dock för svagt för att med säkerhet påvisa ett orsakssamband. Det har heller inte gått att finna något robust stöd från djur- eller cellstudier för ett samband. WHO:s cancerforskningsgrupp IARC har därför klassat lågfrekventa magnetfält som möjligen cancerframkallande.</p>	<p>förväntas medföra till närliggande bostadshus.</p> <p>Vattenfall följer försiktighetsprincipen och den slutliga ledningssträckningen planeras så att inget bostadshus exponeras för ett högre magnetfält än 0,4 µT.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. EMF och risker för människors hälsa.</p>
<p>Trafikverket</p>	<p>Trafikverket förordar sträckningsförslag 1D alternativt 1E utifrån nedanstående:</p> <p><i>Riksintressen</i> Utredningsområdet berör E4:an, väg 52, väg 53, Södra stambanan, Sala-Oxelösundsbanan (TGOJ) samt Stockholm-Skavsta flygplats, som alla utgör riksintressen för kommunikationer. Även utredningskorridoren för Ostlänken, som ligger inom utredningsområdets södra del, utgör planerad järnväg av riksintresse. En karta som visar riksintressenas intressen för sträckningar och lägen kan med fördel bifogas underlaget.</p> <p><i>Ostlänken</i> Trafikverket projekt Ostlänken är i ett</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Stråkalternativ 1D har valts att förordas i det fortsatta arbetet.</p> <p>I kommande MKB kommer riksintressen för kommunikationer och utredningskorridor för Ostlänken att redovisas.</p> <p>I det fortsatta arbetet kommer Vattenfall att förhålla sig till Ostlänkens utredningskorridor. Vid korsning med Ostlänkens korridor och befintliga järnvägar kommer Trafikverkets anvisningar att följas.</p>

Myndighet	Synpunkter	Kommentarer
	<p>utredningsskede beträffande Skavstaområdet samt anslutningen Bibana Skavsta. Med anledning av detta förordar Trafikverket sträckning 1D eller 1E som alternativa stråk, eftersom dessa sträckningsförslag ligger längre bort från området vid Skavsta än övriga föreslagna sträckningar. Vattenfall behöver förhålla sig till Ostlänkens korridor markerad med rött och lila, enligt bifogad bild. Trafikverket meddelar att där Vattenfalls ledning korsar Ostlänkens korridor ska gällande anvisningar enligt Trafikverkets TDOK beträffande korsning av järnvägsanläggning följas.</p> <p><i>Stockholm-Skavsta Flygplats</i> Trafikverket vill uppmärksamma att ett arbete med att ta fram en precisering av riksintresset Skavsta flygplats pågår. Preciseringen är ett fördjupat planeringsunderlag som visar de värden som riksintresset ska skydda och som bör beaktas i den fysiska planeringen. Riksintressepreciseringen beräknas vara färdig till årsskiftet 2019/2020.</p> <p><i>Befintliga statliga vägar och järnvägar</i> Trafikverket förutsätter att valda sträckningar inte påverkar befintlig statlig infrastruktur negativt. Trafikverket vill uppmärksamma att det krävs tillstånd för arbeten inom vägområdet utmed allmän väg, liksom för att placera en ledning inom vägområdet. Tillstånd krävs också för att beträda järnvägsfastighet. För att dra ny ledning inom Trafikverkets mark eller korsa järnväg krävs avtal med Trafikverket. Mer information finns på Trafikverkets hemsida. Trafikverket anser att ledningsstolpar av</p>	<p>Vattenfall tackar för informationen ang. preciseringsarbetet av riksintresset för Skavsta flygplats. Det kommer att beaktas i det fortsatta arbetet.</p> <p>Planerad ledning bedöms inte påverka befintlig infrastruktur negativt. Om så krävs kommer tillstånd för arbeten inom vägområden att sökas. Om så krävs kommer även tillstånd att sökas för att beträda järnvägsfastighet och avtal tecknas om ledningen kommer dras inom Trafikverkets mark eller om järnväg korsas. Vid placering av stolpar anpassas stolpar för att hålla säkerhetsavstånd från vägområden samt järnväg. Stolphöjd anpassas för att hålla säkerhetsavstånd till vägar och järnvägar.</p>

Myndighet	Synpunkter	Kommentarer
	<p>säkerhetsskäl ska placeras på ett avstånd från vägområdet utmed allmän väg, på samma sätt som utmed järnväg, som motsvarar stolpens höjd.</p>	
<p>Skogsstyrelsen</p>	<p>Skogsstyrelsen skriver att Länsstyrelsen har tillsynsansvar för åtgärder i skogen som inte berör skogsvårdsåtgärder. Detta gäller även inom nyckelbiotoper och naturvårdsavtal. Åtgärderna som Vattenfall presenterar är inte skogsbruksåtgärder. Länsstyrelsen tar in synpunkter från Skogsstyrelsen om de tycker att det behövs.</p> <p>Om åtgärder riskerar att skada ett biotopskyddsområde ska dispens sökas hos Skogsstyrelsen.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Länsstyrelsen har bjudits in till detta samråd. Se yttrande och Vattenfalls bemötande i avsnitt 4.1.1.</p> <p>Om något biotopskyddsområde bedöms att komma skadas kommer dispens att sökas.</p>

5 ENSKILDA SÄRSKILT BERÖRDA

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive information om var samrådsunderlaget fanns att tillgå skickades per brev den 24 maj 2019 till samtliga lagfarna och taxerade fastighetsägare inom de alternativa stråken. Sista svarsdag för samrådssynpunkter var den 26 juni 2019.

Tabell 5. Sammanfattning av inkomna synpunkter samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
1.	Gemensam skrivelse (Skrivelse 1)	<p>Ett flertal fastighetsägare och allmänhet har inkommit med en gemensam skrivelse. Denna skrivelse refereras som "Skrivelse 1" i detta dokument.</p> <p>De huvudsakliga synpunkterna som framförs via skrivelsen är:</p> <p>Merkostnaden och komplexiteten med markförlagd kabel vägs mer än väl upp av den fördrjade brukningen av åkermarken, den minskade produktionen i skog och åkermark, förstörande av landskapsbilden och mer omfattande magnetfält som en luftledning skulle orsaka. Vattenfall ska inte enbart beakta investeringskostnaden i sin kalkyl vid val av bästa möjliga teknik utan en samhällsekonomisk beräkning ska ligga till grund för beslut om kabel eller luftledning. Beräkningen ska bygga på samhällsvärdet av:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skog ur produktion, (förädlingsvärde, betydelse för sysselsättning samt koldioxidupptag). - Ledningens påverkan på landskapet/ 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Kraftledningarna anläggs så långt det är möjligt längs befintlig infrastruktur. Genom detta försöker påverkan på landskapsbilden minimeras.</p> <p>Förutom i direkt närhet till stolpe och eventuella stag utgör byggnation av kraftledning på jordbruksmark normalt sett inga hinder för att odla marken. Då stolpar på placeras på jordbruksmark ersätts fastighetsägaren för intrånget.</p> <p>I en kommande MKB kommer en samhällsekonomisk jämförelse mellan markkabel och luftledning redovisas.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Vattenfall noterar de fördelar med markkabel som förs fram</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>brukningshinder/byggnationshinder.</p> <p>- Ökad elektromagnetisk strålning vilket försvårar bostadsbyggande och företagande.</p> <p>De föreslagna ledningsdragningarna drivs i första hand utifrån ett kommersiellt bolags vinstintressen och är således inte ett allmännyttigt projekt av intresse för staten. Denna omständighet bör avspeglas i såväl val av teknik som i ersättning till berörda fastighetsägarna för det fall att ledningarna kommer till stånd. De negativa konsekvenserna för de enskilde markägarna skall till det yttersta minimeras.</p> <p>Bästa möjliga teknik ska enligt miljöbalken väljas som orsakar minsta möjliga skada och påverkan på produktion, landskap, människors hälsa och miljö. Den lösning som ger minst påverkan på omgivningen och lägst total samhällskostnad bör väljas. Vattenfall har i ett alltför tidigt skede avskrivit möjligheten till markförlagd kabel och bör inhämta ytterligare kunskap för sitt fortsatta arbete.</p> <p>Fördelar markkabel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Påverkar inte framtida utveckling av fastighet och bygd. • Bättre produktionsförutsättningar. Jordbruk kan 	<p>i skrivelsen och tar med sig dessa i det fortsatta arbetet.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>bedrivs i stort sett utan påverkan med markkabel förutom i etableringsfasen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minskat markintrång. • Mindre klimatpåverkan. • Mindre påverkan elektromagnetiska fält. • Påverkar inte kulturmiljön eller friluftsliv. • Påverkar inte landskapsbilden eller sänker fastighetens värde. • Utebliven trädsäkring samt underhåll av skogsgator uteblir vilket är en kostnad som Vattenfall bör beakta i sin kalkyl. 	
2.	Mörtbol 2:26	<p>Fastighetsägarna ifrågasätter hur ledningen ska kunna byggas 100 m från närmaste bostadshus. Fastighetsägarna skriver att ledningsgator inte är vackra i naturen.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att många har sin utkomst på landsbygden och andra har valt att bo på landet. Det finns bevis på att strålning kan ge leukemi. Många är elöverkänsliga.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att det bara finns ett alternativ och det är att gräva ner ledningarna. Naturen behålls och folk kan bo på landet.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 3.2 ang. närhet till bostäder.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. EMF och risker för människors hälsa.</p>
3.	Smedjebol 1:5	<p>Fastighetsägarna har inkommit med en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
			Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.
4.	Bossbol 1:1	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna oroar sig även för en betydande nedsättning av marknadsvärdet på deras fastighet genom visuellt och elektromagnetisk intrång. Fastighetsägarna kommer inte upplåta sin mark för byggande av föreslagen ledning.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 3.9 ang. marknadsvärde.</p>
5.	Bäcktorp 1:1	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även ytterligare synpunkter: Fastighetsägaren kräver att kabel markförläggs för att undvika att större delen av sin skog försvinner. För fastighetsägaren, som har ett mindre lantbruk, blir det en mycket stor negativ påverkan. Fastighetsägaren möjlighet att bedriva jakt begränsas. Fastighetsägaren anser att en engångsersättning inte motsvarar värdeminskningen på längre sikt.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.3 ang. påverkan på verksamhet.</p> <p>Se avsnitt 3.8 ang. jakt.</p> <p>Se avsnitt 3.9 ang. ersättning.</p>
6.	Stora Boda 1:1	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även ytterligare synpunkter:</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		Den planerade kraftledningen går över fastighetsägarens bostad och övriga byggnader. Den djurproduktionen som fastighetsägaren har idag kommer inte kunna fortgå om det finns en kraftledning över byggnaderna. Dragningen kommer korsa transformatorstationen MT1241 Björkvik med tillhörande luftledningar.	Se avsnitt 0 ang. stråk över bostäder.
7.	Hofsta 2:1 och Tegnebol 1:8	Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.
8.	Smedsbol 1:1	Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1. Fastighetsägaren har även följande synpunkter: Fastighetsägaren driver ett jordbruksföretag på flera av Vattenfalls föreslagna delsträckor och i produktionen ingår ett större antal betesdjur. Betesdriften kommer att påverkas negativt och kommer i värsta fall bli tvunget att upphöra om denna ledning blir verklighet.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Vid detaljprojektering kommer sträckningen att anpassas i dialog med markägaren för att begränsa påverkan på betesdriften så långt det är möjligt.
9.	Ödesäng 1:1	Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1. Fastighetsägarna har även följande synpunkter: För fastighetsägarna kommer en	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>luftledning att avsevärt förfula landskapet samt fördyra brukandet av marken om de blir drabbade av stolpar. Merkostnaden för markkabel ska rimligen bekostas av det beställande företaget. Dessutom ökar risken för elektromagnetisk strålning på en närliggande sommarstuga.</p>	<p>Se avsnitt 3.10 ang. landskapsbild.</p> <p>Se avsnitt 3.13 ang. brukande av mark.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. elektromagnetiska fält och risk för människors hälsa.</p>
10.	Björkviks-Smedstorp 1:2	<p>Fastighetsägarna anser att ledningen inte bör gå över alternativ 1.</p> <p>På deras fastighet finns bombmurklor utmed nuvarande 400 kV kraftledning. Detta är tidigare belagt med avverkningsförbud. Fastighetsägarna anser att sträckning 2 bör genomföras. Om fastigheten bebyggs önskas markkabel. Fastighetsägarna föreslår att ledningen ska gå via Vrena och att Vattenfall ska lägga kabel förbi den korta sträckan där det är för smalt i Vrena. Det blir en kortare sträcka vilket bidrar till att skogen hålls i produktion. Vidare skriver fastighetsägarna att kostnaden för den enskilde markägaren blir då mindre vilket Vattenfall bör ta hänsyn till. Fastighetsägaren förstår att Vattenfalls kostnad kan bli högre men det bör ställas i relation till den enskilda individens förlust.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter och tar med sig dessa i det fortsatta arbetet.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
11.	Vedeby 6:1	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter: Fastighetsägaren skriver att projektet har betydande miljöpåverkan och medför stor ekonomisk belastning för samhället med omfattande konsekvenser för såväl boende som näringsidkare utmed föreslagna dragningar. Fastighetsägaren förutsätter att en omfattande MKB genomföres och att man därefter analyserar situationen och utvärderar eventuella genomförbara förslag till lösningar.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. betydande miljöpåverkan.</p>
12.	Gotthardsberg 2:7	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter: På denna fastighet finns naturkänsliga områden som Tolsjön, Tolamossen mm. Fastighetsägaren motsätter sig helt till luftledning.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall noterar att det finns naturkänsliga områden och kommer ha det i beaktande i det fortsatta arbetet.</p>
13.	Broby 1:6	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter: Då denna fastighet endast är 5,6 hektar, tårbitsformad och avgränsad dels av Åkforsån, påverkas</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter och tar med sig dessa i det fortsatta arbetet.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 3.3 ang. verksamhet.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>redan en stor del av fastigheten av strandskyddet. Om ledningsgatan skulle utökas i motstående del av fastigheten, skulle stora delar av fastigheten försvinna och den skulle i princip bli obrukbar för sitt syfte att bedriva retreat verksamhet. Vattenfall skulle bli tvungen att lösa in fastigheten.</p> <p>Fastighetsägarna motsätter sig en luftledning då den inte enbart stör fastighetens byggrätt utan även omöjliggör driften av retreat verksamhet som behöver lugn, stabil miljö utan påverkan av energifält.</p>	<p>Se avsnitt 3.16 ang. inlösen av fastighet.</p>
14.	Hedenlunda 4:42	<p>Fastighetsägaren skriver att Vattenfall sedan 1969 har en större anläggning på Hedenlunda och att det är redan nu ett avsevärt intrång på fastigheten. 2018 utökades verksamheten med ytterligare ca 3 ha värdefull åkermark. På Hedenlunda finns idag 20 ha kraftledningsgator, att ytterligare belasta fastigheten med ytterligare kraftledningar är helt uteslutet då fastigheten redan så hårt belastad av både anläggningar och kraftledningar.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter och tar med sig dessa i det fortsatta arbetet.</p>
15.	Bettna-Lundby 3:1, Lagmansö 1:2, Holmen 1:1	<p>Fastighetsägaren skriver att med bakgrund från dem höga naturvärden och mark med kulturmiljö ser de ingen annan lösning än att detta projekt</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 3.15 ang. kulturmiljö.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>fortlöper på under mark. Ett alternativ som inte tagits upp är dragning i vatten. Fastighetsägaren undrar om det kan vara en lösning med tanke på alla sjöar och vattendrag som finns från Hedenlunda till Oxelösund.</p>	<p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>I kommande MKB kommer alternativ med sjökabel att redovisas.</p>
16.	Broby 1:7, Åminne 1:7	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter: På just denna fastighet finns det naturkänsliga områden, såsom biotoper mm. Intrångsersättningen är knappt symbolisk, marknadspriset för skogsmark är i nuläget ungefär 100.000 :-/ha. Skogsproduktionen är för överskådlig framtid borttagen. Fastighetsägaren motsätter sig helt alternativ 1,1A och 1B.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall noterar att det finns naturkänsliga områden och kommer ha det i beaktande i det fortsatta arbetet.</p> <p>Se avsnitt 3.9 ang. ersättning.</p>
17.	Lagmansö 1:6	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter: Fastighetsägaren motsätter sig helt byggandet av kraftledning i närheten av sitt bostadshus, Hägersta/Dentersta längs alternativ 1B. Vattenfall får tillsammans med SSAB hitta andra sätt att förse industrin</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter och tar med sig dessa i det fortsatta arbetet.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 3.10 ang. landskapsbild.</p> <p>Se avsnitt 3.22 ang. projektet.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>med el på. Fastighetsägaren anser att det är oacceptabelt att förstöra landskapet och för de boende. Fastighetsägaren tycker också det är oacceptabelt att staten går in via ett bolag och kör över sina medborgare. Att deras hälsa kan påverkas och att hela processen visar att man struntar i enskilda liv är oacceptabelt.</p> <p>Fastighetsägaren anser att Vattenfall förstör för människor genom att bygga kraftledningarna.</p> <p>Fastighetsägaren skriver gräv ner eller låt bli.</p>	
18.	Gallgrinda 1:6	<p>Fastighetsägarna har synpunkter på alternativ 2B: Nuvarande kraftledning berör skyddsvärd hagmark som är upptagen i skogsstyrelsens inventering av skyddsvärda hagmarker i Södermanland. Kartor på samrådsmötet saknade den berörda hagmarken som skyddsvärd med en gammal flora av orkidéer, ängsörter och enbuskar. Dessutom finns ett antal fornminnen längs sträckningen.</p> <p>Fastighetsägarna motsätter sig dragning enligt alternativ 1B med hänvisning till påverkan på den skyddsvärda hagmarken enligt ovan samt fornminnen i området.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Kompletterade kartor kommer att redovisas i kommande MKB.</p> <p>Se avsnitt 3.15 ang. kulturmiljö.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
19.	Haffina 1:1	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter: Fastighetsägarna vill speciellt betona betydelsen som en kraftledning har för landskapsbilden. Fastigheten skulle enligt alternativ 1B bli kraftig försämrad om man jämte den befintliga ledningen får ytterligare två (sambyggda) ledningar parallellt. De höga julgransstolparna blir ytterst dominanta i landskapet. Fastighetsägarna har flera inägor som ligger inbäddade i skog där man har en upplevelse att tiden står stilla. Fastighetsägarna bedömer att fastighetens värde kommer minska med åtskilliga miljoner kronor och att de blir större än de kompensationer som utges för skogs- och åkermark. Fastighetsägarna kräver att Vattenfall gräver ner kabeln.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 3.10 ang. landskapsbild.</p> <p>Se avsnitt 3.9 ang. ersättning.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>
20.	Lerbo-Ändebol 1:1	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter: Fastighetsägarna är oroliga för den påverkan som den föreslagna ledningsdragningen har på deras verksamhet. Fastighetsägarna har uppskattningsvis 10 000 gäster</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 3.3 ang. påverkan på verksamhet.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>årligen som kommer till deras gård. En högspänningskabel med breda gator intill denna naturliga andningsplats för många stadsbor kommer att förstöra grunden för deras verksamhet. Fastighetsägarna protesterar mot denna ledningsdragningsplan.</p>	
21.	Kvarnorp 2:1	<p>Fastighetsägaren skriver att projektet riskerar att avfolka en glesbygd som hittills varit den levande landsbygden. Fastighetsägaren menar att nytänkande och tekniska landvinningar inte finns i och med det förslag som ligger. Fastighetsägaren föreslår:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SSAB tar ansvar för sina behov och bygger en egen gasturbin och producerar egen el • Ledningarna går via befintliga kraftgator där naturvärden, boenden etc. redan är taget hänsyn till • Gräva gräver ned ledningarna eller ta tillfället i akt att tänka framtid och prova andra möjligheter att modernisera klimattänket • SSAB tänker nytt/modernt och donerar pengar till forskning för att lösa problem med utsläpp. 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 3.20 ang. SSAB.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.11 ang. befintliga ledningsgator.</p>
22.	Bjudby 5:5	<p>Fastighetsägaren skriver att projektet riskerar att avfolka en glesbygd som hittills varit den levande landsbygden. Fastighetsägaren menar att nytänkande och tekniska landvinningar inte finns i och</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 3.20 ang. SSAB</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>med det förslag som ligger. Fastighetsägaren föreslår:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SSAB tar ansvar för sina behov och bygger en egen gasturbin och producerar egen el • Ledningarna går via befintliga kraftgator där naturvärden, boenden etc. redan är taget hänsyn till • Gräva gräver ned ledningarna eller ta tillfället i akt att tänka framtid och prova andra möjligheter att modernisera klimattänket • SSAB tänker nytt/modernt och donerar pengar till forskning för att lösa problem med utsläpp. 	<p>alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.11 ang. befintliga ledningsgator.</p>
23.	Gallgrinda 1:3	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter: Fastighetsägaren har en fastighet belägen mindre än 100 meter från befintlig elledning 1B på kartan. Fastighetsägaren skriver att en utbyggnad skulle göra det omöjligt att bo där. Fastighetsägaren hoppas att Vattenfall väljer ett annat alternativ 1B och att markkabel är ett bättre alternativ. Fastighetsägaren motsätter sig denna sträckning pga av hälsorisker med magnetisk strålning, påverkan på djur/växtliv samt att det</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 0 ang. stråk över bostäder.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. EMF och risker för människors hälsa.</p> <p>Se avsnitt 3.9 ang. ersättning.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		ekonomiska värdet av fastigheten sjunker.	
24.	Biltsbol 1:1	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägarna skriver att ledningen är tänkt att gå rakt över deras hus inklusive bostadshus. I anslutning till tomten finns det skogsmark som innehåller 10-15 stora livskraftiga askar som är en art som är starkt hotad i Sverige. Fastighetsägarna anser att om ledningen måste dras förbi deras fastighet så ska den dras så lång som möjligt ifrån tomten och grävas ner i marken för att minska strålning för boende och för att minska miljöpåverkan.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 0 ang. stråk över bostäder.</p> <p>Vattenfall noterar att det finns naturkänsliga områden i närheten och kommer ta det i beaktande i det fortsatta arbetet.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>
25.	Broby 1:10	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägarna har under 20 års tid restaurerat och vårdat en autentisk 1800-tals miljö. Kraftledningen får en långgående påverkan på natur- och kulturmiljö och det blir ett direkt förfulande av landskapsbilden.</p> <p>Fastighetsägarna oroar sig över hälsoriskerna för både</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 3.15 ang. kulturmiljö.</p> <p>Se avsnitt 3.10 ang. landskapsbild.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. EMF och risker för människors och djurs hälsa.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>människor och djur med strålningen från de elektromagnetiska fälten. Fastighetsägarna har en genbanksbesättning av utrotningshotade svenska lantrasfår. De aktuella ledningarna ser ut att gå i linje med och direkt över fastighetsägarnas hagar med befintliga permanenta nätstängsel som riskerar att bli strömförande. Betesmarkerna kommer bli påverkade av kraftledningen och betesmarken kommer inte att räcka till. Sannolikheten är stor att fastighetsägarna får upphöra med verksamheten vilket medför ett stort inkomstbortfall. Fastigheten ligger mitt i emellan två bigårdar. Minskning av pollinerande insekter reduceras kraftigt när de utsätts för hög elektromagnetisk strålning. Detta får också en negativ effekt på fastighetsägarens grödors avkastning och den biologiska mångfalden minskar därmed. Ytterligare en negativ konsekvens är att fastighetsvärdet minskar påtagligt, vilket i sin tur medför försvårandet av kredit.</p>	<p>Kraftledningens elektriska och magnetiska fält kan ladda upp stängsel och göra det strömförande. Vattenfall kommer att ha en dialog med markägare som har stängsel som riskerar att:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ligga närmare än 20 meter från kraftledningen • är mer än 50 meter långt och går parallellt med ledningen inom ett avstånd på 50 meter från ledningen. <p>Se avsnitt 3.3 ang. verksamheten.</p> <p>Se avsnitt 3.19 ang. bikupor.</p> <p>Se avsnitt 3.4 ang. biologiskt mångfald.</p> <p>Se avsnitt 3.9 ang. marknadsvärde.</p>

26.	Bjudby 7:1	<p>Fastighetsägaren har översänt flertalet punkter som gör det orimligt att nyanlägga ledningar enligt alternativ 1C.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Värdet på fastigheten kommer att sjunka. • Möjligheten att plantera ny skog på avverkad i det inritade området försvinner, vilket delvis bidrar till förlorad framtida inkomst samt	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.20 ang. SSAB:s energibehov.</p>
-----	------------	---	--

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>värdepåminskning på fastigheten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bostäder finns intill och vid direkt anslutning till den inritade sträckan. • Fornlämningar • Länsstyrelsen har fastslagit att betesmarken har särskilda värden. • Strålning • Förskolan i Vadsbro har skogen i det inritade området som utflyktsmål • Djur betar på och vid intilliggande mark <p>Slutsatsen ger tre alternativ, då i tänkbar ordning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SSAB får finna en annan möjlighet att framställa egen el, t ex med en gasturbin. • Nedgrävning i samma område är ej ett tänkbart alternativ ur hälsa- och miljösynpunkt. • Nybyggnationer bör uteslutas, och tillbyggnad bör ske på områden när ledningar redan finns. 	<p>Se avsnitt 3.11 ang. byggnation i befintliga ledningsgator.</p>
27.	Dalby 1:1	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägaren har redan en 40 kV ledning genom våra marker (knappt 5 ha produktionsmark "åt skogen") och fastighetsägaren tycker att det räcker nu. 130 kV kommer förstöra ytterligare omfattande produktiv skogsmark. Fastighetsägarna vill inte att en stor del av gården kommer att ledningsgator och motsätter sig en ytterligare exploatering.</p>	<p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
28.	Ålspånga 1:4	<p>Fastighetsägaren har ett 1700-tals torp utan el och vatten som ligger utmed sträckning 1C. Stundom så används torpet av elöverkänsliga, en fristad som försvinner om kraftledningen går över torpet.</p> <p>Gräv ner ledningarna i största möjliga mån för att minska påverkan på natur och människor, samt minska risken för sabotage och underhållskostnader.</p> <p>Använd vattenvägen. Lägg kabeln på sjöbotten eller låt sträckningen gå över för att minska påverkan på mark.</p> <p>Fastighetsägaren står i ett läge där fastighetsägaren undrar om det är värt att investera i torpet och undrar hur det fungerar med inlösen om det skulle bli aktuellt.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>I kommande MKB kommer alternativ med sjökabel att beskrivas.</p>
29.	Stora Tveta 1:2	<p>Fastighetsägaren bor efter sträckning 1C. Fastighetsägaren har redan en</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>motsvarande ledningsgata över sin mark plus några som är mindre. Att få ytterligare en stor ledningsgata som enligt förslaget skär tvärs igenom den del av marken som är skogsproduktion önskar fastighetsägaren inte. Fastighetsvärdet sjunker både på grund av den frångående skogsproduktionen och pga att fastigheten får en överrepresentation av kraftledningsgator.</p> <p>Fastighetsägaren föreslår att någon annan sträckning väljs eller att ledningen grävs ner. Ingreppen blir mindre, eventuella tekniska utmaningar är till för att lösas.</p> <p>Se framåt, tänk nytt och gräv ner ledningen även om det skulle behövas lite teknisk utveckling för att få bl.a. felsökning effektiv.</p>	<p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>
30.	Stora Tveta 1:3	<p>Fastighetsägaren vill framföra att det saknas en konsekvensutredning utöver den som gjorts beträffande miljömässiga värden, som avser påverkan för människor, rörelsedrivna verksamhet, skogliga-, jakt- och värdefulla djur och insekter. Det finns fladdermuskolonier och skyddsvärd fågel. Vattenfall har redan dragit kraftledningar som korsar fastigheten och det finns ledningar nedgrävda som är anslutna till en station på</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter och ha med sig dessa i det fortsatta arbetet.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>I en kommande MKB kommer en utförligare konsekvensutredning redovisas.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>fastigheten. Fastigheten blir omringad av kraftledningarna vilken innebär att fastighetens skönhetsvärde, ekonomiska värden sjunker.</p> <p>Fastighetsägarnas uppfattning är att alternativet förbi Stora Tvetå 1:3 utgår som alternativ.</p> <p>I ett kompletterande yttrande skriver fastighetsägarna att en till sträckning bör utredas. Hedenlunda – Bettna – Vrena - Stigtomta och vidare mot Oxelösund. Några få stolpar skulle kunna flyttas vid Vrena där det är för smalt.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att fördelarna med den sträckningen är uppenbara. Dragning vid sidan om befintliga tågspår och nät är den ekonomiskt mest fördelaktiga lösningen tillsammans med liten påverkan på djur, miljö och befintliga bostäder.</p> <p>Fastighetsägarna kompletterade yttrandet ytterligare: Den föreslagna dragningen av två 130 kV ledningar sambyggda i en portalstolpe, i ett avverkat stråk på 200 meters bredd, medför att fastigheten blir innesluten av starkströmsledningarna. Flens kommun har i sina direktiv angett vikten av att begränsa exponeringen av magnetiska fält genom nya kraftledningarna. Fastighetsägarna har därför</p>	<p>Sträckningen Hedenlunda-Bettna-Vrena-Stigtomta och vidare till Oxelösund har utretts men består av trånga passager där utrymme för de nya ledningarna inte finns när hänsyn tas till järnväg, befintliga luftledningarna och bostäder.</p> <p>Inom stråket som är 200 meter brett kommer en 40-45 meter bred ledningsgata identifieras. Kraftledningarna anläggs så långt det är möjligt längs befintlig infrastruktur och i befintliga ledningsgator.</p> <p>Fältbesöket genomfördes i februari 2019 men en eventuell naturvärdesinventering kommer genomföras vid behov.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p> <p>Se avsnitt 3.17 ang. andra stationer än Hedenlunda.</p> <p>Vattenfall hänvisar frågor som rör SSAB:s verksamhet till SSAB.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>yrkat på att ledningarna ska samordnas med redan ianspråktaga korridorer. Fastighetsägarna skriver att det föreslagna stråket har en betydande miljöpåverkan och att Vattenfall genomförde sina fältundersökningar i februari 2019, då den synliga miljöpåverkan är mindre.</p> <p>Vidare skriver fastighetsägarna att information om storleken på SSAB:s elbehov saknas vilket har betydelse för alternativa transformatorstationer och samordning med andra utbyggnadsprojekt för el. Det framgår inte heller hur detta projekt ställer sig i förhållandet till andra projekt med avseende på utbyggnad, prioriteten av detta projekt jämfört med andra projekt på lokal och nationell nivå.</p> <p>I underlaget inför samråd saknas information om alternativa stråk som utgår från andra stationer än Hedenlunda. Fastighetsägarna yrkar därför att Vattenfall tillför utredningsmaterialet alternativa stråk som utgår från annan transformatorstation.</p>	
31.	Värskäl 1:6	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter: Fastighetsägaren ser inte</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>varför SSAB ska hämta elkraft så långt bort ifrån. Sätt upp vindsnurror i havet och använd solpaneler. När väl alla dessa ledningar, luftledningar och jordledningar är på plats så är detta för länge sedan föråldrat och då endast förnybar energi att föredra. De olika föreslagna dragningarna skulle göra allt för stora sår i vår ömtåliga natur.</p> <p>Fastighetsägaren har även lämnat följande yttrande:</p> <p>Det enda acceptabla är att gräva ner istället. Man kan inte bygga hus på ledningarna med det kan man inte heller under kraftledningarna.</p> <p>Fastighetsägaren undrar varför Hedenlunda har så mycket extra kraft med tanke på att varken Stockholm eller Uppsala kan bygga flera bostäder för att det inte finns tillräckligt med elkraft i södra Sverige.</p> <p>Fastighetsägaren har även ytterligare synpunkter: Fastighetsägaren skriver att projektet riskerar att avfolka en glesbygd som hittills varit den levande landsbygden. Fastighetsägaren menar att nytänkande och tekniska landvinningar inte finns i och med det förslag som ligger. Fastighetsägaren föreslår:</p>	<p>Se avsnitt 3.20 ang. SSAB:s behov av energi.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se även Vattenfalls bemötande till Skrivelse 21.</p> <p>Se avsnitt 3.17 ang. anslutning till Hedenlunda.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<ul style="list-style-type: none"> • SSAB tar ansvar för sina behov och bygger en egen gasturbin och producerar egen el • Ledningarna går via befintliga kraftgator där naturvärden, boenden etc. redan är taget hänsyn till • Gräva ned ledningarna eller ta tillfället i akt att tänka framtid och prova andra möjligheter att modernisera klimattänket • SSAB tänker nytt/modernt och donerar pengar till forskning för att lösa problem med utsläpp. 	
32.	Ålspånga 1:1, 4:2	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter: Fastigheterna som tillhör Ålspånga säteri kommer drabbas negativt ur flera aspekter, vilket kommer påverka naturen, djurlivet, livskvalitén samt fastighetens värde. Utarrenderade jordbruksmarker och skogsvärdet kommer att påverkas. Säteriet har en historia som sträcker sig från 1600-talet och det ekonomiska värdet kommer påverkas.</p> <p>Fastighetsägarna skriver vidare att det finns ett mycket rikt fågelliv, länsstyrelsen har redan påpekat att dela av Ålspångaviken från Gripennäsviken kommer påverka fågellivet.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.22 ang. projektets allmännytt.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>På fastigheten bedrivs ridskola sju dagar i veckan och fastighetsägarna undrar kraftledningarna kommer påverka barnen fysiskt och menar att helhetsbilden och tryggheten för barnen påverkas.</p> <p>Fastighetsägarna ifrågasätter beslutet att bygga kraftledningar till SSAB eftersom det inte är ett allmännyttigt projekt för staten och föreslår att Länsstyrelsen begär ut underlag från det styrelsemöte då detta beslut fattades.</p> <p>Fastighetsägarna motsätter sig luftledningar och kräver att Vattenfall och SSAB gemensamt bekostar nedgrävda ledningar för att få gå vidare.</p>	
33.	Stora Lida 3:8	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter: På fastigheten där dragningen går fram mellan Lilla Lida och Orrkullen ligger mark där fastighetsägarna har fått förhandsbesked på att bygga 4 villor (med plan för ev fortsatt utbyggnad i senare skede). En viktig del i arbetet att ge fler möjlighet att kunna välja var man vill leva och bo att tillgängliggöra bra boende</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter och tar med sig dessa i det fortsatta arbetet.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>I en kommande MKB kommer en utförligare konsekvensutredning genomföras.</p> <p>Se avsnitt 3.13 ang. bevattning av odlingsmark.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>även utanför stan. En kraftledning kommer lägga en våt hand över hela utvecklingen av boende, företagande, besöksnäringen i dalen.</p> <p>Även fastighetsägarnas verksamhet med fåren, våtmark, åkrar, Kilaån samt skogliga värden kommer att påverkas negativt, samtliga delar i en omfattning som Vattenfalls utredning överhuvudtaget inte har tagit hänsyn till.</p> <p>Kulturlandskapet och de höga miljövärden som denna gigantiska konstruktion skulle gå över och påverka genom Kiladalen är av stor betydelse och behöver utredas mer ingående. Den planerade dragningen utgör ett hot mot ev. framtida bevattning.</p> <p>Fastigheten uppgick tidigare i fastigheten Stora Lida 3:1, vilket genom åren fått sätta mark till för både nuvarande väg 800, kraftledningen Minninge-Kila-Kvarsebo, E4:an och nu kommande ostlänken. Fastigheten är idag delad i tre delar, men ägs inom familjen och fastighetsägarna tycker att de har fått sin beskära del av skäligt intrång.</p> <p>Fastighetsägarna motsätter sig en ledning över deras fastighet.</p>	<p>Vattenfall studerar en ev. justering av stråket på platsen.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
34.	Dammkärr 1:3	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fastighetsägaren instämmer med Länsstyrelsens yttrande Dnr: 407-4506-2019. • Fastighetsägarens planer på stuguthyrning kommer ej bli aktuell vid luftledning. Hyresgästernas upplevelse kommer inte vara särskilt lantlig och idyllisk med kraftledningsstolpar som brusar som tomtebloss. Turismen på landsbygden är den nya näringen i Sörmland och måste bevaras. • Fastighetsägaren är orolig över om de växlande magnetfälten kan vara skadliga. Enligt Svenska kraftnät finns indicier på att barnleukemi, samt neurologiska sjukdomar som demens och parkinson går att härleda till magnetfält. Fastighetsägaren hänvisar till myndigheternas rekommendationer ur 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 3.3 ang. verksamheten.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. EMF och risker för människors hälsa.</p> <p>Se avsnitt 3.5. ang. påverkan på fåglar.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>brochyren "Magnetfält och hälsorisker"</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fastighetsägarna har flyttfåglar, fladdermöss och rovfåglar på deras fastighet som kommer att påverkas negativt av luftledningarna om de krockar med stolpar eller ledning. • Ledningen får en stor miljöpåverkan, därför ska en stor MKB genomföras. • Markkabel tar betydligt mindre skogsmark i permanent anspråk. Att från ta trädens möjlighet att lagra CO₂ bör ses över. • Fastighetsägarna kräver att markkabel skall förläggas och att ingen luftledning placeras på deras fastighet. • Fastighetsägarna kräver att markkabel ska förläggas längs med infrastruktur och ej ta ny mark i anspråk. • Om markkabel, mot förmodan ej är möjlig skall den lägsta stolptypen användas. Dels för att fastighetsägarna ej vill se ledningen då landskapsbilden påverkas drastiskt samt så hjälper befintliga 	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		träd till att skärma av magnetfält om låga stolpar används.	
35.	Björkviks- Hultstugan 1:1	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter: Fastighetsägaren sympatiserar med den minskning av koldioxidutsläpp som planeras i Oxelösund men är bekymrad över alternativet med att dra en luftledning av den här storleken över Hultstugan. Den planerade dragningen innebär att en ovanligt stor andel av fastigheten kommer att behövas lösas in.</p> <p>Fastighetsägaren arrenderar ut gården till hästavel, vilket innebär att det varje år föds fölungar på gården. Arrendatorn tänker inte fortsätta verksamheten om det byggs en luftledning. Enligt hans åsikt är hästar särskilt känsliga för magnetfält. Fastighetsägaren har inte kunnat finna någon passande alternativ verksamhet.</p> <p>Fastighetsägaren ser inga problem med att gräva ner markkabel över sin fastighet. Fastighetsägaren inser att det innebär en högre kostnad för SSAB, men förstår inte varför fastighetsägaren ska behöva ha både kostnader och</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 0 ang. stråk över bostäder. Vattenfall löser inte in fastigheter.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. elektromagnetiska fält och påverkan på djurs hälsa.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel. I kommande MKB kommer även alternativ med sjökabel att beskrivas.</p> <p>Se avsnitt 3.17 ang. stationen i Hedenlunda.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p> <p>Se kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Vattenfall hänvisar frågor som rör SSAB:s verksamhet till SSAB.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>uteblivna intäkter för att SSAB ska kunna minska sina kostnader.</p> <p>Fastighetsägaren föreslår att lägga en kabel på botten av sjön Yngaren. Den största båt som går där lär inte kunna göra någon åverkan på kabeln. Fastighetsägaren föreslår även att Vattenfall ska använda den befintliga ledningsgatan från Norrköping till Oxelösund. Om transformatorstationen i Norrköping är begränsad är det väl bara en kostnadsfråga som ska ställas i relation till de kostnader och den försämrade miljö som drabbar markägare.</p> <p>Fastighetsägaren hemställer att Länsstyrelsen beslutar om att ärendet ska hanteras med en utökad MKB.</p>	
36.	Björntorp 1:1	<p>Fastighetsägaren delar sin grannes (Lund Bråten 1:1) syn på förslag till ändring av kraftledningsdragningen alternativ 1D: När sträckningen kommer till Krokmossen i Lundaskog viker den enligt förslaget av mot öster. Om man istället viker av åt väster och går parallellt med Svartsjön ner till befintlig ledningsgata går ledningen helt genom skog och berör endast en markägare, istället som på förslag 1D, berör och går över, minst 3 fastigheter.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter och kommer att ta med sig dessa i den fortsatta processen.</p> <p>Vattenfall studerar en ev. justering av stråket på platsen.</p> <p>Besiktningar av ledningen kommer att ske med regelbundna besiktningar och röjningar av skogsgatan utförs. Inför besiktningen från helikopter upplyser Vattenfall</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		Fastighetsägaren anser även att lågflygande helikoptrar (vilka kommer att användas vid regelbundna besiktningar för denna ledning) inte är lämpligt över mark där betesdjur hålls, såsom hästar, kor, får mfl, då detta kan skapa stress för djuren och inte kompatibelt med djurhållning enl. djurskyddslagets normer.	allmänheten om den kommande aktiviteten.
37.	Ericssberg 1:1 mfl	Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.
38.	Kila Alpatorp 1:1	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter: Utifrån de kartor som fastighetsägarna tagit del av kommer intrånget klyva fastigheten i två delar. Med tanke på fastighetens storlek (110ha) kommer arealen som tas i anspråk bli betydande för fastighetens totala areal vilket påverkar taxeringsvärdet, landskapsbilden samt produktion av skog och jordbruk.</p> <p>Fastighetsägarna har planer på att i framtiden utveckla gården och bygga flera byggnader såsom bostadshus, ny lagård samt verkstad. Detta sätter käppar i hjulet för</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 0 ang. stråk över bostäder.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. EMF och risker för människors hälsa.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. ljud från ledning.</p> <p>Se avsnitt 3.5 åtgärder för fågellivet.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>fastighetsägarnas expansionsplaner.</p> <p>Dragningen ligger rakt över fastigheterna på gården där ibland bostadshus. Detta medför påverkan av elektromagnetisk strålning samt störande ljud genom koronauraddningar.</p> <p>Fastighetsägarna skriver vidare att de årligen har havsörn som söker föda. Tranor har de flera par som häckar årligen. Det finns stor hög risk att dessa flyger in i ledningarna och skadas.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att även markkabel som förläggs på 1 m djup kräver 10-15 m "ledningsgata" vilket gör att de förordar en helt annan sträckning eller utbyggnad av befintliga dragningar på annan plats.</p>	
39.	Kila Nytorp 2:2	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1. Fastighetsägaren har även följande synpunkter: Fastighetsägaren skriver att den planerade dragningen på fastigheten i hög utsträckning ligger i gammal skog som är sparad både ur miljösynpunkt, trä lagrar CO₂, och ur rekreationssynpunkt. Området innehåller också ett flertal kolbottnar, dvs kulturhistoriska lämningar från kolningsepoken. Dessa värden</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>I en kommande MKB kommer påverkan på kulturlämningar att redovisas.</p> <p>Se avsnitt 3.18 om CO².</p> <p>Se avsnitt 3.22 ang. projektets allmännyttan.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>skulle omintetgöras vid en byggnation.</p> <p>Fastighetsägaren anser att det är anmärkningsvärt att ett stort antal markägare tvingas till att upplåta sin mark där det är ett specifikt företag och inte samhället i stort som drar nytta av ledningen.</p> <p>Fastigheten belastas sedan tidigare med ett intrång genom kraftledningen Minning-Kila-Kvarsebo. Detta i kombination med att familjens ursprungliga fastighet, Stora-Lida 3:1, splittrades vid byggnation av nya E4, varefter fastigheten delades in i tre nya fastigheter, gör att fastighetsägaren anser att de redan tålt mer än vad som är skäligt beträffande intrång.</p>	
40.	Lilla Marsäng 1:1	<p>Fastighetsägaren reagerar på den totala avsaknaden av nytänkande och saknar alternativa lösningar som exempelvis lokalproducerad energi vid SSAB.</p> <p>Fastighetsägaren reagerar också mot skuldbeläggningen av markägare under rubriken "Nollalternativ" och vänder sig emot att Vattenfall skyfflar över ansvaret för SSAB:s koldioxidutsläpp på markägarna.</p> <p>Fastighetsägaren tycker inte att det är acceptabelt att</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall hänvisar frågor som rör SSAB:s verksamhet till SSAB.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Vid byggnation i befintlig ledningsgata kommer gatan att behöva breddas.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>endast presentera ett förslag som enbart fokuserar på luftburna ledningar. Fastighetsägaren föreslår att Vattenfall kommer med nya förslag som inkluderar nytänkande och att markkabelförslag är ett alternativ som inte kan ignoreras.</p> <p>Vidare skriver fastighetsägaren att det vid Lilla Maräng redan finns en ledningsgata men att det inte framgår i förslaget om gatan isåfall måste breddas ytterligare. Påverkan på Lilla Marsängs mark blir i sammantaget troligtvis mindre än för andra markägare men det finns stora odlings- och naturvärden som berör alla. Vattenfall planerar stora ingrepp i miljön kring Marsviken och fastighetsägaren menar att då har man som svensk medborgare rätt att kräva ordentliga underlag och ekonomisk redovisning av olika alternativ. Man ska inte behöva acceptera att skog-, jord-, och naturområden förstörs på grund av kortsiktiga ekonomiska intressen av två stora aktörer.</p> <p>Fastighetsägaren anser att underlaget saknar presentation av alternativa lösningar och att SSAB:s minskade CO₂ utsläpp</p>	<p>Vattenfall hänvisar till SSAB för information om elhandelsavtal.</p> <p>Slutlig sträckning är ännu inte fastställd och en beräkning av hur mycket skog som behöver avverkas är därmed inte möjlig i detta skede.</p> <p>Vattenfall studerar en ev. justering av stråket på platsen.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>måste redovisas i sitt rätta sammanhang:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hur produceras elen som ska möjliggöra det minskade utsläppet? • Hur mycket CO₂ upptas av den skog som nu ska skövlas för att möjliggöra elledningarna? <p>Avslutningsvis skriver fastighetsägaren att markkabel är ett bättre alternativ än luftledning, bland annat pga, att kabel minimerar markintrång och minimerar negativa företags- och samhällsekonomiska effekter. Dessutom har vi en miljöbalk som säger att "bästa möjliga teknik skall användas med hänsyn till produktionsmark, naturmiljö, hälsa och byggnation".</p>	
41.	Lund Bråten 1:1	<p>Fastighetsägaren ger förslag på en justering av alternativ 1D: När sträckningen kommer till Krokmossen i Lundaskog, viker den enligt förslaget av mot öster. Om man där, istället viker av åt väster och går parallellt med Svartsjön ner till befintlig ledningsgata, går ledningen helt genom skogsmark och berör endast en markägare. Enligt Vattenfalls förslag 1D korsar dragningen tre mindre</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter och kommer att ta med sig dessa i den fortsatta processen.</p> <p>Vattenfall studerar en ev. justering av stråket på platsen.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		fastigheter, som då får kännbar negativ inverkan.	
42.	Ottekil 1:5, Dammkärr 1:2	Fastighetsägaren är inte positiv till att ledningen kommer gå utmed gränsen till fastigheten. Fastighetsägaren ska bygga ett hjorthägn som kommer gå utmed gränsen. Då fastigheten inte är stor finns det inget alternativ att flytta hägnet. Fastighetsägaren har de senaste åren lagt ner mycket tid, kraft och pengar på att renovera boningshus och ladugård för verksamheten. Att då dra en kraftledning utmed gränsen kommer förstöra närmiljön och omöjliggöra ett hjorthägn. Fastighetsägaren vill att Vattenfall undersöker möjligheten att flytta den tänkta sträckningen förbi fastigheten några hundra meter västerut. Då kommer den gå längre in på Holmens mark, i skogen långt från hus och stör då betydligt mindre.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter och kommer att ta med sig dessa i den fortsatta processen. Vattenfall studerar en ev. justering av stråket på platsen.
43.	Råsta 1:3	Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1. Fastighetsägaren har även följande synpunkter: Fastighetsägaren jordbruksmark kommer enligt förslaget ledningsstråk 1D få ledningar på delar av marken. Ledningarna med stolpar kommer inrymmas på	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Se avsnitt 3.13 ang. brukande av jordbruksmark. Se avsnitt 3.9 ang. ersättning. Se avsnitt 3.3 ang. påverkan på verksamhet.

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>åkermark som nu är utarrenderad.</p> <p>Fastigheten är inköpt nu under våren och fastighetsägaren driver ett Trädgårds och Anläggningsföretag som ska utökas på berörd fastighet. Syftet med fastighetsköpet var att på denna plats kunna utveckla och bedriva ett företag inom Trädgård med odling, visning av produkter mm. Fastighetsägaren har även hus för uthyrning.</p> <p>Konsekvensen av denna föreslagna luftburna ledning kommer bli helt förödande då både avstånd och det visuella blir högst påtagligt och i blickfånget. Jordbruksmarken blir påverkad när stolpar och staglinor blir ett klart hinder. Fastighetens värde kommer att sänkas kraftigt då det både blir påverkningar på det visuella och för jord och trädgårdsverksamhet. Vilket i sin tur kan leda till att fastighetsägarens livsdröm och företag kommer att lista stor skada i överskådlig tid.</p> <p>Fastighetsägarens ståndpunkt och slutsats är att förorda markförlagd kabel om alternativ stråk 1D blir verklighet.</p>	<p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>
44.	Råsta 5:1	<p>Fastighetsägarna skriver att kraftledningen kommer att gå för nära deras hus och</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		fastigheten sjunker i värde så de vill inte ha kraftledningen på deras mark.	Vattenfall studerar en ev. justering av stråket på platsen.
45.	Tunabergs Långbro 1:13	<p>Fastighetsägaren skriver att den bristfälliga informationen på samrådsmötet i Bergshammar, 2019-06-11 lämnade mycket att önska. De som var på mötet fick inte svar på någonting, gällande de olika alternativa ledningsvägarna.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att det vore bra om det fanns ansvariga på plats som har kunskap om intrångsersättningar, bredd på ledningsgator mm.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 1.2 angående samrådets genomförande.</p>
46.	Vaxåker 1:6, 3:1	Fastighetsägaren har ritat in två alternativa dragningar för den sträcka som direkt berör fastighetsägarna och närliggande fastigheter, Mellantorp och Spatorp, som är också är bebodda, med syfte att minska påverkan av en eventuell ledningsdragning enligt alternativ 1D.	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall studerar en ev. justering av sträckan på platsen.</p>
47.	Vedebykvarn 1:5	Fastighetsägaren skriver att det är en gårdsägares rädsla för att en elledning skall sätta käppar i hjulet för en gård som idag är livskraftig pga. de höns och äggpackeri fungerar så bra med satsning på senaste teknik skall fortsätta och växa och utvecklas med nya tidens djurhållning (utehöns, ansökan	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1D.</p> <p>Se avsnitt 3.3 ang. påverkan på verksamhet.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>ligger hos Länsstyrelsen och kommunen för frigående höns med utevistelse). Utan djurhållning på gården går den inte att leva på.</p> <p>Fastighetsägaren tror att alternativ 1E skulle gå genom ett mer öppet landskap som sparar kostnader för Vattenfall och fler markägare får behålla sin skog utan intrång.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att en nedgrävd kabel skulle drabba alla markägare mindre och skulle också sänka CO₂ utsläpp och spara kostnader för Vattenfall för underhåll, tänker då på röjning och flygövervakning av ledningar. En nedgrävd kabel skulle vara mer skyddad för t ex sabotage.</p> <p>Fastighetsägaren förslår att lägga en kabel i de sjösystem som finns mellan Hedenlunda och Oxelösund och då vara mycket billigare.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att strömmen kommer söder ifrån och då finns det redan en luftledning från Norrköping till Oxelösund, med en ledningsgata att gå i.</p> <p>Fastighetsägaren undrar vad vi gör i Sverige då elen inte räcker till, importeras då kolel?</p> <p>Vidare undrar fastighetsägaren vad Oxelösunds järnverk har för överlevnadschanser rent</p>	<p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel. I kommande MKB kommer alternativ med sjökabel att beskrivas.</p> <p>Se avsnitt 3.17 ang. stationen i Hedenlunda.</p> <p>Se avsnitt 3.11 ang. byggnation i befintliga ledningsgator.</p> <p>Vattenfall hänvisar frågor som rör SSAB:s verksamhet till SSAB</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>globalt med den konkurrens de är utsatta för redan idag. Kvalitet på stålet, ja!</p> <p>Fastighetsägaren önskar att dragning av 1D ska tas bort vid Vedebykvarn 1:5 och istället gå på förslaget 1E men att det dras lite längre norrut pga av djurhållningen.</p> <p>Fastighetsägaren är inte en motståndare av syftet att få ner CO₂ utsläppen på SSAB men skogen som man måste ta bort för en ledningsgata binder kol.</p> <p>Fastighetsägarens son har tagit över driften på gården och ska utöka verksamheten, om dragningen där förslaget 1D och 1E delar sig görs lite längre norr ut skulle det inte störa hönsen. De har också planer på att ha utehöns där dragning 1D går vilket inte kommer vara möjligt.</p> <p>Fastighetsägaren föreslår:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gräv ned kabel 2. 1E med nordligare dragning 3. Ta bort alternativ 1D 	
48.	Östra Kulltorp 3:6	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter: Fastighetsägaren vill att detta projekt stoppas och skriver att detta är ett projekt med</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>betydande miljöpåverkan för Björkvikssamhälle. Det medför stora miljömässiga och ekonomiska konsekvenser med ledningsdragning inom skyddsområde för grundvattentäkt.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att projektet även i övrigt medför betydande miljöpåverkan och stor ekonomisk belastning för samhället med omfattande konsekvenser för såväl boende som näringsidkare.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att projektet ska hanteras i den stora miljökonsekvensbeskrivningen och blir det inte betydande miljöpåverkan är det inte miljömässiga skäl till detta utan andra aspekter som påverkar detta beslut.</p>	
49.	Danbyholm 5:1	Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.
50.	Bergatuna 1:2 mfl	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägarna skriver att deras fastighet skulle på ett förödande sätt genomkorsas av ledningsalternativ 1E nära huvudbyggnaden på gården.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten kommer för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Det är höga naturvärden vid naturreservatet Berga-Kulle samt riksintressen för naturmiljövården i Kiladalen med betesmarker och våtmarker. Att förstöra utsikten över dalgången skulle påverka hela upplevelsen av den vackra naturmiljön och fastighetsägarna accepterar inte det. Det pågår utredningar för att permanenta våtmarker vilka skulle påverkas av denna föreslagna dragning. Fastigheten skulle påverkas negativt av detta förslag och om vi som nation skulle vilja göra nåt gott för den här planeten bör vi på alla sätt sträva efter att undvika att störa vår vackra naturmiljö mot den här typen av intrång.</p>	
51.	Fågelhyttan 2:1	<p>Fastighetsägarna är positiva till att SSAB satsar på mer miljövänlig energi. Fastighetsägarna skriver att om valet faller på stråk 1 anser de att det är mest lämpligt att dra kraftledningarna enligt alternativ 1D där det redan idag finns befintliga ledningsgator. Delsträckan 1E passerar över Fågelhyttans åker väldigt nära gårdens boningshus och rakt över fastighetsägarnas sommarstuga. Sträckan skär vidare genom landskapet över ängsmark och väldigt nära befintliga och planerade hus.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägarna har lämnat in ansökan för att stycka av tomten och bygga ett permanentbostadshus bredvid nuvarande sommarstuga.</p> <p>Avståndet mellan ledningen och Fågelhyttans boningshus blir mindre än 100 meter. Ledningen kommer bli ett dominerande inslag på gården som medför värdeminskning och förfular helhetsintrycket.</p> <p>Sommarstugan ligger i den föreslagna dragningen enligt Vattenfall.</p> <p>Hela den avstyckade tomten kommer att ligga inom gatan för kraftledningen. Utsikten över åkrarna är de som förgyller sommarstugans läge och det är en av anledningarna till att fastighetsägarna har valt att stycka av tomten och bygga ett bostadshus. En kraftledning skulle enligt fastighetsägarna förstöra hela känslan och utsikten.</p> <p>Fastighetsägarna skriver även att det finns fornlämningar och värdefull hagmark i den tänka sträckningen över Fågelhyttans mark.</p> <p>Utefter sträcka 1E ska det byggas ytterligare ett hus vid Nedre Sandstugan som ligger mitt i den aktuella sträckningen. Ledningen kommer att passera nära flera</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>gårdar och boningshus. Fastighetsägarna tycker därför att det är orimligt att dra kraftledningen förbi och över husen. Fastighetsägarna ger förslag på annan sträckning av 1E:</p> <p>Kraftledningen ska vika av tidigare och dras i skogen öster om Fågelhyttans sommarstuga, L:a Brakärr och Sandstugan och ansluta till delstråk 2D strax norr om Brobytorp. Alternativt dra den ännu mer österut genom skogen. Sträckningarna medför att ledningen inte passerar i närheten av någon bebyggelse.</p> <p>Om det inte är möjligt att helt dra om delsträcka 1E anser fastighetsägarna att kraftledningen måste ha en annan sträckning förbi Fågelhyttan. Det är inget alternativ att dra ledningen mellan sommarstugan och boningshuset eftersom det medför att båda husen ligger närmare än 100 meter från ledningen. Det är ca 250 meter mellan husen.</p> <p>Fastighetsägarna har bifogat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Foto Fågelhyttan med tänkt dragning. Bilaga 1 • Foto Sommarstugan med tänkt dragning. Bilaga 2 	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<ul style="list-style-type: none"> • Karta sträckning 1 E över sommarstugan. Bilaga 3 • Avstyckningshandlingar för sommarstuga. Bilaga 4 • Karta med förslag på annan sträckning. Bilaga 5 	
52.	Jogersta 3:12	<p>Fastighetsägarna tycker att dragningen är olämplig, alldeles för nära bostadshus och djur, växligheten på åkermark blir drabbad, ca 100 meter från bostadshus, störande ljud osv.</p> <p>Fastighetsägarna får en ful och störande utsikt från altanen.</p> <p>Fastighetsägarna är rädda att djuren inte mår bra av detta. De har två holmar på gården framför huset som är biotopskyddade och ur miljösynpunkt är detta mycket olämpligt.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
53.	Jogersta 3.4	<p>Fastighetsägaren har följande synpunkter:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stoppa allt, måste vara bättre i Luleå där dom har kapacitet. 2. Om Vattenfall måste ta ström från Hedenlunda så kräver fastighetsägaren markkabel pga av miljöhänsyn, att det kostar mer är bara kortsiktigt tänkande. 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.21 ang. flytt av produktionen.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>3. Fastighetsägaren har precis tagit över föräldragården som har varit en dröm sedan barnsben och nu ska det förstöras genom att dra en ny gata genom marken som dessutom är biotopskyddad.</p> <p>4. Fastighetsägarna i detta område kommer inte godkänna denna dragning och önskar att Vattenfall kommer med ett bättre förslag.</p>	<p>MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>
54.	Jäder 2:13	<p>Fastighetsägaren skriver att vid delsträcka 1E har Vattenfall valt att runda andra boendehus och gårdar men väljer att gå rakt över fastighetsägarens fastighet istället för att lägga en markkabel ute på åkern. Fastighetsägaren tycker att det är beklämmande att en statlig myndighet ens tänker tanken på luftledning. Det strider mot allt vad både regering och riksdag pratar om angående levande landsbygd.</p> <p>Fastighetsägaren tillhör den yngre generationen som har valt att flytta ut på landet för att kunna odla sina egna grönsaker samt att kommande generationer kan/vill fortsätta bo på landet för att leva ett sundare liv.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att markkabel är till fördel både för markägare och för vår yttre</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>miljö och undrar hur Sverige fauna påverkas av detta beslut. Fastighetsägaren tycker att man ska tänka långsiktigt istället för att gå på profithungriga myndigheter. Fastighetsägaren föreslår att markkabel ska användas och grävas ner i befintliga stråk i största möjliga utsträckning.</p>	
55.	Brakärr 1:10	<p>1. Fastighetsägaren anser att projektet borde stoppas eftersom någon ugn inte är byggd än. Fastighetsägaren föreslår att ugnen ska byggas där det finns kraft, exempelvis i Luleå eller i Borlänge.</p> <p>Det sörmländska landskapet behöver inte förfulas av detta projekt. Att tänka på är att turistnäringen i Sverige är större än stålindustrin.</p> <p>Fastighetsägaren instämmer till LRF och länsstyrelsens synpunkter.</p> <p>2. Det finns redan två 130 kV ledningar till SSAB från Norrköping och fastighetsägaren undrar varför inte de nya ledningarna kan gå i samma ledningsgata. Speciellt eftersom det måste byggas nya transformatorer i Hedenlunda.</p> <p>3. Fastighetsägaren föreslår att markkabel ska användas så långt det går.</p> <p>4. Om det inte går med markkabel föreslår</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 3.21, ang. flytt av produktionen.</p> <p>Se avsnitt 3.17, ang. stationen i Hedenlunda.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>fastighetsägaren att Vattenfall ska byta till 18 m trästolpar, gatan blir inte större och de är enkla att svänga med.</p> <p>5. Ledningen ska inte gå där det finns hus, enkelt att svänga undan för dessa om låga trästolpar används.</p> <p>6. Använd befintliga ledningsgator, vilket även Länsstyrelsen har påpekat.</p> <p>7. Dragning över Brakärr, 1E är inte nödvändigt, Stråket är ritat där husen är i bygden och det finns en stor skog att gå i både söder och norr om Brakärr. Dessutom är dragningen över flygfältet Stockholm-Brakärr vilket gör det oanvändbart. Det är fastighetsägarens privata flygfält som etablerades 1998.</p> <p>8. Om ledningen ska gå 1E måste den flyttas till skogen, markägarna är redan eniga om att de inte kommer ge tillstånd frivilligt. Orsaken är att dragning 1D är mycket bättre, den går väldigt mycket genom Svea Skogs marker så det går bra.</p> <p>9. Betalningen är förfärlig dålig för intrånget. Om Vattenfall inte har råd att betala för projektet ska det inte genomföras. Ersättningen är för dålig.</p> <p>10. Fastighetsägaren har ett företag som har beslutat att bygga en solpanelsanläggning. Från början var planen att bygga ett vindkraftverk där Vattenfall vill bygga ledningen</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>men detta projekt är framflyttat. Om Vattenfall bygger ledningen så blir det inte möjligt att i framtiden bygga ett vindkraftverk, detta kommer fastighetsägaren yrka ersättning för.</p>	
56.	Rällinge 4:3	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren motsätter sig bägge alternativen 1E och 2C. På grund av att inga stolpar får sättas upp under långa sträckor på 1E för att Sveriges mest värdefulla fornminnen (guden frö) har hittats där. Det finns även andra fornminnen på bägge alternativen.</p> <p>Varje gång fastighetsägaren gräver behövs tillstånd och i vissa områden är det totalt förbjudet att gräva enligt länsantikvarien.</p> <p>Fastighetsägaren har en stugby med uthyrning på fastigheten, skulle kraftledningen gå på fastigheten skulle det inte gå att hyra ut stugorna. Det finns även 7 permanentbostäder på gården som skulle bli drabbade.</p> <p>Fastighetsägaren kräver att Vattenfall kontaktar berörd</p>	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>myndighet gällande alternativ 1E, maskiner får ej användas i detta område.</p> <p>Fastighetsägaren kräver en utökad MKB.</p>	
57.	Rävshyttan 1:1, 1:2	<p>Fastigheten är i den delen som omfattar skog redan delad av kraftledning med sträckning Nävekvärn- Minninge och avverkad ledningsgata. Fastighetsägaren motsätter sig därför ytterligare ledningsdragnings.</p> <p>Fastighetsägaren föreslår att dragningen gör i befintliga ledningsgator och korridorer men med utökad kapacitet.</p> <p>Befintligt ledningssystem har enligt fastighetsägaren förbrukat en stor del av sin tekniska livslängd. Ledningen Nävekvärn-Minninge byttes ut det senaste året med övergång från dubbla till enkla samt kabel. Efter stormen Gudrun så grävdes luftledningarna ned på ett bra sätt beaktat intrång i fastigheten samt tillgänglighet på kapacitet. Beaktat dessa omständigheter anser fastighetsägaren att det är rimligt att befintliga ledningsgator används och uppgraderas kapacitets-, intrångs och miljömässigt. Att hugga ner ledningsgator medför ökad risk för stormskador och barkborreangrepp pga nya</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.11 ang. byggnation i befintliga ledningsgator.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>kantzoner samt mindre areal som absorberar växthusgaser vilket över tid är en viktig miljökomponent.</p> <p>Fastighetsägaren accepterar ingen ny ledningsgata på sina fastigheter då andra mer relevanta alternativ föreligger som ovan med de möjligheter som där anges.</p>	
58.	Sarpetorp 2:1	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1. Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren skriver att den kortaste sträckan är att följa järnvägen till Oxelösund. Den är redan trädsäkrad och intrånget blir betydligt mindre och om det ska vara luftledning lär det bli ett billigare alternativ.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Se avsnitt 3.11 ang. byggnation längs befintlig infrastruktur.</p>
59.	Skripkärr 1:6	<p>Fastighetsägaren har följande synpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkabel skall användas • Förläggning skall ske utmed befintlig infrastruktur. • Turistnäringen på Landsbygden är den nya näringen i Sörmland och måste bevaras. • Ledningen får en stor miljöpåverkan, därför skall en stor MKB göras. • Fastighetsägaren instämmer till fullo med Länsstyrelsens yttrande Dnr:407-4506-2019 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 3.11 ang. byggnation längs befintlig infrastruktur.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
60.	Skällsta 3:10	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren skriver att vid planerad dragning 1E dras ledningarna rakt över fastigheten vilket innebär att det inte går att bo kvar för strålning som kraftledningen utstrålar samt att fastigheten förlorar sitt värde ca 3 miljoner kronor, detta måste kompenseras.</p>	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
61.	Smedsta 3:2	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren har bifogat en karta med en alternativ dragning av alternativ 1E norr och öster om Jönåker.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
62.	Stigtomta Hagersta 1:15	<p>Fastighetsägarna skriver att deras bebyggda lantbruksfastighet ligger inom stråkalternativ 1E. De har fått bygglov på ytterligare ett småhus som ska uppföras under 2019.</p> <p>Fastigheten var förut registrerad som obebyggd lantbruksfastighet men enligt förhandsuppgift kommer den</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>nu att taxeras som bebyggd lantbruksfastighet.</p> <p>Fastighetsägarna driver ett aktivt jordbruk på fastigheten i form av restaurering av betesmark och uppfödning av skyddsvärd lantras.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att både boendemiljö och förutsättningarna att bedriva näringsverksamhet kommer att påverkas negativt av den tänkta delsträckan Lunda-Olstorp och Hanstorp vid delstråk 1E.</p> <p>Fastighetsägaren ger som förslag att kraftledningen bör placeras längre upp på berget, i skogen söder om Stigtomta-Hagersta 1:15 (Gulltorp), Stigtomta-Hagersta 1:9 (Magdebol) och norr om Hultäng. Förutom Vitmossen, som kan undvikas med denna sträckning, finns vad fastighetsägaren vet inget skyddsvärt med denna sträckning och inga bostadshus eller fritidsboenden behöver då påverkas av sträckningen.</p> <p>Fastighetsägarna har även lämnat följande synpunkter:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fastighetsägarna ser inga tydliga och bra argument för att avfärda en kabeldragning. En kabeldragning på 	<p>MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>delarna av sträckningen som inte ska anslutas till befintlig ledningsgata skulle göra processen enklare och snabbare.</p> <p>2. Av alla sträckningar är alternativen som inkluderar 1E de som använder sig i väldigt liten utsträckning av befintlig ledningsgata vilket borde vara förknippat med mer motstånd, mer påverkan av omgivningen och mer kostnader.</p> <p>3. Fastighetsägarna har precis byggt en gäststuga som de använder som permanentbostad. Bygglov för huvudbyggnaden finns på plats och kommer vara klar under 2020. Sträckning 1E går enligt ritning rakt över grannfastigheten Magdebol och deras fastighet Gulltorp.</p> <p>Fastighetsägaren föreslår en alternativ dragning genom Vitmossen för att undvika flertalet fastigheter och har bifogat en karta.</p>	
63.	Stigtomta-Hagersta 1:7	Fastighetsägaren är starkt elöverkänslig och bor sedan 19 år elfritt i skogen.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägaren skriver att det var och fortfarande är näst intill hopplöst att hitta ett annat boende. Fastighetsägaren önskar att Vattenfall inte drar kraftledningen närmare än 3 km från fastigheten, eller allra helst gräver ner den vilket är betydligt bättre för fastighetsägarens kropp.</p>	<p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Kraftledningarna kommer inte byggas inom 3 km till fastigheten.</p>
64.	Tuna Kyrkby 8:1, 8:2	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren skriver att elledningen skulle omintetgöra planerna på en ekoby med tillhörande våtmark och fågelreservat. Luftledningar och bevattning av gräset fungerar inte så bra, strålens höjd och vattendimma kan bli ledande.</p>	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
65.	Valingegård 1:11	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren anser att den föreslagna dragningen 1E, som berör fastigheten, är på många sätt ett dåligt alternativ. Fastighetsägaren redovisar några punkter:</p>	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p><i>Boende</i> Kraftledningen är ritad över flertalet byggnader, bland annat permanentbostad, sommarstuga och stall. De kommer bli helt oboeoliga om luftledning förläggs enligt 1E. På gården finns ytterligare runt 50-talet boende som fastighetsägaren befarar kommer flytta om kraftledningen byggs.</p> <p><i>Jordbruk/livsmedelsproduktion</i> Under och i direkt anslutning till den föreslagna kraftledningen finns betesmarker med höga naturvärden samt under sommartid dräktiga kvigor. Risken är stor att djurhållaren väljer att inte låta beta marken vilket leder till att ekbackar växer igen och gården får minskade arrendeintäkter.</p> <p>Bevattning av jordbruksmarken med maskiner skulle bli omöjligt med en kraftledning.</p> <p><i>Naturresevat/orörd natur</i> I nära anslutning till kraftledningen ligger naturresevatet Sigils bänkar och nyckelbiotoper. Dessa är en del i ett stort område mellan sjön Yngaren och E4:an som är i stort opåverkat av omfattande byggnation. I Nyköpings kommuns översiktsplan finns området utpekade som strategiskt viktigt</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>och ingen ny bebyggelse eller anläggning bör lokaliseras där.</p> <p><i>Fågelliv</i> I nära anslutning till kraftledningsgatan finns häckningsplatser för ett flertal rödlistade fågelarter. Området är dessutom betydande rastlokal för tranor och gäss. Förutom att boplatser riskeras att förstöras vid anläggande av kraftledningsgata är en luftledning även en stor fara för fåglarna när de flyger.</p> <p>Fastighetsägaren anser att det är orimligt att förstöra ytterligare natur, förstöra för boende och företagande när det finns kraftledningsgator som kunde utnyttjas bättre. Fastighetsägaren yrkar på att ledningen skall grävas ner i anslutning till befintlig infrastruktur. Fastighetsägaren accepterar ingen luftledning på sin fastighet.</p>	
66.	Visätter 1:21	<p>Fastighetsägarna skriver att de är emot luftledning för att:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sänkt marknadsvärde på huset/marken • Utsikten blir förstörd • Har redan en 10 kV luftledning i närheten som redan förstör utsikten (20 meter från huset). • Vill inte ha mer magnetfält 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<ul style="list-style-type: none"> • Gräv ner ledningarna så slipper ledningarna synas, lägre magnetfält och naturen blir inte lika ful. • Det ligger en privat landningsbana i Brakärr/Visätter som Vattenfall får kolla upp med Luftfartsverket. <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkabel skall användas • Förläggning skall ske utmed befintlig infrastruktur. • Turistnäringen på Landsbygden är den nya näringen i Sörmland och måste bevaras • Ledningen får en stor miljöpåverkan, därför skall en stor MKB göras. • Instämmer till fullo med Länsstyrelsens yttrande Dnr:407-4506-2019 	
67.	Visätter 1:7, 1:22, 2:4	<p>Fastighetsägarna skriver att de inte vill ha en elledning på deras fastigheter med följande motivering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Installation av energislukande ugnar torde lämpa sig bättre närmare aktuell kraftgenerering och framtida järnmalmstillgång. • Detta kommersiella industriprojekt ska belasta SSAB till fullo. 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt ang. 3.22projektets allmännyta.</p> <p>Vattenfall hänvisar frågor som rör SSAB:s verksamhet till SSAB</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Därför är alla kostnadsargument ointressanta. Alla kostnader ska debiteras SSAB. Det betyder att oavsett kostnader ska skador minimeras för alla markägare, invånare och andra intressenter som bli drabbade. Därför är markförlagd ledning i redan ianspråktaga ledningsgator och vägar enda godtagbara alternativet där eventuell ledning dras.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fastighetsägarna hänvisar till gällande lagar, regler, föreskrifter, förordningar och relevanta forskningsrön angående elledningarnas, speciellt luftledningarnas negativa påverkan på människor, djur och natur. <p>Fastighetsägarna skriver också att dragning i den redan ianspråktaga ledningsgatan från Hedenlunda-Bettna-Vrena-Nyköping-SSAB eller Norrköping-Krokek till SSAB samt österifrån över Tystberga till Nyköping vidare till SSAB bör utredas närmare.</p>	<p>Vattenfall kommer att redogöra för ledningarnas påverkan på berörda intressen i den kommande MKB:n.</p> <p>Sträckningen Hedenlunda-Bettna-Vrena-Stigtomta och vidare till Oxelösund har utretts men består av trånga passager där utrymme för de nya ledningarna inte finns när hänsyn tas till järnväg, befintliga luftledningar och bostäder.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
68.	Yngersdal 1:2	<p>Fastighetsägaren skriver att den planerade dragning 1E ser ut att skära rakt igenom deras mark och protesterar mot det. Fastighetsägaren kommer aldrig acceptera den sträckning som berör fastigheten. Den förstör upplevelsen av djup Sörmlandskog, den påverkar jakten, och skogsbruket och den sänker värdet av marken. Sträckningen ser även ut att gå rakt över två mindre fastigheter, Ekensberg och Dammkärr.</p> <p>Fastighetsägaren kräver att det uppkomna elbehovet täcks av en markkabel längs befintlig infrastruktur. Att SSAB vill ha mer el är ett särintresse. Det massiva intrång en ledningsgata med stolpar utgör uppväger inte den samhällsekonomiska nyttan den tillför om alla aspekter vägs in.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>
69.	Åspudden 1:2	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p>	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>
70.	Åspudden 1:2, 1:3, 1:4	<p>Fastighetsägarna skriver att de inte godtar Vattenfalls föreslagna dragning enligt alternativ 1E men att de kan godta nedgrävd ledning, enligt två föreslagna alternativa sträckningar som de har bifogat i en karta.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägarna skriver att alternativ 1E påverkar dem, omgivningen och naturen negativt. Kraftledningen kommer bli ett omfattande visuellt intrång i miljön. Kraftledningens närhet till bostadshus, trädgårdar, hagmarker och gårdsplaner gör att människor, djur och verksamheter blir negativt påverkade av kraftledningens elektromagnetiska strålning magnetfält och närvaro.</p> <p>Fastighetsägarna är oroliga för elektromagnetisk strålning och hänvisar till olika studier kring detta och skriver att flertalet kommuner har börjat förorda nergrävda kablar vid nyinstallationer.</p> <p>Fastighetsägarna skriver även att på en av gårdarna bedrivs verksamhet med djur, bland annat friflygning av fåglar. Verksamheten omöjliggörs av en luftburen kraftledning in på gården på grund av säkerhetsavstånd för stängsel.</p> <p>Fastighetsägarna skriver vidare att marknadsvärdet på deras fastigheter sjunker med en kraftledning.</p>	
71.	Äspudden 1:4	Fastighetsägaren skriver att kraftledningen endast är till för ett företag och att det inte är rimligt att det ska påverka	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. EMF och risker för människors hälsa.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>människors boende och inkomst.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att projektet är en hälsorisk på grund av elektromagnetisk strålning men även på grund av den stress det har skapat.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att Södermanlands län kommer bli förstört av ledningen och att Vattenfall inte har någon respekt för naturen.</p> <p>Fastighetsägaren saknar underlag om fåglar, djur, insekter och fjärilar som lever och undrar hur Vattenfall ska hantera Natura 2000.</p> <p>Vidare skriver fastighetsägaren att med klimatförändringar i tanken måste Vattenfall tänka på framtiden och företag måste producera sin egen energi.</p> <p>Fastighetsägaren undrar också varför kartorna visar att ledningen kommer gå över husen när det står i samrådsunderlaget att den inte kommer göra det.</p> <p>Fastighetsägaren godkänner inte en kraftledning.</p>	<p>Se avsnitt 3.2 ang. stråkförslag över bostäder.</p> <p>Vid framtagande av stråk har hänsyn tagits till bl.a. natur- och kulturvärden. Efter samrådet kommer stråken att utvärderas och en sträckning kommer att tas fram efter ytterligare utvärdering av boendemiljö, teknik, natur- och kulturvärden etc. I kommande MKB kommer utdrag från artportalen ang. fåglar och övriga arter att redovisas. Berörs något Natura 2000-område kommer en beskrivning av detta och hur det hanteras att ingå i MKB. Om det blir fråga om ingrepp i Natura 2000 hanteras detta i en separat process.</p>
72.	Noppkärr 1:1, Jäder 2:6, 2:9	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p>	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägaren vill påpeka att Ostlänken kommer att genomkorsa fastigheten där Vattenfall vill bygga denna kraftledning. Det föreslagna stråket sträcker sig dessutom över den biogasfabrik som Miljödomstolen har gett tillstånd till och som planeras att uppföras cirka 200 meter från fastighetsägaren.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att Telias basstation med 72 meter hög mast ligger cirka 100 meter från den planerade dragning vilket kan leda till störningar i mobiltrafiken.</p> <p>Det finns en betesmark med hästar under den tänkta ledningen som inte finns upptagen i samrådsunderlaget.</p> <p>Ledningen skulle komma att passera över stora öppna fält där GPS-styrda maskiner används och som kan bli störda av elektromagnetisk strålning.</p> <p>Dessa omständigheter bör enligt fastighetsägaren beaktas närmare i miljökonsekvensbeskrivningen.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att myndigheternas försiktighetsprincip gällande magnetfält bör följas och att det är tydligt i linje med statliga myndigheters</p>	<p>närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		försiktighetsprincip att förlägga kraftledningar till markkablar.	
73.	Skällsta 3:5, 1:7	<p>Fastighetsägaren skriver att det finns bristande hänsyn till miljöpåverkan i detta projekt. Det är inte bara ett störande moment i kulturlandskapet utan även drygt 20 hushåll kommer bli direkt berörda.</p> <p>Fastighetsägaren har påbörjat ett projekt för att starta upp en rehabilitering på fastigheten. Detta projekt kommer gå i spillror om alternativ 1E och 2C går igenom då det möts i deras by.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att det är anmärkningsvärt att en hel by blir förstörd för att SSAB vill få ner CO₂ påverkan på miljön. Fastighetsägaren har gjort stora investeringar på fastigheten som kommer gå förlorade om denna sträckning med luftledningar går igenom.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att markkabel är det enda alternativet.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att inte heller det faktum att de hus som är högst belägna på åsen i byn är väldigt rika på fornlämningar tycks väga in det hela.</p> <p>Fastighetsägaren håller till fullo med Länsstyrelsens utlåtande; Dnr: 407-4506-2019.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheterna bedöms för närvarande inte bli berörda av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
74.	Yngersdal 1:4	Fastighetsägaren skriver att som det ser ut nu går ledningen rakt över fastighetens torp. Det är bra om det flyttas söderut mot Gamla flygplatsen.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.
75.	Sannerby 2:6, Hallbro 1:6, Björnkulla 1:10	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren har redan 400 kV-ledningen Hedenlunda-Kolbotten snett över sin fastighet. Då ytterligare en ledning kommer att ta mer mark i anspråk (betesmark med särskilda värden, åkermark och skog) motsätter sig fastighetsägaren ytterligare en utbyggnad med luftledning. Bostadshuset är beläget cirka 100 meter från nuvarande ledning och då det vid viss väderlek "fräser och sprakar" från ledningen känns det inte relevant med ytterligare en luftledning. Värde på fastigheten kommer ytterligare att sänkas och inga barnfamiljer kommer vilja bosätta sig på fastigheten.</p>	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
76.	Baggetorp 1:2	Fastighetsägaren bor precis norr om befintlig luftledning och förstår att den nya ledningen blir öster om denna. Det är ett ganska smalt näs mellan Båven och Lidsjön och en till kraftledning i detta	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>område skulle påverka området ganska mycket. Fastighetsägaren anser därför att en annan sträckning är att föredra. Fastighetsägaren förstår att det finns många hänsyn att ta men tycker att en till ledning nära Båven är för mycket.</p>	<p>närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
77.	Hallebro 1:15	<p>Fastighetsägarna skriver att när en kraftledning ska byggas gäller särskilda krav enligt miljöbalken att bästa möjliga teknik ska väljas, Vattenfall bryr sig inte utan väljer luftledning istället för markkabel. Med markkabel kan SSAB:s behov av mer el tillgodoseas men inte på bekostnad av många människors hälsa, boendemiljö, företagande, natur och kulturvården.</p> <p>Fastighetsägarna anser att det bör göras en stor MKB.</p> <p>En luftledning blir ett drastiskt inslag i ett öppet landskap och innebär både ett visuellt och ett elektromagnetiskt intrång på fastigheter. Marknadsvärdet sjunker och stolpfundament och stag blir direkta odlingshinder och orsakar produktionsförluster och ökad miljöpåverkan.</p> <p>Vidare skriver fastighetsägarna att mark och miljödomstolen har förbjudit E.ON att bygga 130 kV luftledning över</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>högproduktiv jordbruksmark i Skåne. Markförlagda ledningar utgör ett mer marksnålt alternativ vilket därmed bidrar till nå målen i den nationella livsmedelsstrategin.</p> <p>Fastighetsägarna bor redan idag ca 150 meter från en 400 kV luftledning och upplever störande ljud vid dimma, regn och snö. Det är också extra körning runt stolpar med jordbruksmaskiner, alltså mer miljöpåverkan.</p> <p>Fastighetsägarna oroar sig också för hälsorisker med att bo nära en kraftledning och värdet på deras fastighet kommer minska med ytterligare kraftledning.</p> <p>Fastigheten ligger i den del som Flens kommun har pekat ut som "större opåverkade områden". Fastigheten ligger dessutom i direkt angränsning till område som är av riksintresse för naturvård.</p> <p>SSAB, LKAB och Vattenfall har fått miljömålspriset av Naturvårdsverket för ambitiöst och framgångsrikt miljöarbete, de vill göra svensk stålindustri helt fossilfri och de måste därför välja markkabel som släpper ut mindre koldioxid än vad en luftledning gör.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fördelar markkabel: Påverkar inte framtida 	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>utveckling av fastighet och bygd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bättre produktionsförutsättningar. Jordbruk kan bedrivas i stort sett utan påverkan med markkabel förutom i etableringsfasen. • Minskat markintrång. • Mindre klimatpåverkan • Mindre påverkan av elektromagnetiska fält • Påverkar inte kulturmiljö eller friluftsliv. • Påverkar inte landskapsbilden eller sänker fastighetens värde. • Utebliven trädsäkring samt underhåll av skogsgator uteblir vilket är en kostnad som vattenfall bör beakta i sin kalkyl. 	
78.	Hallebro 1:14	<p>Fastighetsägarna har delvis angett synpunkter från en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1. Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastigheten ligger inom den del som Flens kommun benämner "större opåverkade områden". Fastigheten ligger dessutom i direkt angränsning till ett område som är av riksintresse för naturmiljövård. Den ligger också endast ca 100 meter från den befintliga</p>	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>kraftledningen vilket har föranlett att fastighetsägarna har frågor angående förslaget. Fastighetsägarna skriver att förslaget är oacceptabelt.</p> <p>Fastighetsägarna önskar ytterligare information kring följande punkter:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hälsoskäl på grund av magnetfält 2. Förfulande av landskapet och mer specifikt från fastigheten. 3. Värdeminskning 4. Osäkerhet om planerade om- och tillbyggnader 5. Störande ljud <p>Fastighetsägarna skriver att enligt LRF har ytterst få stora luftledningar anlagts i Europa under senare år och att markkabelteknik är nyckeln till energiomställningen.</p> <p>Fastighetsägarna föreslår att dragningen markförläggs eller inte görs alls (nollalternativ). Markförläggs den föreslår fastighetsägarna att den befintliga ledningen också markförläggs för att på så sätt återställa miljön.</p>	
79.	Hallebrotorp 1:2	Fastighetsägaren överklagar ledningsdragningen och skriver att det är en dålig nödlösning.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Det finns andra alternativ som att lägga jordkabel eller el från polen, Tyskland, Finland eller gas från Ryssland.</p> <p>Fastighetsägaren föreslår att Vattenfall ska bygga ett kärnkraftverk mellan Oxelösund och Nyköping, det är det bästa långsiktiga alternativet. Det är redan elbrist och det kommer bli värre. Det bästa är att satsa på kärnkraftverk.</p>	<p>Se avsnitt 3.20 ang. SSAB:s energibehov.</p>
80.	Hedenlunda 1:19	<p>Fastighetsägarna skriver att projektet riskerar att avfolka en glesbygd som hittills varit den levande landsbygden. Fastighetsägarna menar att nytänkande och tekniska landvinningar inte finns i och med det förslag som ligger. Fastighetsägarna föreslår:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SSAB tar ansvar för sina behov och bygger en egen gasturbin och producerar egen el • Ledningarna går via befintliga kraftgator där naturvärden, boenden etc. redan är taget hänsyn till • Gräva gräver ned ledningarna eller ta tillfället i akt att tänka framtid och prova andra möjligheter att modernisera klimattänket • SSAB tänker nytt/modernt och donerar pengar till forskning för att lösa problem med utsläpp. <p>Fastighetsägarna bor utmed sträcka 2 och godtar inte en</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 21.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		ytterligare kraftledning bredvid befintlig kraftgata.	
81.	Hedenlunda 1:34	<p>Fastighetsägarna skriver att projektet riskerar att avfolka en glesbygd som hittills varit den levande landsbygden. Fastighetsägarna menar att nytänkande och tekniska landvinningar inte finns i och med det förslag som ligger. Fastighetsägarna föreslår:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SSAB tar ansvar för sina behov och bygger en egen gasturbin och producerar egen el • Ledningarna går via befintliga kraftgator där naturvärden, boenden etc. redan är taget hänsyn till • Gräva gräver ned ledningarna eller ta tillfället i akt att tänka framtid och prova andra möjligheter att modernisera klimattänket • SSAB tänker nytt/modernt och donerar pengar till forskning för att lösa problem med utsläpp. <p>Fastighetsägarna bor utmed sträcka 2 och godtar inte en ytterligare kraftledning bredvid befintlig kraftgata.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 21.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
82.	Sannerby 1:6	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastigheten har sedan 1960-talet "berikats" med en 400 kV luftledning. För en löjlig engångsersättning belägrar denna luftledning fastigheten</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>på obestämd tid. En vacker ekskog utplånades nästa och endast två träd klarade sig, dessa är nu hotade av den nya dragningen.</p> <p>Att Vattenfall beskriver att luftledningen får måttliga konsekvenser för landskapsbilden är ett grovt håån mot berörda markägare och närboende.</p> <p>Förutom det förfulande intrycket har det för fastigheten inneburit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Förstörd möjlighet till tomtavstyckning • Minskat fastighetsvärde • Merarbete med att ersättningsfritt städa efter kraftbolagets återkommande röjningar • Ovissa hälsorisker pga magnetfält • Mark som ej kan utnyttjas <p>Fastighetsägaren anser att anlägga en ny luftledning idag knappast kan betraktas som tidsenligt, utan måste betraktas som ett grovt övergrepp på vårt vackra kulturlandskap och dess invånare.</p> <p>Fastighetsägaren föreslår att ledningen grävs ned:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Merkostnad bör kompenseras av 	<p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>minskade underhållskostnader</p> <ul style="list-style-type: none"> • Låt SSAB betala i form av höjda nätavgifter då detta endast berör deras verksamhet. • Varför inte följa TGOJ banan, den till synes kortaste sträckan. • Vattenfall följer troligtvis inte miljöbalken, genom att förorda luftledning, då bästa möjliga teknik skall väljas, i detta fall markkabel. 	
83.	Simora 1:5,1:6,1:12, Hallebro 1:4.	<p>Fastighetsägarna skriver att placeringen av Oxelösunds Järnverk bygger på att man har en djuphamn med 16,5 m. Däremot finns varken järnmalm eller elkraft i närheten. På lång sikt kanske produktionen kommer att förläggas till Borlänge eller Luleå för att minska transporterna och kunna konkurrera på världsmarknaden.</p> <p>Det har även funnits uppgifter om att uppgivet behov om 2 st 130 kV endast utgör den första etappen av en större strategisk placering, där det kommer behövas 400 kV.</p> <p>Med detta behov behöver man fundera på om en förläggning närmare kärnkraftverk eller järnmalmfyndigheter.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall hänvisar frågor som rör SSAB:s verksamhet till SSAB.</p> <p>Se avsnitt 3.20 ang. SSAB:s energibehov.</p> <p>Se avsnitt 3.17 ang. stationen i Hedenlunda.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägarna skriver att en vettigare sträckning är att utgå från Norrköping. Från Norrköping finns redan en ledningsgata så den delen utgör inget stort problem.</p> <p>Vidare skriver fastighetsägarna att en kraftledning av denna storlek utgör ett betydande ingrepp i naturen. I underlaget har det inte framgått vilka marktyper som berörs eller om det finns nyckelbiotoper längs dragningarna.</p> <p>I miljöbalken anges även att man ska välja bästa möjliga teknik. Fastighetsägarna skriver att markkabel är ett betydligt mindre intrång än en luftledning. Fastighetsägarna saknar även alternativa sträckningar längs vägar eller längs med järnväg där man redan har ledningsrätt. Det kanske till och med är så att man inte behöver snöploga om kabeln förläggs under väg.</p> <p>Fastighetsägarna har några mindre fastigheter som ligger på rad på grund av äldre fastighetsregleringar. De har även drabbats av den befintliga kraftledningen vars bredd är större än den smalaste delen av fastigheten som är 50 m. För fastighetsägarna innebär det ett markant intrång. Två nya kraftledningar är planerade att förläggas parallellt med den</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>befintliga vilket kommer reducera den skogsbevuxna delen av fastigheten betydligt.</p> <p>Fastighetsägarna har noterat att det inte går att lyssna på radio när man befinner sig under eller i närheten av kraftledningen och vid fuktig väderlek uppstår ett kraftigt brus. Det är ganska uppenbart att det inte är hälsosamt att befinna sig vid en kraftledning längre tid.</p> <p>Fastighetsägarna hemställer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SSAB bör överväga att förlägga den nya produktionen till Borlänge 2. SSAB 3. KL ska dras från Norrköping till Oxelösund 4. KL ska utgöras av markkabel 5. KL ska förläggas längs befintlig järnväg eller väg. 	
84.	Skyttorp 1:3	<p>Fastighetsägarna skriver att i omedelbar närhet av den föreslagna dragningen (2) finns betesmark med höga naturvärden. Vid en utbyggnad av ledningen är det stor risk att ett mångårigt arbete med att bevara växtplatsen för orkidéer omintetgörs. Fastighetsägarna har redan nu nära till befintlig</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>ledning (100 m) som sprakar vid fuktigt väder.</p> <p>Fastighetsägarna bedriver en småskalig KRAV-godkänd köttdjursuppfödning med utedrift året om.</p> <p>Fastighetsägarna har fått avliva en ungo med tumörer i hjärtat och funderar på om det kan bero på att djuren vistas så nära ledningen.</p> <p>Fastighetsägarna tycker att det redan är obehagligt med ledning så nära och vill inte ha en till. Fastighetsägarna skriver att ledningen borde grävas ner, även om det är en dyrare engångskostnad så underlättar det för alla som bor nära den en lång tid framöver.</p>	
85.	Stavhälla 1:1	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>För fastigheten kommer den föreslagna dragningen medföra betydande miljöpåverkan. På grund av omfattningen av ledningsdragningen över Stavhällas ägor kommer i stort sett all livsmedelsproduktion och skogsprodukter att upphöra eller avsevärt minska. Dessutom kommer den visuella utsikten från gården att påverkas starkt och fastighetsvärdet sjunka. En förflyttning av ledningen ca 500</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>meter söderut skulle helt ta bort intrånget på befintlig jordbruksmark och förbättra den visuella utsikten.</p> <p>Fastighetsägarna begär därför att Vattenfall utreder detta alternativ innan man eventuellt lägger fast sträckningen.</p>	
86.	Stavhälla 1:5	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren har 35 mjölkande kor plus 70 tal ungdjur och en 400 kV ledning ca 15 meter ifrån ungdjursladugården. Husets plåttak var tvunget att jordas med jordspett i marken för att det inte skulle bli strömförande utav magnetfält som blir runt kraftledningen.</p> <p>Fastighetsägaren vill inte ha en till ledning bredvid den som finns idag. Kommer den nya ledningen på fel sida så ryker ungdjursladugården som rymmer ett 70 tal nötkreatur som går ute i hagmarker med särskilda värden (speciella blommor och örter inspekterat utav länsstyrelsen).</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
87.	Wibyholms godsförvaltning	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren skriver att kraftledningarna kommer sannolikt i framtiden att behöva utökas då SSAB egentligen vill ha 400 kV. Det alternativ med det absolut minsta markintrånget, att gräva ner kabel längs med TGOJ järnvägen – där staten är markägare, är uppseendeväckande nog inte utrett överhuvudtaget.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att det underlag som skickats ut till berörda markägare är inget mer än allmängiltiga slutsatser, ingenting som är specifikt, varken för projektet eller dess påverkan på omgivningen.</p> <p>Sammanfattningsvis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkabel skall användas • Förläggning skall ske utmed befintlig infrastruktur. • Turistnäringen på Landsbygden är den nya näringen i Sörmland och måste bevaras • Ledningen får en stor miljöpåverkan, därför skall en stor Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) göras. • Fastighetsägaren instämmer till fullo med Länsstyrelsens yttrande Dnr: 407-4506-2019 	<p>Vattenfall hänvisar frågor som rör SSAB:s verksamhet till SSAB.</p>
88.	Gunnersta 1:5	<ul style="list-style-type: none"> • Fastighetsägaren ifrågasätter hela projektet med hänsyn till osäkerheten om 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>SSAB:s närvaro i Oxelösund och möjligheten att flytta den nya produktionen till Luleå och närheten elproduktionen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fastighetsägaren kan endast godta Vattenfalls föreslagna utformning för kraftledning 2A om det sker som nedgrävd ledning längsmed redan befintligt infrastruktur . • Vi kräver en omfattande MKB med tanke på vår gårds unika kultur och naturvärden och med hänvisning till Länsstyrelsens yttrande till Vattenfall. <p>Fastighetsägaren tycker att det är mycket märkligt om ett stort antal fastighetsägare ska förlora stora värden på sitt ägande och verksamhet under mycket lång tid pga enskilt företags behov av utökad elanslutning och inte utifrån allmänhetens behov.</p> <p>Den viktigaste verksamheten på fastigheten är skogsproduktion och den föreslagna dragningen och utformningen kommer ha en betydande negativ inverkan med minskad produktiv skogsareal. Jakt är en annan viktig del i deras verksamhet och fastighetsägaren undrar hur de ska kunna använda radiokommunikation och hundpejlen i närheten av kraftledningen.</p>	<p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.22, ang. projektets allmännyttan.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Vidare skriver fastighetsägaren att för turistnäringen är det viktigt att kunna erbjuda en miljösäker tillvaro och ett av fritidshusen ligger intill kraftledningen och kommer inte kunna hyras ut.</p> <p>De har även havs- och kungsörnar, tranor och svanar som kommer påverkas negativt av en kraftledning.</p>	
89.	Stigtomta-Björktorp 1:3, 1:4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fastighetsägarnas bostadshus berörs då det inte är mer än ca 50 meter från den röda linjen. Detta innebär en försämrad boendemiljö med förfulat landskap och påverkan av magnetfält, surrande ljud samt värdeminskning av fastigheter. Det är en liten by där den föreslagna sträckningen skär rätt igenom. Enligt de föreslagna sträckningarna 2A och 2B kommer mer än 15 bostäder hamna i omedelbar närhet av kraftledningen. Om sträckningen istället sker i enlighet med den bilagda kartan blir antalet avsevärt lägre. 2. Ledningen får en mycket stor miljöpåverkan och fastighetsägarna 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel. Även alternativ med sjökabel kommer beskrivas.</p> <p>Se avsnitt 3.22 ang. projektets allmännyttan.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>förutsätter att Länsstyrelsen beslutar om BMP.</p> <p>3. Fastighetsägarna förutsätter/kräver markkabel samt att Vattenfall utnyttjar befintlig infrastruktur hela vägen.</p> <p>4. Utred ytterligare alternativ som t ex sjökabel från stationen i Norrköping till Oxelösund förlagd i Bråviken eller att gå i den befintliga ledningsgatan.</p> <p>5. Stora delar av det Vattenfall har föreslagit strider mot Naturvårdsverkets Generationsmål samt interpellation 2014/15:379. Avser stamnätet men är väl anpassningsbar till denna kraftledning.</p> <p>6. Fastighetsägarna instämmer till fullo med Länsstyrelsen skrivelse med Dnr 407-4506-2019.</p> <p>7. Synpunkter kopplade till enskild firma Rosendal:</p> <p>Enligt alternativ 2A kommer en kraftledning dras rakt över Björktorp 1:4 och skulle även påverka 1:3 eftersom</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>ledningen går väldigt nära den fastigheten.</p> <p>Ledningen går över hagmark som är en järnåldersboplats med rik flora och fauna samt en stenmur längs hela hagens sida.</p> <p>Idag betar får där ledningen ska dras fram och det finns forskning som visar att dräktiga däggdjur far illa i närheten av kraftledningar.</p> <p>Även jordbruksmark berörs, ett ingrepp på eller ovan denna mark skulle innebära en kraftig reduktion av odlingsyta för fastighetsägaren grönsaksodling. Årsinkomst genom företaget Gröna Rosendal skulle påverkas.</p> <p>En kraftledning skulle vara förödande för verksamhet och besöksnäringen. De har planer på att starta upp ett café och en kursverksamhet som vilket skulle omöjliggöras med en kraftledningsgata.</p> <p>Fastighetsägarna motsätter sig all form av dragning av kraftledningsgata över deras hus och marker.</p> <p>Landsbygdsturism, ekoturism och grönsaksproduktion ingår i Länsstyrelsens prioriterade områden.</p> <p>8. Övriga synpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elnät ska grävas ner, kablarna bör läggas ut 	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>med vägar eller tillsammans med annan infrastruktur.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samförläggning av el, tele och bredband ska alltid eftersträvas. • De föreslagna ledningsdragningarna drivs i första hand utifrån ett kommersiellt bolags vinstintressen och är således inte ett allmännyttigt projekt av intresse för staten. En samhällsekonomisk beräkning ska alltid ligga till grund för beslut om kabel eller luftledning. 	
90.	Dymmelsta 2:1	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren yrkar på att det läggs markkabel om dragningen går över fastighetens mark och närliggande mark.</p> <p>Fastighetsägaren bedriver antikhandel och kulturarbete i en av Sveriges f.d. äldsta gästgivargårdar samt på Husbygård. Som naturvetare önskar fastighetsägaren inte den strålning som uppkommer med luftledning och som kulturvetare den förföljning som sker av landsbygden. Gården</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>har bebotts sedan vendeltid, 500-talet dvs. i 1500 år.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkabel skall användas • Förläggning skall ske utmed befintlig infrastruktur. • Turistnäringen på Landsbygden är den nya näringen i Sörmland och måste bevaras • Ledningen får en stor miljöpåverkan, därför skall en stor Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) göras. • Fastighetsägaren instämmer till fullo med Länsstyrelsens yttrande Dnr:407-4506-2019. 	
91.	Husbygård 1:4	<p>Fastighetsägaren ifrågasätter om ledningen är motiverad. Det är en lovvärt att SSAB beslutat sig för att vidta åtgärder för att minska sina utsläpp. Men att det ska ske genom att fördärva en unik miljö i Södermanland måste man fråga sig om det är rimligt.</p> <p>Påståendet att SSAB inte kan minska sina utsläpp om ledningarna inte byggs är befängt, SSAB kan exempelvis bygga ett eget kraftverk. Vidare måste en enskild aktörs intresse att ledningarna byggs ställas mot de konsekvenser som ett genomförande skulle få för både miljön och de boende längs med ledningarna.</p> <p>Fastighetsägaren understryker, precis som Länsstyrelsen</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten, verksamheterna och de miljöerna bedöms för närvarande inte bli berörda av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.22 ang. projektets allmännyttan.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>påpekar, vikten av att dragning sker med så liten påverkan som möjligt vilket innebär att ledningarna måste följa befintlig infrastruktur.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att när det gäller dragningen genom Husby-Oppunda (2A) är det flera unika miljöer som kommer att påverkas negativt av ledningsdragningen. Det finns fornminnen, unika strandvallar och hålvägar. Det finns målarmussla i Husbyån samt även andra rödlistade arter.</p> <p>På våren har de flera tusen svanar, tranor och grågäss och på vintern havsörn. Länsstyrelsen har löst in två områden, s k biotopskydd, där det finns flera rödlistade arter och gamla träd. Vattenfall måste presentera en ordentlig utredning som visar vilken påverkan ledningsdragningen har.</p> <p>Nyköpings kommun håller på med undersökningar för att se om det är rimligt att förlägga en reservvattentäkt på Husbymalmen. Detta måste utredas ordentligt så att det inte föreligger kolliderande intressen.</p> <p>Fastighetsägarna hyr ut huvudbyggnaden till enskilda eller grupper för att ha retreatar, utöver jord- och</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>skogsbruk är denna typ av verksamhet viktigt för att bygden ska leva. Fastighetsägarna är oroliga för att de måste sluta med deras verksamhet.</p> <p>Den norra flygeln hyrs av en antikhandlare, sockenföreningen har en årlig loppis som styrelsen är oroliga över att inte kunna fortsätta med.</p> <p>Stora delar av Husby-Oppunda socken klassas som riksintresse för klassas som riksintresse och miljön i socken är så unik att många besöker området.</p> <p>Bevattnings av ägorna omöjliggörs om kraftledningen byggs.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att Vattenfall måste, för att de ska kunna bedöma konsekvenserna, bestämma sig för en sträckning och sedan presentera detaljerat underlag och utredningar. Det kommer bli betydande miljöpåverkan och fastighetsägarna kräver att Vattenfall gör en stor MKB.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att hela projektet måste göras om och att de aldrig kommer acceptera att det byggs en luftledning på det sätt som Vattenfall föreslår.</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
92.	Näs 1:11	<p>Fastighetsägarna skriver att eftersom stora miljömässiga-naturvårdande- och kulturella värden kommer att påverkas av luftledningar förordas bestämt att markledning skall användas på alla ställen det är geografiskt möjligt. Det får inte bli en fråga om kostnader.</p> <p>Därutöver avger en markledning enligt uppgift betydligt mindre mängd CO₂ till atmosfären än en luftledning vilket talar för användande av markledning för projektets trovärdighet att beakta klimataspekterna.</p> <p>Användandet av befintlig infrastruktur förutsätts vara en självklarhet för att minimera ianspråktagandet av nya markområden och ingripande i natur- och jordbruksområden.</p> <p>Ledningstornen lär utgöra en betydande säkerhetsrisk avseende blixtnedslag vilket ökar faran för boende i dess närhet. Motsvarande risk för vid markledning torde inte föreligga.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att i SSAB:s samrådsunderlag daterat 2019-03-01 står det ”det går inte idag att med säkerhet ange vilka energimängder som kommer att åtgå respektive fördelning som kommer råda mellan olika energislag.”</p> <p>Fastighetsägaren skriver även att det framgår i ett</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Vattenfall hänvisar frågor som rör SSAB:s verksamhet till SSAB.</p> <p>Se avsnitt 3.11 ang. byggnation i befintliga ledningsgator.</p> <p>Samrådsunderlaget daterat 2019-05-27 som ligger på Vattenfalls Eldistributions hemsida utgör underlag för samråd.</p> <p>Den planerade ledningen planeras så att den inte korsar bostäder och byggnader.</p> <p>Vid framtagande av den slutliga sträckningen kommer hänsyn att tas till ett flertal parametrar, som natur- och kulturvärden, teknik, bostäder, närboende och ekonomiska aspekter, så långt det är möjligt.</p> <p>Vattenfall Eldistribution AB:s anläggningar byggs för att minimera risken för olyckor. De underhålls och övervakas så att inga oförutsedda fel ska ske som kan påverka allmänheten. Luftledningar är</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>nyhetsinslag från 2017 att SSAB bedömer att det kommande behovet kommer uppgå till 400 kV när hela utbyggnationen är i drift. Den nuvarande ansökan avser officiellt 2 x 130 kV. Det ligger som framgår ovan i farans riktning att det egentliga slutmålet är 400 kV men att detta skulle innebära en mer omfattande miljökonsekvensbedömning vilket kan riskera att försvåra genomförandet.</p> <p>Sammanfattning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - minimera användandet av luftledning - utnyttja befintligt infrastrukturstråk - ta maximal hänsyn till natur-, miljö- och naturvärden före ett snävt kostnadstänk - svara på om det kan bli fråga om ytterligare utbyggnad till 400kV - tydliggör vad det är för dokument som utgör underlag - det handlar om en betydande miljöpåverkan 	<p>byggda för att tåla elektriska överslag som t.ex. kan uppstå vid blixtnedslag.</p>
93.	Ramsta 1:3	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. På fastigheten finns ett stort antal fornlämningar. Kommer medföra kostsamma utgrävningar för att få bygga fundament på fastigheten. 	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1D. Fastigheten och fornlämningarna bedöms för närvarande inte bli berörda av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<ol style="list-style-type: none"> 2. Det finns en villa på fastigheten som är byggd 2015. Den är uthyrd. Den ligger öster om 2A. Villan kommer att tappa i värde och bli svår att hyra ut. 3. Fastighetsägarna bedriver rationellt skogsbruk. En kraftledning genom skogsmarken innebär en ful och oproduktiv gata genom hela skogsskiftet. 4. Området är populärt att ströva i och plocka svamp och bär. 5. Vid sjön Stunken finns svanar som häckar. 6. Fastighetsägarna har besök av tranor. 7. Havsörn finns i området. 	
94.	Ramsta 1:5	<p>Fastighetsägarna skriver att SSAB:s behov av el är ett särintresse och ifrågasätter om SSAB kommer finnas så länge att det är värt att förstöra 5 mil av Sörmlands vackra natur. Enligt miljöbalken ska bästa möjliga teknik användas. Fastighetsägarnas förslag är att gräva ner markkabel längs med befintlig infrastruktur eller dra elledning i vattnet från Norrköping till Trosa.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att det bör göras en stor MKB efter att en noggrann analys genomförts, allt annat är</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 3.22 ang. projektets allmännyttan.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. betydande miljöpåverkan.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>oacceptabelt innan någon sträcka bestäms för luftledning eller mark-vattenkabel. Fastighetsägarna samtycker med Länsstyrelsens yttrande Dnr 407-4506-2019.</p> <p>En luftledning kommer att vara till besvär vid brukande av jord och skogsbruk som är av nationellt intresse. I Sverige och i Sörmland har vi en livsmedelsstrategi för att öka livsmedelsproduktionen som försvåras av luftburna ledningar. En kraftledning i ett öppet landskap innebär både ett visuellt och ett elektromagnetiskt intrång som orsakar värdeminskning av fastigheten.</p> <p>Fastighetsägarnas jordbruksfastighet är uppbyggd på lammproduktion och spannmålsproduktion samt uthyrning av fastigheter. Fastighetsägarna har får som ej bör beta under en kraftledning på grund av magnetfält, betesmarken har höga naturvärden, fornlämningar mycket insekter och bin, samt bikupor på fastigheten.</p> <p>Fastighetsägarna använder drönare och GPS styrning av traktorer som inte kommer kunna användas i verksamheten.</p> <p>Det finns havsörn, svanar, tranor och grågäss som kommer påverkas negativt.</p> <p>Fastighetsägarna motsätter sig en luftburen kraftledning pga.</p>	<p>MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		hälsorisker, leukemi och diverse cancerrisker samt störning i djurproduktion samt spannmålsproduktion.	
95.	Råsjön 1:1	<p>Fastighetsägarna skriver att det har framkommit att SSAB bedömer att ha behov av 400 kV när hela anläggningen tas i drift. Detta saknas i underlaget och bör tydliggöras.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att enligt miljöbalken ska bästa möjliga teknik användas. Därför måste Vattenfall utreda alternativet med markförlagd kabel.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att den påverkan som ledningsdragningen medför avseende på landskapsbild, boendemiljö och naturmiljö är stor. Det är inte acceptabelt att sträckningen skär genom en naturskön landsbygd och kulturbygd. Att göra ingrepp i våtmarker och på Husbymalmen är inte acceptabelt. Fastighetsägarna anser att en utökad miljökonsekvensbeskrivning behövs.</p> <p>Fastighetsägarna hänvisar till studier om magnetfält och skriver att innan man vet hälsoeffekternas orsak och verkan och innan man är säker på hur djuren mår bör ledningen förläggas i mark.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall hänvisar frågor som rör SSAB:s verksamhet till SSAB.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. storleken på MKB:n.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. elektromagnetiska fält och risk för djurs hälsa.</p> <p>Se avsnitt 3.17 ang. stationen i Hedenlunda. Sträckningen Hedenlunda-Bettna-Vrena-Stigtomta och vidare till Oxelösund har utretts men består av trånga passager där utrymme för de nya ledningarna inte finns när hänsyn tas till järnväg, befintliga luftledningar och bostäder.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Vidare skriver fastighetsägarna att i de delar där luftledningen dras i skogsmark blir marken obrukbar. Skogsbruket är en produktiv näring inom den aktuella sträckningen. Därför ska ledningen förläggas i marken så att ingreppet minimeras.</p> <p>Fastighetsägaren saknar alternativa dragningar från andra stamnätsstationer, exempelvis utanför Trosa/Västerljung, Järna eller Norrköping. Dragning från någon av dessa skulle innebära mindre ingrepp än från Hedenlunda eftersom ledningsdragningen kan följa redan befintlig infrastruktur. Fastighetsägarna undrar varför dessa alternativ inte finns med i samrådsprocessen.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att Råsjön är en släktgård i tredje generation och stora investeringar har gjorts för att rusta upp den. Jordbruksdelen arrenderas ut och skogen sköts enligt upprättad jordbruksplan. Dragningen skär rakt igenom fastigheten och med en skogsgata på 40-45 m gör kraftledningen anspråk på 6-8 % av fastighetens areal.</p> <p>Fastighetsägarna anser att en luftledning genom fastigheten är helt oacceptabel, då ledningen gör anspråk på en</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>procentuellt alldeles för stor areal. Gårdens intäkter från skog och arrendet är betydelsefulla bidrag till att finansiera driften och det kontinuerliga underhållet.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att kraftledningen kommer ha en omfattande påverkan på landskapsbilden.</p> <p>Fastighetsägarnas uppfattning är att konsekvenserna blir betydande för fastigheten både vad gäller miljö och ekonomi samtidigt som det även kan föreligga en hälsorisk. Därför accepterar de inte en dragning av 2 st luftledningar över deras mark.</p> <p>Fastighetsägarna anser att det enda alternativet som är möjligt är en markkabel.</p> <p>Fördelar markkabel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Påverkar inte framtida utveckling av fastigheter och bygd. • Bättre produktionsförutsättningar. Jordbruk kan bedrivas i stort sett utan påverkan med markkabel förutom i etableringsfasen. • Minskat markintrång • Mindre klimatpåverkan • Mindre påverkan av elektromagnetiska fält • Påverkar inte friluftsliv 	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<ul style="list-style-type: none"> Påverkar inte landskapsbilden eller sänker fastighetens värde. <p>Fastighetsägarna skriver att om transformatorn i Hedenlunda är utredd som enda möjliga alternativet är markkabel utmed TGOJ - järnvägen det alternativ som de förordar. Miljöpåverkan minimeras och det är den kortaste vägen.</p>	
96.	Näs 1:12	<p>Fastighetsägarna ställer sig bakom Länsstyrelsens yttrande med Dnr 407-4506-2019.</p> <p>Utöver den kritik som har framförts av Länsstyrelsen vill fastighetsägarna tillägga att Vattenfall hittills inte tillräckligt redovisat skälen till varför en markförlagd ledning, oavsett ledningsdragning skulle vara ett mer komplicerat eller kostsamt alternativ i förhållande till den påverkan natur- och kulturvärden de olika alternativen ger upphov till.</p> <p>Varför markkabel som alternativ inte har redovisats framgår inte av samrådsunderlaget, trots att det är tydligt att markkabel kräver betydligt smalare schakt än en gata för luftledning.</p> <p>I samrådsunderlaget framgår det inte varför nollalternativet, att kraftledningen inte byggs, skulle innebära att förändringarna av</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Kartorna i samrådsunderlaget och kartorna på öppna huset visade samma stråkförslag.</p> <p>En ljusbågsugn ökar behovet av externproducerad energi och kräver därmed en utökad elanslutning. Kraftledningarna möjliggör denna elanslutning.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>tillverkningen vid SSAB inte skulle kunna genomföras.</p> <p>Fastighetsägarna blir berörda av alternativ 2A och sträckan går igenom ett område med ovanligt många fornlämningar, sträckan är därför olämplig ur miljösynpunkt. Kraftledningen skulle påverka landskapsbilden och göra stora ingrepp i naturen, i skogs-, betes- och åkermarker. I området finns inga befintliga kraftledningar. Deras fastighet är bebyggd med en stuga som har funnit i släkten i hundra år och som är av stor betydelse för dem.</p> <p>Vid samrådet i Bergshammars bygdegård den 11 juni 2019 presenterades andra kartor än de som redovisas i samrådsunderlaget. Av en av dessa kartor tycks ledningen enligt alternativ 2A dras i nära anslutning till fastigheten eller till och med över fastigheten. De olika kartorna och bristen i förklaringar från Vattenfall skapar stark oro och otrygghet.</p> <p>Fastighetsägaren önskar att Vattenfall kompletterar miljökonsekvensbeskrivningen och förtydligar sina planer i kommande underlag.</p>	
97.	Stigtomta-Björka 1:5	<p>Fastighetsägarna har följande synpunkter:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vid södra delen av sträcka 2A går den tänkta ledningen över deras fastighet. Detta måste vara ogenomförbart enligt gällande regler vid ny 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>dragning av kraftledning. Fastighetsägarna accepterar inga luftledningar vid/över deras tomt. Säkerhetsmarginalerna till alla grannar är alltför små för att kunna pressa in en kraftledning över detta område.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Se förslag på ny sträckning av 2A, se bifogad karta. 3. Elledningarna dras med jordkabel vilket fastighetsägarna anser är det bästa alternativet på grund av: <ol style="list-style-type: none"> a) Mindre miljöpåverkan: CO₂ utsläppen minskar, mindre åverkan på bra odlingsmark, mindre påverkan av bins försämrade pollinering i hela odlingslandskapet, risken för barnleukemi minskar. b) Aspekter ur säkerhetssynpunkt: risken för sabotage samt åverkan vid exempelvis brand minskar, oroande med närheten till Skavsta flygfält samt på låg höjd ofta förekommande övningsflygningar från flygskolan. 	<p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>c) Löftet till kommande generationer: Generationsmålet</p> <p>4. Nyttja befintliga eldragningar/sår i naturen till denna kraftledning.</p>	
98.	Vevelsta 1:6	<p>Fastigheten kan bli direkt berörd och fastighetsägarnas i särklass tyngsta och viktigaste synpunkt är att ledningen bör bli nedgrävd och att nyaste/modernaste teknik används. Därigenom undviks en rad varaktiga intrångs- och miljöproblem som skapas av luftledningar. Detta yttrande kommer antagligen att kompletteras vid senare tillfälle med bland annat miljö-, natur-, och kultursynpunkter, bla. finns en stor mängd fornlämningar i Husby-Oppunda, där deras fastighet ligger. Beträffande val av alternativ dragning måste det påpekas att rådigheten över marken/fastigheten vid TGOJ sträckan Flen/Nyköping är statlig.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ledningen får stor miljöpåverkan. Det är därför mycket angeläget att en stor MKB genomförs. 2. Fastighetsägarna instämmer helt med de synpunkter som framförts av 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.6, ang. MKB:ns storlek.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Länsstyrelsen Dnr 407-4506-2019.</p> <p>3. Med särskilt koppling till deras gård Vevelsta vill fastighetsägarna framhålla att den föreslagna dragningen för alternativ 2A innebär att Husbymalmen som är ett klass 1-objekt i Länsstyrelsens naturvårdsprogram kommer delas mitt av. Området är idag flitigt utnyttjat för friluftsliv då tallskogen i kombination med ett slätt och lättgånget underlag gör det ovanligt lättillgängligt. I det breda stråk (45+20=65 m) som kraftledningen ger upphov till kommer nuvarande pelarsalskaraktären att ersättas av buskvegetation som blir svårgenomtränglig och därmed i princip ointressant för friluftslivet.</p>	
99.	Ytterstäng 1:1	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägarna har sedan 4 år tillbaka investerat i</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>fastigheten. Deras plan är att starta upp ett ekologiskt jordbruk med djurproduktion och ska dessutom renovera en äldre smedja att hyra ut.</p> <p>I och med Vattenfalls planer anser fastighetsägarna att många av deras planer går i krasch. Enligt dragning 2A kommer ledningen att gå tvärs över deras betesmark och i höjd med deras hus.</p> <p>Fastighetsägarna saknar forskning på hur djurs fertilitet och välmående påverkas av att konstant utsätta sig för elektromagnetisk strålning.</p> <p>Värdeminskningen på fastigheten blir stor.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att enligt Vattenfall är det för dyrt med markkabel och undrar om det är rättvist att markägarna ska få stå för de kostnader, den värdeminskning på fastigheter och den påverkan på livskvalité som luftledning innebär bara för att Vattenfall (SSAB) vill hålla nere kostnaderna.</p>	<p>närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>
100.	Ytterstäng 1:1, Näs 1:24, 1:29, 1:16	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Alternativ 2A går igenom ett kulturlandskap späckat med</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten och</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>fornminnen och tvärs över deras fastigheter. På fastigheterna bedrivs avelsarbete med känsliga djurarter och uthyrningsverksamheten "Bo på lantgård" bedrivs. Både Länsstyrelsen i Södermanland och på nationell nivå har det betonats turismens stora betydelse. Turismen i Sverige är större än både järn, stål och läkemedelsindustrin tillsammans, det måste man ta hänsyn till. Inget av ovanstående kommer att kunna bedrivas om alternativ 2A verkställs.</p> <p>Fastighetsägarna kräver därför att:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kabeln grävs ner i marken, beslut finns om att modern teknik ska användas • Samläggning sker med annan infrastruktur. Se Länsstyrelsens yttrande dnr 407-4506 2019. • Om luftledning dras är det en betydande miljöpåverkan, BMP, och ska inte klassas som något annat. 	<p>verksamheten bedöms för närvarande inte bli berörda av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>
101.	Hagstugan 2:1	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<ul style="list-style-type: none"> • Fastighetsägaren hänvisar till Länsstyrelsens yttrande med Dnr 407-4506-2019. • Vattenfall ska också ta hänsyn till löftet i Naturvårdsverkets Generationsmål • Fastighetsägaren bifogar en karta på alternativ dragning av delsträcka 2A vilken minimerar antalet berörda fastigheter. 	Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.
102.	Björktorp 1:7	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fastighetsägaren hänvisar till Länsstyrelsens yttrande med Dnr 407-4506-2019. • Vattenfall ska också ta hänsyn till löftet i Naturvårdsverkets Generationsmål <p>Fastighetsägaren bifogar en karta på alternativ dragning av delsträcka 2A vilken minimerar antalet berörda fastigheter.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
103.	Malm 4:2, 4:10, 4:11	Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägarna bedriver idag utöver jord och skogsbruk även kommersiell jakt och uthyrning av hus för permanent boende och turism verksamhet. All verksamhet är beroende och helt kopplad till deras gård och beroende av den orörda natur och kulturlandskapet på gården. Fastighetsägarna bedriver verksamhet där de erbjuder friluftsliv för allmänheten, idylliskt boende för 11 hyresgäster och rekreation för ett 1700 jägare samt natur och djur studiemöjligheter för föreningar.</p> <p>Baserat på andra fall i Sverige där intrång har skett och luftledning har uppförts på liknade sätt, finns många dokumenterade fall där intäkterna för hyror, arrenden och jakt är kraftigt negativt påverkade.</p> <p>Fastighetsägarna kommer få förlorade inkomster om hyresgäster väljer att flytta och om jakten påverkas.</p> <p>Fastighetsägarna har vårdat viltstammen och gjort viltfrämjande åtgärder under fyra generationer. De har bland annat kungsörn, rördrom, fiskgjuse och tranor. På gården finns fornlämningar, en unik</p>	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten och verksamheten bedöms för närvarande inte bli berörda av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>runsten och en allé som är biotopskyddad.</p> <p>Fastighetsägarna kräver en omfattande/utökad MKB med tanke på deras gårds unika kultur- och naturvärden och med hänvisning till Länsstyrelsens yttrande.</p> <p>Fastighetsägarna vill framföra vikten av att bevara det orörda landskapet och kulturlandskapet för att kunna fortsätta utveckla natur, mat, kultur turismen på deras gård.</p> <p>Fastighetsägarna hänvisar till Regionala livsmedelsstrategin "Stolt mat" och "Regional livsmedelsstrategi för Sörmland 2019-2030" framtagna av "Länsstyrelsen i Södermanland". De hänvisar också till Regionförbundet Sörmland som tagit fram "Sörmlands strategi för en hållbar besöksnäring 2013-2023"</p> <p>Fastighetsägarens arrendator på Malm 4:2 kommer uppföra elstaket avsett för kravmärkta köttdjur med syfte att säkra betestillgången med tanke på varmare klimat.</p> <p>Fastighetsägarna har även biodling med ett stort antal bikupor och hänvisar till Europaparlamentets Jordbruksutskott som menar att den avsevärda minskningen</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>av tillgången på pollen och nektar utgör ett allvarligt hot mot bistammarna.</p> <p>Fastighetsägarna hänvisar även till forskning inom området.</p> <p>Fastighetsägarna har kontinuerligt upplåtit deras mark för att gynna allmänhetens friluftsliv och föreningsliv och bjudit in förskolor, barngrupper mm för att ge dem förståelse för natur- och kulturarv.</p> <p>Fastighetsägarna anser att om denna kabel blir verklighet är markkabel i existerande infrastruktur den teknik de vill förorda. Fastighetsägarna förstår att SSAB önskar ställa om sin produktion men ett särintresse kan orimligen berättiga att en massiv luftledning installeras på bekostnad av unika kultur- och naturvärden, boendemiljö och friluftsliv.</p>	
104.	Näs 1:33, 1:4	<p>Fastighetsägaren skriver att två alternativa dragningar (2A och 2B) berör Näs 1:33, som innefattar gårdscentrum och Näs 1:4. Intrånget kommer medföra en ledningsgata på drygt fem kilometer.</p> <p>Näs och Håhl har en historia som tar sin början i tidigt 1600-tal. Stormberg är en mindre men välbevarad gård och alternativ 2A kommer att</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>passera mycket nära dessa hus. 1723 byggdes den nya huvudbyggnaden och alternativ 2B är tänkt att gå 150 meter norr om huset.</p> <p>Det stora sammanhängande och orörda området vid Näs är märkvärdigt. Fastigheterna ligger på en halvö och omgärdas på två sidor av sjön Långhalsen. Längs stranden finns häckande fiskgjuse och det finns flera områden som är skyddade av länsstyrelsen. Det finns också övervintrande tranor, svanar och rördrom.</p> <p>Fastighetsägarna har satsat mycket på underhåll av bostäder, ombyggnad av sommatorp till permanentbostäder och inköp av bostäder som tidigare styckats av från gården. Efterfrågan på bostäder är mycket stor och husen hyrs regelmässigt ut bara några dagar efter annonsering. Båda alternativen för kraftledningen passerar rakt över ett flertal hus och framför allt 2B gör att åtminstone fem hus blir obeboeliga.</p> <p>Skogen kommer att i båda fallen att starkt påverkas. Det finns också nyckelbiotoper där inte ens dött eller stormfällt virke tas bort. Båda alternativen går till viss del</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>genom dessa skyddade områden.</p> <p>Strax norr om huvudbyggnaden finns längs med Långhalsen en stor bokskog som är skyddad av Länsstyrelsen och slutavverkning är ej tillåten. Alternativ 2B går rätt igenom detta bestånd.</p>	
105.	Näs 1:4, 1:33	<p>Arrendatorn arrenderar jordbruksmark på Näs 1:4 och Näs 1:33.</p> <p>Arrendatorn skriver att det bör göras en utökad miljökonsekvensbeskrivning efter att en noggrann analys genomförts, allt annat är helt oacceptabelt innan någon sträcka bestämts för luftledning eller mark-vattenkabel.</p> <p>Vid brukande av jord kommer en luftburen ledning vara till besvär med intrång av luftledning. Jord och skogsbruket är av nationellt intresse. Det bör tas fram ett underlag för hur luft respektive markkabel påverkar rationellt brukande i framtiden. Luftledningarna stolpfundament och stag kommer orsaka direkta odlingshinder i framtiden för jordbruket, med produktionsbortfall och restriktioner för markanvändning under luftledningen. I Sverige har vi en livsmedelsstrategi att öka produktionen av livsmedel som försvåras av luftburna</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>ledningarna över jordbrukslandskapet. Luftburna ledningar inom området kommer fördyra brukandet och öka miljöbelastningen samt försämra skördarna. En kraftledning i ett öppet landskap innebär både ett visuellt och ett elektromagnetiskt intrång på fastigheter som ligger intill kraftledningen. Eventuella framtida bevattningsanläggningar kommer ej kunna uppföras med en luftburna kraftledning genom fastigheten.</p>	
106.	Stigtomta-Björka 3:1	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>På fastigheten tas en stor skogsareal ur produktion och betydande odlingshinder skapas vilket medför en begränsning i rationellt brukande av marken. En stor begränsning av framtida markanvändning skapas också. Med en markförlagd kabel minskar framtida bekymmer betydligt.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
107.	Stäring 2:6	<p>Stäring Säteri AB vill härmed i egenskap av fastighetsägare särskilt framhålla att dragningen av kraftledningarna benämnda 2A och 2B, inte kan accepteras. Stäring Säteri AB motsätter sig att kraftledningarna i fråga uppförs på eller i anslutning till</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>fastigheterna. Skälen här för kommer att utvecklas vid en eventuell kommande samrådsprocess.</p> <p>Fastighetsägarna skriver delar av den gemensamma skrivelsen, Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att som angränsande markägare ser de med stor oro på de förslag på nybyggnation som Vattenfall lagt fram. I dagsläget går visserligen inga föreslagna sträckningar över deras egna marker, men deras närområde kommer kraftigt att påverkas och skulle en ledningssträckning framöver planeras om åt ena eller andra hållet blir de direkt berörda.</p> <p>Fastighetsägarna hänvisar också till Flens översiktsplan från den 18 oktober 2018.</p>	<p>närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
108.	Varväng 1:1	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Kraftledningen som enligt två av alternativen kommer mycket nära bebyggelsen begränsar möjligheten att utveckla företaget. Fastighetsägaren undrar varför Vattenfall inte bygger ut befintlig ledning Norrköping – Oxelösund där det redan finns en</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>kraftledningsgata. Fastighetsägaren tycker att det är så stor miljöpåverkan att jordkabel ska användas om det blir den här sträckningen. Ledningen gör en stor miljöpåverkan och därför ska en stor MKB göras.</p>	
109.	Stigtomta-Björka 1:4, 5:1	<p>Fastighetsägarna skriver att det är för många bostäder i närheten, varav deras endast ligger några meter från alternativ 2B.</p> <p>Det blir inte så många som drabbas om kraftledning läggs enligt bifogad bilaga.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att det medför stor oro innan beslut tas var ledningen ska dras.</p> <p>Markkabel är bättre alternativ än luftledning.</p> <p>Djurliv och landskapsbild blir påverkat. Det blir effekter på kropp och hälsa.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att det är tveksamt om de kommer våga ha barnbarnen på några längre besök.</p> <p>Det blir en värdeminskning av fastigheten.</p> <p>Praktiska problem med ljudnivån om det i framtiden blir 400 kV.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall hänvisar frågor som rör SSAB:s verksamhet till SSAB.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		Fastighetsägarna förordar befintlig infrastruktur.	
110.	Edeby 2:6	<p>Fastighetsägarna har delar av den gemensamma skrivelsen som sina synpunkter, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att de inte är emot projektets ursprungliga syfte men att det finns alternativ att tillgå vid utbyggnad av elnät. Markkabel tar inte lika mycket mark i anspråk och berörda fastighetsägare är högst sannolikt mer tillmötesgående för en lägre ersättning i samband med markförlagd kabel kontra en 60 meter bred kraftledningsgata genom fastigheten.</p> <p>En grundlig och fördjupad MKB torde kunna påvisa att en markförlagd kabel är det långsiktigt bästa alternativet.</p> <p>Av de två alternativen som Vattenfall tagit fram berör sträckningen 2B deras fastighet. En luftledning skulle ha stor påverkan på de härliga naturområdena som inte bara berikas av hög djur- och artrikedom utan även av ett rörligt friluftsliv. Sträckningen ser ut att passera rakt igenom ett naturreservat beläget sydost om Sibro. Sibro, Båven och Lidsjön är klassade som riksintresse och natura 2000 områden för dess unika</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>värden. Fjällveden som det stora skogsområdet heter har stor historisk betydelse där Domänverket under många år förvaltat och ägt det vidsträckta skogsområde som idag är ett av de enda kvarvarande stora, obebyggda skogsområdena i Södermanlands län.</p>	
111.	Gillberga 1:1 mfl.	<p>Fastighetsägarna skriver att detta rör sig om SSAB:s behov av energi och inte samhällets behov i stort.</p> <p>Ett av de förslag som framlagts av Vattenfall innebär en högst oroande annektering av delar av fastighetsägarnas mark. Mark som sedan 1848 ägts och brukats av familjen.</p> <p>Fastighetsägarna ser ingen vilja från Vattenfall att undersöka alternativa sätt att "få fram elen". Luftledningar framstår som enda alternativ. Vattenfall tyckts förbise alternativ om nedgrävda ledningar (lämpligast på öppen jordbruksmark) i kombination med ledningsdragning i de rikliga sjösystem som det är gott om i det vackra sörmländska landskapet.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att den förföljning av landskapet, som skulle bli resultat av Vattenfalls okänsliga framfart, är tragiskt och motbjudande.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
112.	Kristineholm 2:1	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren vill tillägga:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Förläggning skall ske utmed befintlig infrastruktur. • Turistnäringen på Landsbygden är den nya näringen i Sörmland och måste bevaras. • Ledningen får en stor miljöpåverkan, därför skall en stor Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) göras. • Fastighetsägaren instämmer till fullo med Länsstyrelsens yttrande Dnr:407-4506-2019 <p>Den planerade luftburna ledningen är dragen över högkvalitativ jord och skogsmark tillhörande fastigheten. Förutom angivna argument för markkabel vill fastighetsägaren belysa det faktum hur en luftledning gör ingrepp på fastighetens struktur att eftersträva biologisk mångfald.</p> <p>Kristineholm har under 2018 lyckats bli belönad med den Europeiska certifieringen "Wildlife Estate Label" som syftar till att:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att engagera den privata och offentliga sektorn i ömsesidigt 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>samarbete för att stoppa förlusten av biologisk mångfald.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att främja, genomföra och dela de bästa moderna metoderna inom djurlivsförvaltningen för att maximera de fördelar de levererar • Att förbättra den politiska och offentliga uppfattningen gentemot privatförvaltningen och förståelse för vilka ekonomiska, miljömässiga och andra offentliga fördelar de levererar • Att skapa en ram som möjliggör utveckling och främjande av förvaltningsinitiativ som kan säkerställa balans mellan ekonomiska, sociala och ekologiska intressen. • Att sprida viktig information om djurlivsförvaltning för utbildnings-, beslutsfattande och politiska ändamål. <p>Genom att drastiskt förändra landskapsbilden över Kristineholm 2:1 med en luftburen kabel riskerar viktiga instrument att förstöras för att uppnå målet med oavgivna punkter. Fastighetsägaren kräver därför att ledningen markförläggs.</p>	
113.	Morpan 2:1	Fastighetsägarna skriver att de för ett år sedan blev ägare till barndomshemmet. De har	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>påbörjat omfattande renoveringar av hela gården, både bostadshus och ladugård. De har planer att ansöka om att få anlägga en fågelsjö på deras mulljordar. De har varit i kontakt med LRF konsult angående detta. Fastighetsägarna skriver att 130 kV ledningen skulle omöjliggöra flera av deras planer. Tanken på att se den utanför fönstret och den åverkan på gården och naturen den kommer göra känns oerhört ledsamt.</p> <p>Fastighetsägarna vill protestera mot att ledningen dras över deras marker.</p>	<p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
114.	Råby-Oppeby 1:10	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägarna är positiva till att SSAB försöker förbättra sin produktionsprocess med en mer fossilfri verksamhet. Däremot är det knappast ett allmänintresse, landskapet förfulas till allas nackdel.</p> <p>Fastighetsägaren ifrågasätter hur länge SSAB kommer finnas kvar i Oxelösund, flytt till Luleå har diskuterats ett flertal gånger.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.22 ang. projektets allmännyttan.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Om en elledning ändå ska fram finns det inget annat alternativ än att ledningen ska grävas ner i backen. SSAB får som alla andra betala merkostnaderna för att tillgodose sina egen affärsmässiga intressen.</p> <p>Fastigheten berörs i stor omfattning av ledningsalternativ 2B som drar klyver fastigheten i två delar. Fastighetsägarna anser att denna ledningsdragnig är mycket olämplig av flera skäl bl.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dragningen går över det miljö känsliga området mellan Båven och Lidsjön (klassat som riksintresse och natura 2000 område) • Länsstyrelsen har anmodat Nyköpings kommun att här bygga ett nytt dämme samt en fauna passage för vandrade fiskar. Dessutom är det viktigt att malen kan röra sig mellan Båven och Lidsjön. • Ledningen kommer därefter klyva Fjällvedens kronopark med dess rika djurliv. Där finns t ex spelplatser för tjäder och boplatser för den sällsynta kungsörnen. 	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<ul style="list-style-type: none"> • Ledningen berör även ett naturreservat nära Sibro. • Över deras område går ledningsdragningen exakt över ett havsörnsbo. Platsen och boet med ungar har dokumenterats av ornitologklubben Tärnan i Nyköping. • På vardera sida av högspänningsledningen finns ett antal våtmarker där det finns havsörnar och fiskgjusar. • I närheten av ledningen finns det hundratals bikupor. Pollinerade insekter påverkas enligt uppgift av en högspänningsledning. • Verksamheten på gården bygger på: <ul style="list-style-type: none"> • Korttidsuthyrning • Jaktarrangemang • Bröllopsarrangemang, företagsevent och konferensverksamhet • Skogsbruk som omfattar ca 300 hektar. <p>Dessa verksamheter skulle påverkas mycket negativt, särskilt jakten och skogsbruket som omfattar mer än hälften av gårdens samlade intäkter.</p> <p>Enligt Trafikverket framtidsplaner finns även vägförslag rörande alternativ</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>sträckningar av länsväg 53 som direkt kolliderar med Vattenfalls ledningsdragning.</p> <p>Fastighetsägarna utgår från att våra synpunkter beaktas och att Vattenfall uppfattar att fastighetsägarna är absolut emot varje ledningsdragning över Oppeby gårds marker.</p>	
115.	Råby-Sundby 1:3	<p>Fastighetsägaren skriver att en ny kraftledning måste ligga under mark.</p> <p>Fastighetsägaren undrar varför Vattenfall kommer med förslag på nya sträckor som alla berör både bebyggelse och produktiv mark när Vattenfall redan har mark som skulle kunna användas.</p> <p>Fastighetsägaren anser att flera av de förslagna sträckningarna är dåligt genomarbetade då det helt i onödan går över eller mycket nära befintliga bostadshus.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall innehar inte egen mark som kan användas och ny mark måste därmed tas i anspråk.</p> <p>Angående att stråkförslagen berör bostadshus, se avsnitt 3.2</p>
116.	Stigtomta-Björka 3:2	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägarna skriver att en stor kraftledning kommer medföra stora negativa effekter då fastigheten är en privatbostad. En närliggande kraftledning skulle förfula</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>landskapsbilden, medföra störande ljud och riskera att medföra negativa effekter på hälsan för människor och djur. De negativa följderna av en kraftledning kommer med stor sannolikhet att väsentligt minska värdet på fastigheten.</p>	
117.	Önnersta 3:2	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkabel skall användas • Förläggning skall ske utmed befintlig infrastruktur. • Turistnäringen på Landsbygden är den nya näringen i Sörmland och måste bevaras • Ledningen får en stor miljöpåverkan, därför skall en stor Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) göras. • Fastighetsägarna instämmer till fullo med Länsstyrelsens yttrande Dnr:407-4506-2019 <p>Fastighetsägarna att de motsätter sig en sträckning förbi deras fastighet av följande anledningar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De har precis köpt marken 3:2:2 med syfte att utveckla vår gård samt färdigställa marken till våra hästar. • De avser att utveckla avel av sport ponnys och dragningen av den nya ledningen går precis vid deras nya hage där 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>de dräktiga stona samt fölångarna ska gå.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skogen som tillhör gården är en sällsynt Nyckelbiotop med många gamla träd som inte får fällas enligt länsstyrelsen samt skogsstyrelsen. Den har ett avverkningsförbud för att särskilt bevara vissa växter samt framför allt insekter och bin som trivs i den gamla skogen. I nyckelbiotopen finns mycket gamla träd, håll träd samt gammal hassel. • De nyttjar deras lilla skog dagligen som rekreations område samt promenadväg för oss och våra hundar. • De har betalat ganska mycket för den lilla marken som har ett stort värde för dem. • Marken som är nyinköpt är begränsad 	
118.	Österby 6:1	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Den tänkta dragningen går genom ett landskap som består av Arvkärret och ett antal ekar på deras fastighet. Enligt expertis är Arvkärret botaniskt intressant genom sin mjuknats- och lösbottenflora. I angränsning finns nyckelbiotoper för fördelat på 2436 objekt, samt en viltvatten sjö.</p> <p>På Österby 6:1 finns ett rikt djurliv. Dragningen inkräktar även på häckning</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>flyttningsrörelse av stora och små fåglar. Fastighetsägarna har precis köpt fastigheten för att utöka deras småföretag inom jakt, friskvård och konferens. Kommer luftledning förläggas enligt 2B omöjliggörs deras planer.</p> <p>Fastighetsägarna skriver också att amerikansk forskning på bisamhällen visar tydligt att bin påverkas negativt av strålning från högspänningsledningar.</p>	
119.	Åsby 3:37	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren skriver att Nyköpings kommun ambition att öka invånarantalet med 700 blir problematisk. Nyköpings kommun, landstinget samt EU har under flera år investerat för att främja turismen i Sörmland.</p> <p>Hela högspänningsprojektet upptar 3.3 miljoner m² vilket motsvarar mer än 462 fotbollsplaner.</p> <p>Luftledning kräver en bred skyddszon vilket innebär en spärr mot kommunal expansion i Nyköping.</p> <p>Sörmlands har växlat till en näring inom turism, event, mat, boende jaktresor mm. Denna näring är oerhört viktig och</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>sysselsätter många. Skära sönder Sörmland med en stor kraftledning kommer få ödesdiga konsekvenser för många av dessa näringar.</p> <p>Luftledningar ökar koldioxidutsläppen med 4-5 gånger mer än CO₂ än en nedgrävd kabel.</p> <p>Minskning av biologisk mångfald och då främst den minskning av pollinerande insekter reduceras kraftigt när det utsätts för hög elektromagnetisk strålning. När det gäller 2 x 130 kV har ingen studie gjorts, därför måste försiktighetsprincipen råda.</p> <p>Fastighetsägaren fastighet Åsby 3:37 km sydöst om Stigtomta har redan idag järnväg, riksväg 52, inflygningar till Skavsta flygplats, samt planering av Ostlänken i närheten. Fastigheten ligger mitt i den planerade ledningsgatan. Marken korsar dessutom av huvudvattenledning, och fastighetsägaren måste installera ett helt nytt avloppssystem.</p> <p>Fastighetsägaren har en elektronikverkstad och kommer inte kunna fortsätta med verksamheten.</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastigheten är en idyll med natur, ekologiskt odling, höns och rikt djurliv.</p> <p>Fastighetsägaren yrkar att:</p> <p>Markkabel används och samförläggs med befintlig infrastruktur. Att det blir betydande miljöpåverkan och att ett avgränsningssamråd ska genomföras innan en MKB slutförs.</p>	
120.	Bärsta 7:1 mfl	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren motsätter sig allt intrång på sin mark. När de själva arbetar med maskiner måste de ta hänsyn till vattenledningen som går till Nyköping/Oxelösund. Fastighetsägaren får aldrig tanka deras maskiner i närheten av områdena på grund av att ingenting får spillas i närheten av ledningen. De måste ta hänsyn inom allt skogsarbete med transporter från denna sträcka. Det finns också många fornminnen inom denna sträcka där de själva tar hänsyn till fornminneslagen. De är förbjudna att sätta upp staket och bygga i dessa områden pga. fornminnen,</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		Fastighetsägaren kräver därför en utökad MKB.	
121.	Jägarholmen 1:11	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren oroar sig främst för de elektromagnetiska fält och ljudfenomen som uppstår. En annan risk är flygtrafiken som går precis över deras fastighet, en nödlandning skulle bli mycket allvarlig. Det är också större risk för sabotage med luftledning. Detta undviks om markförlagd kabel används. Fastighetsägaren stödjer Länsstyrelsen yttrande med Dnr 407-4506-2019.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
122.	Nyberga 1:2	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Flyget går precis över deras fastighet och Ostlänken ska byggas precis i närheten.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
123.	Stenstorp 2:2	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägaren oroar sig främst för de elektromagnetiska fält och ljudfenomen som uppstår. En annan risk är flygtrafiken som går precis över deras fastighet, en nödlandning skulle bli mycket allvarlig. Det är också större risk för sabotage med luftledning. Detta undviks om markförlagd kabel används. Fastighetsägaren stödjer Länsstyrelsen yttrande med Dnr 407-4506-2019.</p>	<p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
124.	Stigtomta –Eneby 2:12	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren oroar sig främst för de elektromagnetiska fält och ljudfenomen som uppstår. En annan risk är flygtrafiken som går precis över deras fastighet, en nödlandning skulle bli mycket allvarlig. Det är också större risk för sabotage med luftledning. Detta undviks om markförlagd kabel används. Fastighetsägaren stödjer Länsstyrelsen yttrande med Dnr 407-4506-2019.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
125.	Stigtomta –Eneby 2:16	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren oroar sig främst för de elektromagnetiska fält och ljudfenomen som uppstår. En annan risk är flygtrafiken som går precis över deras fastighet, en nödlandning skulle bli mycket allvarlig. Det är också större risk för sabotage med luftledning. Detta undviks om markförlagd kabel används. Fastighetsägaren stödjer Länsstyrelsen yttrande med Dnr 407-4506-2019.</p>	<p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
126.	Stigtomta-Kyrkby 1:1	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren yrkar på att markkabel används och att ledningen samförläggs sker utefter befintliga ledningsgator. Fastighetsägaren tycker att det är betydande miljöpåverkan. Fastighetsägarens halva skog kan drabbas. För jordbrukets del kommer en ev. luftledning försvåra rationellt brukande av marken.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>
127.	Stigtomta-Åsbytorp 1:2	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägaren oroar sig främst för de elektromagnetiska fält och ljudfenomen som uppstår. En annan risk är flygtrafiken som går precis över deras fastighet, en nödlandning skulle bli mycket allvarlig. Det är också större risk för sabotage med luftledning. Detta undviks om markförlagd kabel används. Fastighetsägaren stödjer Länsstyrelsen yttrande med Dnr 407-4506-2019.</p>	<p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
128.	Stora Ramshult 1:1	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren oroar sig för elektromagnetisk strålning, ljud och ljus. Kraftledningen kommer enligt ett av alternativen mycket nära bebyggelse och begränsar möjligheterna att utveckla deras företag. Mycket nära den eventuella ledningen har fastighetsägaren en halmpanna med hög skorsten. Fastighetsägaren undrar hur röken från pannan kommer att påverka kraftledningen, enligt vissa uppgifter kan rök bli strömförande. Ledningen får en stor miljöpåverkan och därför ska en stor MKB göras.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
129.	Skillerhult 3:1	<p>Fastighetsägaren skriver att områden med stora kultur- och naturvärden påverkas i en redan utsatt region (Ostlänken och ny vattenledning Fyrjö – Högåsen). Det är därför önskvärt med en alternativ dragning och fastighetsägaren undrar om Koppartorp kraftstation kan vara ett alternativ. Fastighetsägaren undrar hur ett vattenskyddsområde påverkas av en kraftledning.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.17 ang. andra alternativ än Hedenlunda station.</p> <p>Där en ledning berör vattenskyddsområde kommer föreskrifterna för området att beaktas. Vid entreprenad och kommande åtgärder på ledningen vidtas försiktighetsåtgärder så att risken för utsläpp till mark av skadliga ämnen minimeras. Detta kan ske genom att t.ex. anpassa upplagsplatser och använda godkända fordon.</p> <p>Ledningen i sig bedöms inte medföra någon negativ påverkan på vattenskyddsområde.</p>
130.	Salinge 1:1	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren informerar om att det finns mycket flyttfåglar i området samt örnar som häckar vid Båven. Området är viktigt för rekreation för Stigtomtaborna.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Intrång av Vattenfall försämrar eller helt omöjliggör att driva företag på landsbygden. Fastighetsägaren skriver att Vattenfall behandlar markägare respektlöst när denna kraftledning dras fram som bara gynnar Vattenfall och SSAB.</p>	
131.	Blacksta 1:9	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Det lantbruksföretag som fastighetsägaren driver kommer att lida stor skada av den tänkta kraftledningen. Den småskaliga ekologiska dikoproduktionen kommer bli omöjlig att fortsätta med, då djurproduktion av det slaget inte går att ha under eller nära luftledningar av denna storlek. Fastighetsägaren uppskattar en minskning av intäkter på 80 000 kr/år. Vidare begränsas utveckling av gårdens möjligheter för oöverskådlig framtid. Även marknadsvärdet kommer minska.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att en nedgrävd ledning skulle få färre konsekvenser och kräver därför detta om Vattenfall väljer alternativ 2D.</p> <p>Dragningen kommer förfula bygden, endast ett stenkast</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>från Bergshammars medeltidskyrka är kraftledningen tänkt. Villasamhället Bergshammar kommer också att drabbas av sänkta värden på sina hus.</p>	
132.	Bergshammars-Åby 1:8	<p>Fastighetsägaren kan inte acceptera alternativ 2D. Bergshammars-Åby 1:8 är idag helt detaljplanelagd. Aktuellt område är idag golfbana, Kildalens golfklubb.</p> <p>En luftburen ledning skulle totalt förstöra golfbanan/anläggningen. Det finns inga golfare som vill spela tvärs med en kraftledning, med risk för strålning mm.</p> <p>Golfbanan är helt beroende av den nuvarande sträckningen söder om Kilaån. Den del av marken som idag ej är golfbana (fastighetsägarens mark) är planerad att i framtiden även den bli golfbana (se befintlig detaljplan), ytterligare två hål.</p> <p>Fastighetsägaren tror inte att ägaren av kraftledningen kommer tycka att det är positivt med golfbollar som träffar ledningen.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att det inte går att se hur Vattenfall har tänkt längs den norra delen av fastigheten men tolkar det som om Vattenfall vill</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>bygga på kyrkans mark, vilket skulle innebära att ledningen skulle ligga väldigt nära Bergshammars kyrka. Är kraftledningen närmare fastighetsägarens mark kommer det vara en kraftigt förfulande byggnad nära golfbanan. Även om Vattenfall säger att strålningsrisken är obefintlig tror fastighetsägaren att folk i allmänhet inte håller med och därför kommer verksamheten påverkas mycket negativt.</p> <p>Under byggnation kommer inte verksamheten kunna vara i drift, vilket leder till betydande inkomstbortfall.</p> <p>I gällande översikt för Bergshammar-Svalsta står det att samhällena på sikt byggas ihop.</p> <p>En kraftledning kommer påverka fastighetsägaren verksamhet i negativ riktning och därför hoppas fastighetsägaren att Vattenfall kan välja en mer lämplig väg.</p>	
133.	Blacksta 1:8	Fastighetsägaren vill inte ha en ledning så nära fastigheten.	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
134.	Blacksta 2:10	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1. Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Fastigheten kommer att beröras av sträckning 2D. Fastigheten är redan belastad av kraftledningen Minninge-Kila-Kvarsebo med en ledningsgata på 40 meter. E4:an har dessutom delat fastigheten i en norr- och en söderdel till besvär för skötseln av skogen. Fastighetsägaren skriver att en ytterligare ledningsgata kommer dela skogen i ytterligare delar och säger nej till det.</p> <p>Fastighetsägarna anser att ledningen ska markförläggas för att minska intrånget på fastigheten. Det är ett bättre alternativ då en luftledning skulle komma att korsa både E4:an och järnvägen på deras fastighet.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna</p>
135.	Fjällskär 3:10	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Sträckning 2D går rakt över deras fastighet som ligger inom Högåsens vattenskyddsområde. Förutom att marknadsvärdet på fastigheten kraftigt påverkas i negativ riktning i och med byggnationen av</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>kraftledningen så riskerar sträckningen att äventyra vattenförsörjningen inom hela Nyköpingsområdet.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att de som bor i Högåsens vattenskyddsområde bland annat inte får ha entreprenadfordon så parkerade eller tvätta bilen pga. risken för att förorena grundvattnet. Fastighetsägarna anser att en byggnation av en kraftledning riskerar att påverka grundvattnet negativt. Därav förordar fastighetsägarna i första hand att en annan sträckning väljs och i andra hand att en markkabel väljs. En markkabel torde inte gå lika djupt i marken som fundamenten till kraftledningstornen. Oavsett sträckning förordar fastighetsägarna markkabel.</p> <p>Fastighetsägarna kräver att en stor MKB utförs.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att precis som Länsstyrelsen beskriver i sitt yttrande, Dnr 407-4506-2019, har de material som Vattenfall presenterat stora brister på flera områden.</p>	
136.	Skällsta 1:2	Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägarna skriver att fastigheten består av högproducerande åkermark, en begränsad resurs måste skyddas för att trygga vår matförsörjning.</p> <p>En kraftledning över åkermarken kommer fördyra brukandet och sänka avkastningen.</p> <p>Fastighetsägarna bedriver rationellt skogsbruk på fastigheten. En kraftledning genom skogsmarken innebär en ful och oproduktiv gata genom hela skogsskiftet.</p>	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
137.	St Hagby 1:1, Hagbytorp 1:1, Annerbäck 2:9	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren är berörd av alternativ 2D.</p> <p>Fastighetsägaren har delar av sitt skogsinnehav på sträckan mellan Larslunds samhälle och förbi Enstaberga/Svalsta. Inom detta område ligger Högåsens vattentäkt. Det finns även sumpskogar, rekreations- och motionsområden med motionslopp och mtb-cykling.</p> <p>En dragning inom detta område skulle medföra en betydande miljöpåverkan.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägaren kräver en fördjupad riskanalys/miljökonsekvensutredning och försiktighetsprincipen talar för en annan sträckning.</p> <p>Fastighetsägaren instämmer med Länsstyrelsens yttrande dnr:407-4506-2019.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att aktsamhet bör råda över landskapet och miljön och kräver att samförläggning sker med befintlig ledning och att ledningen grävs ner i marken.</p>	
138.	Stigtomta-Tallstugan 1:1	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkabel skall användas • Förläggning skall ske utmed befintlig infrastruktur. • Turistnäringen på Landsbygden är den nya näringen i Sörmland och måste bevaras • Ledningen får en stor miljöpåverkan, därför skall en stor Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) göras. • Fastighetsägarna instämmer till fullo med Länsstyrelsens yttrande Dnr:407-4506-2019 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>
139.	Stora Marsäng 1:9, 1:16	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Enligt alternativ 2D kommer kraftledningen gå rakt över fastighetsägarnas boningshus eller i direkt anslutning till bostaden och igenom skog och åkermark, vilket är helt oacceptabelt för dem. Fastighetsägarna är, förutom den estetiska effekten, oroad för hälsorisker och minskat värde på deras egendom. Möjligheten för skogen att lagra koldioxid minskar och fastighetsägarnas skog minskar i värde, dessutom finns risk att anliggande skog kommer drabbas av stormar. Försiktighetsprincipen bör tillämpas då tveksamhet råder kring elektromagnetisk strålning.</p> <p>Fastighetsägarens dotter med familj har planer på att bygga ett boningshus direkt väster om Vinterhyttan Storö och enligt Vattenfall förslag kommer kraftledningen gå i direkt anslutning till det nya huset.</p> <p>Detta är till 100 % kommersiella industriprojekt bör belasta SSAB till fullo och därför är alla kostnadsargument ointressanta för fastighetsägarna som drabbas. Fastighetsägarna protesterar mot att en luftledning byggs</p>	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>överhuvudtaget och att markförlagd kabel ska prioriteras, om luftledning prioriteras så är sträckan 2D helt oacceptabel.</p>	
140.	Vinterhyttan 1:10	<p>Fastighetsägarna skriver att det inte går att utläsa i vilka avsnitt som sträckningen sammanfaller med befintliga kraftledningar eller annan infrastruktur, vilket hade varit en fördel.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att det inte framgår varför kraftledningarna utgår från Hedenlunda istället för att förstärka befintliga ledningar till SSAB.</p> <p>Fastighetsägaren efterfrågar kostnadsjämförelse mellan olika alternativ och vad som skiljer luftledning och markkabel.</p> <p>Vattenfall bör utreda markkabel vidare.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att enligt miljöbalken ska bästa möjliga teknik användas. Vattenfall saknar underlag för bedömningar hur möjligheten att bedriva rationellt jord- och skogsbruk påverkas av luftburen ledning i jämförelse med markkabel.</p> <p>Luftledningarnas stolpfundament orsakar odlingshinder och de</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>En mer utförlig beskrivning av kommande sträckning som tillstånd kommer att sökas för kommer att redovisas i kommande MKB.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>ledningsgator som uppstår i skogsmark innebär produktionsförlust.</p> <p>En kraftledning i ett öppet landskap innebär både ett visuellt och ett elektromagnetiskt intrång på fastigheter som ligger i närheten.</p> <p>Fastighetsägaren skriver samma fördelar för markkabel som i den gemensamma skrivelsen, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att både skogsmark och åkermark blir berörd av sträckning 2D för fastigheten Vinterhyttan 1:10. Ledningsstråket innebär en nyanläggning av en större kraftledning. Det befintliga lokala kraftnätet har sedan många år förlagts i kabel. På fastigheten bedrivs skogsbruk och djurhållning av köttbostad.</p> <p>Fastighetsägaren yrkar att markkabel används och att befintliga stråk i största möjliga utsträckning används.</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
141.	Bränn-Ekeby 8:24	<p>Fastighetsägarna skriver att den eventuella kraftledningen kommer gå mellan dem och Sörby, dvs direkt söder om deras fastighet. Detta är för dem helt oacceptabelt.</p> <p>Fastighetsägarna känner att det vore otänkbart att bo kvar, vilket sätter dem i en olycklig position, då fastigheten minskar i värde.</p> <p>Fastighetsägarna föreslår att ledningen placeras längre ner mot Marsviken, där det redan finns en kraftledning, för att på så sätt minska intrånget på boende och naturen runt omkring.</p> <p>Fastighetsägarna tycker att det bästa vore om ledningen kunde gå under jord.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall studerar en ev. justering av stråket på platsen.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>
142.	Bränn-Ekeby 8:8, 8:12	<p>Fastighetsägarna är inte alls nöjda med presenterad sträckning i Bränn-Ekeby. Fastighetsägarna befarar prisras på deras fastigheter, vilket Vattenfall i så fall får kompensera för. Där ledningen ska gå genom skogen är deras rekreationsområden, som då blir reducerade.</p> <p>Strålningseffekten från en sådan ledning är säkerligen inte nyttig för människor och djur. Fastighetsägarna vädjar till Vattenfall att finna en annan sträckning på ledningen.</p> <p>Fastighetsägarna är mycket</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. elektromagnetiska fält och risk för människor och djurs hälsa.</p> <p>Vattenfall studerar en ev. justering av stråket på platsen.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		besvikna över föreslagen sträckning.	
143.	Bränn-Ekeby 8:3, 8:4,8:25	<p>Fastighetsägarna skriver att samtliga förslag till sträckningar kommer ha stor påverkan på både kultur- och landskapsbild, människor, djur samt växtliv om fel beslut tas.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att ledningen kommer skära genom skogs- och odlingsbygd med en anrik historia. I denna lågbyggda och känsliga miljö som i stora delar haft kraftiga restriktioner mot sig rörande byggnationer vore det förödande med en kraftledning.</p> <p>Fastighetsägaren har två förslag:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Den kortsiktiga mest fördelaktiga lösningen ur Vattenfalls perspektiv Samförlägg nya kraftledningen med den idag redan existerande. Det vill säga ingen nydragning sista delsträckan via Stora Marsäng-Bränn Ekeby – Sörby- St Bene. Låt kraftledningen följa nuvarande sträckning söder om den planerande som idag finns närmare Marsviken. 2. Det långsiktiga stora vinstalternativet 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter och tar med dessa i den fortsatta processen.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Vattenfall studerar en ev. justering av stråket på platsen.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Markförlägg ledningarna, rent tekniskt är det inget problem. Fördelarna med denna metod är att man gör elnätet mindre sårbart i händelse av terroristhandling, betydande skillnad rörande påverkan på kultur- och landskapsbild samt påverkan på djur och människor. Vidare skyddas fastigheterna ifrån stora ekonomiska bortfall. I Danmark har man redan fattat beslutet att nyetablering av kraftledning sker i mark. Fastighetsägaren skriver att förslaget med luftburen ledning borde ha förkastats redan innan det togs upp på första interna mötet inom Vattenfall då den varken kan ses som innovativ, ligga i framkant och värna om samhällsutvecklingen eller sätta standarden för framtidens energilösningar. Vidare skriver fastighetsägarna att underlaget är undermåligt analyserad med stora brister rörande inbjudande</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>parter till diskussion så som företrädare för intresseorganisationer för växt och djurliv, påverkan på människor och kommande generationer. Även respekten för användandet av mark bör beaktas då en luftburen kabel behöver mångdubbel yta för att anlägga en trädsäker skogsgata.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att konsekvenserna är betydande utifall om att felaktigt beslut tas.</p>	
144.	Mosstorp 2:2	<p>Fastigheten, Mosstorp 2:2, är belägen längs gemensamt stråk Oxelösund. Under avsnittet om Studerade och bortvalda alternativ i samrådsunderlaget uppger Vattenfall att flera stråk i tidigt skede har studerats för sträckan Stjärnholm-Oxelösund. Däremot framgår inte några alternativa stråk för Marsäng-Stjärnholm har utretts, dvs den västra delen av "Gemensamt stråk Oxelösund". Detta utgör en brist i samrådsunderlaget. Redovisningen av Gemensamt stråk Oxelösund är vidare anmärkningsvärt kortfattat. Det torde finnas flera möjligheter till</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Vattenfall studerar en ev. justering av stråket på platsen.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel. Även sjökabel kommer beskrivas.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>alternativa förläggningar in till Oxelösund.</p> <p>Från stråk 2D borde en sträckning från Rosenlund och österut mot Björshults avfallsanläggning och motorbana övervägas. Alternativt en sträckning längs länsväg 512 österut till Bränn-Ekeby och vidare österut mot Björshult. I båda fallen bör befintlig ledningsgata därefter kunna följas åt sydost i höjd med Björshults avfallsanläggning/motorbana. På så sätt kan anslutning till befintlig ledningsgata ske längre norrut än med Vattenfalls förslag. En sträckning kring Björnhults avfallsanläggning torde vidare vara miljömässigt oproblematiskt då det är fråga om ett område som är exploaterat för sophantering och miljöåtervinnig. Någon natur- och kulturmiljöhänsyn av större art kan knappast vara aktuella för just detta område.</p> <p>En fördel med en sträckning längs länsväg 512 är att man då i viss mån undviker ingrepp i tidigare orörd mark. Man utnyttjar det ingrepp i landskapet som vägen redan innebär. Om stråk 1E väljs skulle länsväg 512 i huvudsak kunna följas redan från Harsta.</p> <p>Det bör närmare utredas och redovisas kring en sträckning</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>av "Gemensamt stråk Oxelösund" längs befintlig ledningsgata från Kottorp i väster, och österut över Ämtnäs och vidare söder om Stjärnholm. Även om det skulle innebära vissa trånga passager måste detta vägas mot den påverkan det får att dra ledning över tidigare oexploaterad mark.</p> <p>Av samrådsunderlaget framgår det att längs "Gemensamt stråk Oxelösund" har observerats ett mycket stort antal arter, inklusive många rödlistade arter. Särskilt att anmärka är att en av arterna är att betrakta som nationellt utdöd. Detta torde ensamt utgöra skäl för att överväga andra sträckningar.</p> <p>Fastighetsägarnas fastighet är en mindre skogsfastighet (drygt 30 ha) vilket innebär att föreslagen kraftledningsgata innebär en relativt sett större påverkan jämfört med en större skogsfastighet. Vattenfalls planerade ledningsdragning försämrar avsevärt fastighetsägarnas möjligheter att bedriva ett lönsamt skogsbruk och även för framtida generationsskifte. För det fall Vattenfalls planer blir verklighet måste detta återspeglas i den ekonomiska ersättning som utgår. Ledningen avses dras i nära</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>anslutning till deras bostadsbyggnad. Detta skulle enligt fastighetsägarna innebära att boendemiljö påverkas negativt då landskapsbilden förändras och även risk för negativ påverkan kan uppstå, då det ännu inte finns några säkra resultat om hur sådana påverkar människor. Fastighetsägarna efterfrågar en jämförelse mellan luftledning och markkabel och anser att samrådsunderlaget är bristande då det inte gör att ta ställning till i vilken mån Vattenfall har undersökt möjligheterna att använda markkabel.</p> <p>Fastighetsägarna har även skickat in den gemensamma skrivelsen, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även kompletterat synpunkterna:</p> <p>Vattenfall bör utreda och redovisa möjligheterna att dra sjökabel genom Marsviken söder om Mosstorp, Fredön och Djursvik in mot Oxelsösund. Det torde vara motiverat att nogsamt utreda detta med tanke på det stora antalet rödlistade arter.</p> <p>Samrådsunderlaget saknar en redovisning över den maximala nivån magnetfält som fastighetsägarna kan komma</p>	<p>Vattenfall kommer i kommande MKB redovisa magnetfältberäkningar för planerade kraftledningar.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>att utsättas för ifall endast den ena 130 kV ledningen är i drift.</p> <p>Vattenfall bör utreda huruvida markkabel kan användas genom att tillämpa den teknik som bl.a. utvecklats och används i Norge där kabelförbanden gjuts in i kabelschaktet. På så sätt kan kabelförbanden förläggas tätare och markintränet för kabel blir således mindre.</p>	
145.	Stora Bene 1:26	<p>Fastighetsägaren vill uppmärksamma Vattenfall att Palmtorps Vatten och Avloppsförening (gemensamhetsförening för boende utmed Palmtorps Allé) har sin drickvattentäckt på fastigheten Stora Bene 1:26.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall studerar en ev. justering av stråket på platsen.</p>
146.	Stora Marsäng 1:2	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fastigheten är redan idag belastad med två stora kraftledningsgator varav den ena går direkt till SSAB. • Den föreslagna sträckningen kommer att belasta fastighetens skogsmark och åker. En del av skogsmarken utgörs av NS-skog dvs. naturvård skötselkrävande. Övrig 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Vattenfall studerar en ev. justering av stråket på platsen.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>skog är produktionsskog. Del av åkermarken betas hästar och övriga delar brukas intensivt med för området vanliga grödor. Produktions- och miljökonsekvenserna kommer bli betydande i enlighet med de generella skrivningar som gjorts ovan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Som arrendator av Räfslyttan 1:1 påverkas fastighetsägaren av sträckningen över åker i full produktion. • Den föreslagna sträckningen går nära brukningscentrum och inverkar i allra högsta grad på möjligheterna för företagets expansion vad gäller framtida byggnation av ekonomibygnader och djurstallar. • Den föreslagna sträckningens närhet till Bränn-Ekeby med många boende blir påverkade. <p>Fastighetsägaren säger nej till Vattenfalls planerade elledning till SSAB dras på fastighetsägarens fastighet Stora Marsäng 1:2. Enda godtagbara alternativet är</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		markförlagd ledning i befintliga ledningsgator.	
147.	Grenen 2	<p>Fastighetsägarna känner sig inte tillfreds med vägen kraftledningarna är tänkt att dras förbi bostadsområdena Inskogen, Peterslund och Bara i Oxelösund.</p> <p>Fastighetsägarna bor i Inskogen och Inskogen är det enda tätbebyggda området på hela sträckan som kommer att ramas in av kraftledningar om den nya byggs. Enligt information från SSAB kommer den nya kraftledningen vara dedikerad för järnverkets ljusbågsugn vilket innebär stora strömuttag som kommer medföra i stort sett kontinuerligt kraftiga magnetfält nära bostäder i och med att järnverket är i drift 24 timmar/dygn året om. Många bostäder kommer väldigt nära kraftledningen för att inte tala om Bara-området som kommer att bli en väldigt trång passage.</p> <p>Fastighetsägarna föreslår därför en ny dragning via icke tätbebyggda områden för att passera ovan nämnda bostadsområden (se bifogat förslag). Placera istället kraftledningen norr om Stjärnholmsviken till Flättna och lägg sedan sjökabel över viken till Vivesta. Då kommer inga närliggande bostäder att drabbas av kraffälten.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall Eldistribution utreder ledningssträckningen genom Oxelösunds kommun ytterligare.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägarna vet att sjökabel är en dyrare lösning men vad är pengar värt mot att människor ska utsättas för skadliga magnetfält dygnet om med följder som är svåra att förutsäga.</p>	
148.	Ullberga 3:1	<p>Fastighetsägaren skriver att alternativ 2B ger mer negativa konsekvenser än de övriga. 2B berör ytterst känsliga naturområden. Där skulle etablering av ledningen innebära oåterkalleliga skador på både flora och fauna, som har höga naturvärden. Den biologiska mångfalden i dessa olika och varierande naturtyperna är mer unik än de andra alternativa sträckningarna. Skyddsvärda biotoper och djurarter skulle med denna sträckning lida stor skada.</p> <p>Sträckning 2B är olämplig också ur ett annat perspektiv. Den ligger närmast det rekreationsområden som är av växande intresse för tätorten Nyköping. Denna dragning är den som ligger närmast Nyköping och de större sjöarna dit Nyköpings-borna färdas. Det är sjöarna Långhalsen och Lidsjön och Södra änden på Båven, som alla har stor attraktionskraft på friluftslivet, tack vare sina unika miljöer.</p> <p>Detta har på sikt även en ekonomisk konsekvens för Nyköpings kommun, där en av orsakerna till inflyttningen, är</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>just miljöerna. Inflyttningen av familjer, har stor inverkan på skatteunderlaget i Nyköping.</p> <p>Både miljöerna och biotoperna och det allmännas intresse och kommunens intressen bör vägas in i den sammantagna bedömningen av vart kraftledningen bör placeras.</p>	
149.	Skällsta 2:3	<p>Fastighetsägarna motsäger sig helt en luftburen sträckning över och kring deras fastigheter. De fick höra att "gräva ner kabeln skulle vara för stora risker och vid eventuellt avbrott då det kan ta upp till 3 veckor att identifiera felet". De har mycket svårt att tro på detta argument då SSAB samt Kvarnsveden i Borlänge har sina kablar nedgrävda. Tror inte att SSAB har olika syn på detta i sin riskanalys. Dessutom står det i underlag för samråd att dragningen kan ske såväl i luft som i mark.</p> <p>I underlag för samråd står "att hänsyn skall tas till natur och andra riksintressen". När fastighetsägarna då ser hur dragning 1E samt 2C, undrar de om den som ritat dessa tänkta dragningar läst underlaget, då Kiladalen öster om Jönåker har mycket stora riks- och naturintressen.</p> <p>- Vid träffen i Bergshammar fick vi även höra att hänsyn skall tas till fastigheter och försöka utnyttja befintliga ledningsgator. Har då mycket</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Trafikverket har kontaktats i samrådet.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>svårt att se varför dragning 1E samt 2C läggs rakt över fastigheten Skällsta 2:3. Det finns befintliga ledningsgator cirka 1 km västerut som skulle kunna utnyttjas som dragning för 1E som då ej skulle störa några fastigheter alls. Detsamma gäller dragningen av 2C, den kan dras cirka 2km mer ostligt, så undviker man en massa olägenheter.</p> <p>Det står även att läsa att hänsyn skall tas till Ostlänkens dragning. Enligt de uppgifter som fastighetsägaren har så har ingen kontakt tagits med Trafikverket, är detta riktigt?</p>	
150.	Råby 3:10, 3:12, Riset 1:3	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren vill inte ha denna luftledning över sin mark då bigården kommer hamna under ledningen. Enligt forskningsrapporter mår bina inget bra av magnetfälten, vilket måste utredas.</p> <p>Fastighetsägaren har för avsikt att utveckla bigården och behöver få extra inkomster när pensionen är dålig. Torpet som ligger i anslutning ska fastighetsägaren ordna boende för leasingkunder av bikupor. Med egna bin och egen</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>honingsslugning skall man äga sin egen bikupa.</p> <p>Fastighetsägaren efterfrågar de kalkyler som gör att Vattenfall enbart räknar med luftledning. Det måste vid första anblick vara betydligt billigare i sin helhet att gräva ner än att resa stolpar och underhålla dessa och risker med avbrott.</p> <p>En markförlagd kabel är enda alternativet och den ska grävas ner där befintlig infrastruktur redan ligger.</p> <p>Ledningen får en stor miljöpåverkan, därför skall en utökad stor Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) göras.</p> <p>Fastighetsägaren instämmer till fullo med Länsstyrelsens yttrande Dnr: 407-4506-2019.</p> <p>Fastighetsägaren delar i sin helhet även HedOx yttrande.</p>	<p>Se avsnitt 3.6 ang. storlek på MKB.</p>
151.	Stora Lida 3:7	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>På fastigheten finns Kärrbolsmossen, ett område som är identifierat i den nationella våtmarksinventeringen. Kärrbolsmossen hyser ett rikt djur- och fågelliv och är ett</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>populärt rekreativområde för det rörliga friluftslivet. Fastighetsägarens familjs ursprungliga fastighet Stora Lida 3:1 splittrades vid byggnationen av nya E4, varefter de av praktiska skäl tvångsdela fastigheten i tre olika nya fastigheter. Fastighetsägaren anser att de redan tålt mer än vad som är skäligt beträffande intrång. De riskerar nu att få ett ytterligare hinder som kommer att påverka möjligheterna att bruka fastigheten på ett rationellt sätt genom de barriäreffekter som uppstår.</p>	
152.	Stora Tveta 1:5	<p>På utskickade papperskartan ser det ut som att sträckning 1C från Station Hedenlunda går över fastigheten Aspheim/St Tveta 1:5.</p> <p>Vid tomtgränsen St Tveta/Aspheim finns en våtmark med ett enormt rikt fågelliv med bland annat häckande sångsvanor under månaderna mars till augusti.</p> <p>Andra förekommande arter är kattuggla, smådopping och olika vadarfåglar. Det gör denna dragning är olämplig.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
153.	HedOx	<p>HedOx skriver att Nyköpings kommuns ambition att öka invånarantalet med 700 blir problematisk. Nyköpings kommun, landstinget samt EU</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>har under flera år investerat för att främja turismen i Sörmland.</p> <p>Hela högspänningsprojektet upptar 3.3 miljoner m² vilket motsvarar mer än 462 fotbollsplaner.</p> <p>Luftledning kräver en bred skyddszon vilket innebär en spärr mot kommunal expansion i Nyköping. Nyköping har redan den planerade höghastighetsbanan, Skavsta flygplats, E4:an samt två riksvägar.</p> <p>Sörmlands har växlat till en näring inom turism, event, mat, boende jaktresor mm. Denna näring är oerhört viktig och sysselsätter många. Skära sönder Sörmland med en stor kraftledning kommer få ödesdigra konsekvenser för många av dessa näringar</p> <p>Luftledningar ökar koldioxidutsläppen med 4-5 gånger mer än CO₂ än en nedgrävd kabel.</p> <p>En luftledning innebär bruks hinder för jord- och skogsbruk.</p> <p>Minskning av biologisk mångfald och då främst den minskning av pollinerande insekter reduceras kraftigt när det utsätts för hög elektromagnetisk strålning. När det gäller 2 x 130 kV har ingen</p>	<p>MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>studie gjorts, därför måste försiktighetsprincipen råda.</p> <p>HedOx yrkar på att modern teknik ska användas och att Vattenfall lever upp till sitt löfte in att överförelseförbindelse ska ske med minsta möjliga påverkan. Fördelarna med markkabel är många.</p> <p>Hedox uppmanar Vattenfall och berörda myndigheter samt instanser att väga in den samhällsekonomiska, miljöpåverkan och CO₂ aspekter i beslutsunderlaget som redovisas separat i bilaga.</p>	
154.	Annelund 1:29, Åttlinge 1:1, Bergshammar 5:4, Vadsbro-Berga 1:1, Tuna-Kyrkby 2:1	<p>Prästlönetillgångar i Strängnäs stift skriver att den föreslagna sträckning 1E och 2D är olämplig av flera anledningar. Denna sträckning påverkar Kiladalen som är ett öppet landskap med höga naturvärden. I Bergshammar är det en tät bebyggelse och ledningen går även nära Bergshammars kyrka. Församlingen upplever att den kulturhistoriska miljön runt kyrkan påverkas negativt.</p> <p>Detta område är även attraktivt som friluftsområde med både golfbana och naturreservat. Den åkermark som blir berörd är av god klass och det går mot Sveriges ambition att öka vår självförsörjningsgrad om vi bygger bort bördig åkermark.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 9	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Om dessa sträckor är de mest passande så måste ledningsägaren utreda möjligheten att förlägga jordkabel genom Kiladalen för att minska påverkan för de boende, friluftslivet och jordbruket.</p> <p>Föreslår en alternativ sträckning 1B-1-1D.</p>	
155.	Anderbäck 1:4	<p>Jönåkers Häradsallmänning anser att ledningen skall grävas ner och gärna efter den befintliga järnvägen mellan Flen-Oxelösund.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se kapitel 2 om markkabel.</p>
156.	Jogersta 3:16	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren hade svårt att få köpa tomten pga. att länsstyrelsen hänvisade till att närliggande åkerholme inte fick vara med i köpet men att bygga en kraftledning är tydligen okej. Fastighetsägaren undrar hur mycket påverkan detta kommer ha personligen. Efter två olika fall av cancer i livet undrar fastighetsägaren hur saker runt omkring påverkar. Fastighetsägaren bor därför nära naturen.</p> <p>Fastighetsägaren yrkar att markkabel används och att befintliga stråk i största möjliga utsträckning används.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>

6 ORGANISATIONER, FÖRENINGAR OCH VERKSAMHETSUTÖVARE

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag har även sänts till de organisationer, föreningar och verksamhetsutövare som kan tänkas beröras av verksamheten., Yttrandena redovisas i sin helhet i Bilaga 10.

Tabell 6 Sammanfattning av inkomna synpunkter samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Organisation	Synpunkter	Kommentarer
Vadsbro Blacksta Kraftcentrum	Bygderådets representant deltog i Föreningsgården Vadsbro Blacksta. VBKc ifrågasätter hanteringen av hur Vattenfall informerade. Ingen allmän lägesrapport. Kartor med tjocka röda streck på! En allmän förvirrad stämning. Alla prata i munnen på varandra. Inga klara besked. De förstår att industrin behöver energi men under denna bristfälliga information så fick Vattenfall fler motståndare än anhängare. Föreningen känner sig överkörda. Gör om gör rätt.	Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.
Vadsbro Blacksta Hembygdsförening	Som första punkt i Vadsbro-Blacksta Hembygdsförening stadgar står som första uppgift: Föreningens uppgift är att kultur- och naturhistoriska minnen och miljöer tas till vara och görs tillgänglig för alla, att kulturarv, miljö, tradition och hävdvunnen sed skyddas vid planering och förändring av samhället. Föreningen skriver att delsträcka 1C är ett fullständigt otänkbart alternativ. I området kring Björkvallakorset (korsningen länsväg 221-länsväg 655) där kraftgatan skulle passera finns fornminnen av stort kulturhistoriskt riksintresse, de är skyddade enligt lag. Där är en gammal tingsplats med runsten Sö 54 (Blacksta 2:1). Ca 200 meter mot Blacksta kyrka finns ytterligare en runsten Sö 55 (Blacksta 34:2), och ett mycket stort gravfält från yngre järnåldern, benämnt Kung Blackes hög (Blacksta 4:2).	Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.

Organisation	Synpunkter	Kommentarer
	<p>Det är många människor som bor i kulturområdet och skulle bli påverkade av en försämrad miljö i kraftgatans omedelbara närhet. Vadsbro lilla samhälle skulle påverkas av en kraftgata som stryker så nära eller skär en viss del av bebyggelsen.</p> <p>Föreningen kan förstå att mer el kan behövas men välj då att gå i befintliga gator och gräv ned så mycket som möjligt.</p>	
Björkviks Hembygdsförening	<p>Föreningen känner stor oro för hur deras bygd och miljö kommer påverkas av den gigantiska luftburna kraftledning som Vattenfall Eldistribution vill bygga för att förse SSAB i Oxelösunds nya ljusbågsugn med mera energi. I sina förslag till alternativa ledningsdragningsplaner tar Vattenfall inte hänsyn till hur:</p> <ul style="list-style-type: none"> - landskapsbilden förändras, - värdet på fastigheterna försämras, - produktionen på jordbruks- och skogsmark minskar - ökad elektromagnetisk strålning påverkar både djur och människor <p>För att minska påverkan i ovan angivna punkter föreslår föreningen en markkabel som ett bättre och på sikt mera hållbart alternativ, helst i anslutning till befintlig infrastruktur som E 4:an eller TGOJ-banan.</p>	Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.
Husby Oppunda Sockenförening	<p>Föreningen har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1 i Bilaga 9. Föreningen har även följande synpunkter:</p> <p>Många fastigheter som Ramsta, Husbygård, Malm med flera blir direkt drabbade om ledningen skulle gå igenom Husby-Oppunda och därtill hela socknens folk som värnar om sin vackra bygd och inte vill få den förfylld med en kraftledningsgata. Föreningen motsätter sig en luftledning och förordar en</p>	Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheterna vid Husby-Oppunda blir därmed för närvarande inte berörda av kraftledningarna.

Organisation	Synpunkter	Kommentarer
	markkabel om ledningen måste gå igenom deras del av Södermanland.	
Svenska kyrkan, Kiladalens församling	<p>Kiladalens församling skriver att Kiladalen är av riksintresse för kulturminnesvården och bedömt vara känsligt för ny bebyggelse enligt Länsstyrelsen.</p> <p>Vattenfalls tre alternativa förslag till passage över Kiladalen visar på svårigheten att utan att skada landskapsbilden, föra in nya element av en skala som på alla sätt överskrider vad som är gängse i detta småskaliga landskap med omväxlande öppna marker, skog och sjöar.</p> <p>Ur landskapsbildssynpunkt är Kiladalen ett av Sörmlands mest pregnanta landskapspartier. Kildalens församlings kyrkor utgör närmast tusenåriga nyckelpunkter i denna dalgång som sedan urminnestider varit ett tydligt och enastående vackert avsnitt på vägen från Sverige maktcentrum till Europa.</p> <p>Kiladalens församling vill på det bestämdaste avstyrka förslaget 2D som passerar i omedelbar anslutning till Bergshammars kyrkby. Kyrkan, församlingshemmet och kringliggande bebyggelse utgör en kulturmiljö av synnerligt värde i Kiladalen. Ett absolut villkor för att acceptera ledningar i detta läge är jordförläggning vid passage av dalgången.</p> <p>Sträckningen 1B-1-1D bedömer Kiladalens förening medföra minst skada på landskapsbilden i de avsnitt där den går över större öppna respektive skogsklädda partier.</p> <p>Kiladalens församling skriver att en redovisning av ett alternativ med matning</p>	Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.

Organisation	Synpunkter	Kommentarer
	<p>söderifrån vida Kolmården saknas. Om Hedenlunda är det enda tänkbara alternativet vill de i första hand rekommendera att de nya ledningarna sammanläggs med de redan befintliga via Bettna-Stigtomta- Väderbrunn. Detta skulle innebära kortast och minst ingrepp i landskapsbilden.</p>	
<p>Lantbrukarnas riksförbund</p>	<p>LRF:s uppfattning är att jord- och skogsbruket i så hög utsträckning som möjligt ska vara ostört av kraftledningar. Kraftledningsgator kräver stora arealer, begränsar och försvårar jord- och skogsbruksproduktionen, påverkar fastigheternas och ibland hela samhällens utvecklingsmöjligheter eftersom ledningarna skapar fysiska barriäreffekter och elektromagnetiska fält.</p> <p>LRF förespråkar markkabel som läggs ut utmed annan infrastruktur.</p> <p>Vidare anser LRF att en samhällsekonomisk beräkning alltid ska ligga till grund för beslut om kabel eller luftledning.</p> <p>Det nya ledningarna är sprungna ur ett enskilt bolags behov och därför anser LRF att detta måste beaktas vid val av teknik och vid ersättning till berörda markägarna.</p> <p><i>Ersättning och ombud</i> LRF anser att det är viktigt för Vattenfall att förstå den osäkerhet och oro som råder bland markägare samt att vara lyhörd för dem som känner behov av stöd och hjälp.</p> <p>LRF är positiva till frivillig handling men vill betona vikten av att Vattenfall erbjuder sig att bekosta omkostnader i de fall där så markägare önskar. Det finns både</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 3.9 ang. ersättning till berörda markägare.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Marken besiktigas både före och efter genomförd</p>

Organisation	Synpunkter	Kommentarer
	<p>tidsmässiga och ekonomiska vinningar att göra genom att erbjuda markägare möjligheten till juridiskt hjälp.</p> <p>Maktförhållandet är synnerligen ojämlig och det är essentiellt att ge dem som måste släppa till mark den hjälp de behöver.</p> <p>Expropriationslagens grundprincip vilar på att fastighetsägaren ska hållas skadelös för minskningen av fastighetens marknadsvärde vid markintrång. LRF anser att eftersom ett enskilt bolag är i behov av en förstärkt elförsörjning borde den sökande bära kostnaden för nyttan av kraftledningsdragningen och ett utökat ersättningsansvar åvila Vattenfall.</p> <p><i>Besiktning samt återställande av mark</i> LRF anser det erforderligt att markägare erbjuds att delta i besiktningen av genomfört arbete och återställd mark eftersom denne besitter särskild kunskap och kännedom om marken.</p> <p><i>Minsta möjliga påverkan</i> Vattenfall följer inte miljöbalken 2 kap. 3 § gällande att välja bästa möjliga teknik. Vattenfall visar inte att det är tekniskt omöjligt att använda sig av markförlagd ledning. LRF skriver att etableringen med markkabel må vara "komplicerad" och de må innebära ett stort markintrång men detta ska sättas i relation till det intrång som markägaren med en luftburen ledning kommer erfara varje år, vid var tids brukande av jord- och skogsbruket.</p> <p>LRF skriver att Vattenfall ska utreda närmare alternativet med markförlagd kabel. Dessutom ska valet av luftburen kraftledning motiveras och tydliggöras med ett underlag som belyser varför ett</p>	<p>entreprenad. Markägaren kan om denne vill deltaga vid dessa besiktningar.</p> <p>Motivering av teknikval kommer att redovisas i kommande MKB.</p> <p>Se avsnitt 3.12 och 3.13 ang. ledningens påverkan på skogs- respektive jordbruksmark.</p> <p>Vattenfall Eldistribution AB bedömer i nuläget att det inte finns anledning till utökat ersättningsansvar. Att Vattenfall Eldistribution AB behöver bygga nya ledningar för att ansluta en enskild kund eller tillse ett utökat behov hos kunden är inte på något sätt avvikande. Verksamhet som behöver anslutning eller förhöjd kapacitet är till nytta för samhället genom arbetstillfällen, service eller liknande.</p>

luftburet teknikval görs med hänsyn till vad som skrivs i 2 kap. 3 § miljöbalken.

Tillämpliga domar

Enligt 3 kap. 4 § miljöbalken är jord- och skogsbruket av nationell betydelse. Vattenfall saknar underlag för bedömningar hur möjligheten att driva rationellt jord- och skogsbruk påverkas av luftburen ledning i jämförelse med markkabel. Vidare saknas underlag hur hushållning med brukningsvärd jordbruksmark påverkas av såväl val av teknik som planerade ledningsstråk. Ledningen måste således prövas mot hushållningsbestämmelserna i 3 kap. 4 § miljöbalken.

LRF skriver att E.ON. fick avslag på att bygga på högproduktiv jordbruksmark utanför Kristianstad eftersom värdet av långsiktig matproduktion ansågs motivera merkostnaden av markkabel. Rättsfallet belyser således att inte enbart investeringskostnader ska beaktas i kalkylen.

LRF efterfrågar:

-Hur den brukningsvärda jordbruksmarken påverkas ur ett 100-årigt perspektiv.

-Hur stolpar och stag kommer försvåra användningen av rampbevattning och annan modern teknik som kan komma att utvecklas inom jordbruket framöver.

Jordbruk och djurhållning – brukningshinder

Luftledningarnas stolpfundament orsakar direkta odlingshinder, vilket i regel innebär produktionsförluster. Detta markintrång består även av merkostnader och den nedsatta växtproduktion som uppstår till följd av skyddsområdet intill

Organisation	Synpunkter	Kommentarer
	<p>ledningsfundament/stag och den markpackning som uppstår när lantbruksmaskiner måste vända.</p> <p>Restriktioner för markanvändning under luftledning försvårar och förhindrar likväl utförandet av åtgärder såsom konstbevattning mm.</p> <p><i>Nationell och regional livsmedelsstrategi</i> Den nationella livsmedelsstrategin har målet att öka Sveriges produktion av livsmedel. Jordbrukets möjligheter till en ökad livsmedelsproduktion påverkas negativt av luftledningar vilket även fastslagits av mark- och miljödomstolen. Markförlagda ledningar utgör ett mer marksnålt alternativ. Södermanland har antagit en regional livsmedelsstrategi som fokuserar på de utmaningar och möjligheter som finns i Södermanland och arbetar för att de regionalt ska kunna bidra till det nationella målet.</p> <p><i>Landskapsbild och miljöpåverkan</i> De planerade ledningsstråken går genom skogsmark och öppen mark i form av odlings- och hagmark. Det öppna landskapet är signifikant för Sverige och tillför höga biologiska värden. Stråken som planeras att gå genom skog är värd att bevara för den klimatriktiga virkesproduktionen och bevarande av naturvärden. Luftburna ledningar inom området kommer att fördyra brukandet, öka miljöbelastningen samt försämma skördarna. Därutöver kommer en luftburna ledning påverka den lokala turismen.</p> <p>Vattenfall skriver i samrådsunderlaget att de planerade ledningarna kommer att medföra "måttliga konsekvenser" för landskapsbilden men LRF anser att luftledningarna blir ett drastiskt inslag i</p>	<p>Se avsnitt 3.3 ang. påverkan på turism.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. EMF och risk för påverkan på människors hälsa.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>

Organisation	Synpunkter	Kommentarer
	<p>landskapsbilden med flertalet negativa konsekvenser. En kraftledning i öppet landskap innebär både ett visuellt och ett elektromagnetiskt intrång och orsakar en betydande nedsättning av marknadsvärdet på berörda fastigheter.</p> <p>LRF delar Länsstyrelsens synpunkter att samrådsunderlaget inte innehåller underlag i form av en översiktlig landskapsanalys där områden pekas ut, beskrivs och bedöms ur känslighets- och tålighetsynpunkt. Det torde vara omöjligt att utföra en bedömning av projektets samlade miljöpåverkan. LRF anser att ledningarna kommer medföra en betydande miljöpåverkan varför LRF begär att en fullständig miljökonsekvensbeskrivning genomförs.</p> <p><i>Samhällsekonomisk analys</i> Vid kraftledningsbyggnad beräknas ersättning till berörda markägare för de intrång som ledningen orsakar samt kostnad för förläggning/byggnad av ledningen. Det saknas däremot beräkningar för de samhällsekonomiska värden som tas ur produktion under ledningens livslängd.</p> <p>Med bakgrund att elledningar byggs med sekellång tidshorisont anser LRF att följande samhällsvärden ska beaktas.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utebliven produktion från jord- och skogsbruk. - Ledningens påverkan på landskapet samt brukningshinder och byggnationshinder. - Ökad elektromagnetisk strålning vilket försvårar såväl bostadsbyggande som företagande. <p>Vidare anser LRF att kostnaden för drift och underhåll av en markkabel vs luftledning ska redovisas och beaktas. Vid</p>	<p>Schablonkostnader för de olika alternativen kommer att redovisas i kommande MKB.</p>

luftledning bör bl.a. kostnaden för kalröjning av ledningsgata, fällning av farliga träd och helikopterbesiktning utgöra underlag vid den samlade bedömningen av bästa möjliga teknik och vid prövning av hushållsbestämmelserna i miljöbalken.

Fördelar markkabel

För minsta påverkan på jord- och skogsproduktionen och i linje med nationella och regionala livsmedelsstrategin bör markkabel förläggas där så är möjligt. Nedan redovisas några av de fördelar LRF kan se med markkabel:

- Påverkar inte framtida utveckling av fastigheter och bygd.
- Bättre produktionsförutsättningar.
- Jordbruk kan bedrivas i stort sett utan påverkan med markkabel förutom i etableringsfasen.
- Minskat markintrång.
- Mindre klimatpåverkan.
- Mindre påverkan elektromagnetiska fält.
- Påverkar inte kulturmiljön eller friluftsliv.
- Påverkar inte landskapsbilden eller sänker fastighetens värde.
- Utebliven trädsäkring samt underhåll av skogsgator.

Sammanfattningsvis

Merkostnaden och komplexiteten med markförlagd kabel vägs mer än väl upp av den fördyrade brukningen av åkermarken, den minskade produktionen i skog och åkermark, förstörande av landskapsbilden och mer omfattande magnetfält som en luftledning skulle orsaka. Vattenfall ska inte enbart beakta investeringskostnaden i sin kalkyl vid val av bästa möjliga teknik utan en samhällsekonomisk beräkning ska ligga till grund för beslut om kabel eller luftledning.

De föreslagna ledningsdragningarna drivs i första hand utifrån ett kommersiellt bolags vinstintressen och är således inte ett allmännyttigt projekt av intresse för staten. Denna omständighet bör

Organisation	Synpunkter	Kommentarer
	<p>avspeglas i såväl val av teknik som i ersättning till berörda markägarna. De negativa konsekvenserna för de enskilde markägarna skall till det yttersta minimeras.</p> <p>Bästa möjliga teknik ska enligt miljöbalken väljas som orsakar minsta möjliga skada och påverkan på produktion, landskap, människors hälsa och miljö. Den lösning som ger minst påverkan på omgivningen och lägst total samhällskostnad bör väljas. Vattenfall har i ett alltför tidigt skede avskrivit möjligheten till markförlagd kabel och bör inhämta ytterligare kunskap för sitt fortsatta arbete.</p>	
<p>Naturskyddsföreningen och Föreningen Sörmlandsornitologerna</p>	<p>Naturskyddsföreningen Södermanland och Föreningen Sörmlandsornitologerna skriver att de generellt ser positivt på de åtgärder som minskar klimatpåverkan; men att det gäller att begränsa negativa effekter ur andra perspektiv såsom för landskapsförvaltningen, biologisk mångfald mm. Förutsättningarna för skogs- och jordbruk är viktiga att värna.</p> <p>De anser att det behöver kartläggas om kraftförsörjningen lämpligast ska dras från Hedenlunda. Om annan huvudsträckning kan vara möjlig, t ex från Norrköpingshållet, behöver sådan redovisas och belysas som alternativ i en fullständig MKB.</p> <p>De anser att åtgärden innebär betydande miljöpåverkan och att det därmed krävs en fullständig MKB. Framförallt pga. åtgärdens användning av mark, jord, vatten, biologisk mångfald, andra naturtillgångar och fysisk miljö i övrigt (11 § Miljöbedömningsförordning) samt pga påverkan på naturresursernas och naturmiljöns tålighet i de olika sträckorna. Beroende på vilken sträcka som väljs och</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 3.4 ang. påverkan på biologisk mångfald.</p> <p>Se avsnitt 3.17 ang. andra alternativ än station Hedenlunda.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>

Organisation	Synpunkter	Kommentarer
	<p>om det blir luftledning eller markkabel kan påverkan på våra biologiska resurser markant.</p> <p>Luftledning innebär förlust av skog, påverkan på landskapsbilden mm.</p> <p>Markledning genom våtmarker, artrika betes- och slåttermarker kan ha förödande konsekvenser för de ekologiska funktionerna samt biologiska mångfalden som markerna har idag. Schaktarbetena riskerar även spridning av invasiva främmande arter.</p> <p>Det finns inget nämnt om fridlysta arter i underlaget. Väljs luftledning måste det undersökas viktiga fågelarters häckningsområden och flyttsträckor. Väljs markledning måste hänsyn tas till fridlysta groddjur och kärlväxter. Avverkas skog kommer både fridlysta svampar, mossor och lavar in. Det finns t ex. en hel del fynd av bombmurka i länet. Ärendets komplexitet med hänsyn till val av metod påverkan naturvärdena, risk för kumulativa effekter (fragmentering av biotoper), hur irreversibla skadorna kan bli samt möjligheten att, på detaljnivå, begränsa de negativa effekterna av ledningen är ytterligare skäl för att åtgärden innebär betydande miljöpåverkan.</p> <p>I underlaget är förekomsten av fåglar inom de olika ledningssträckningarna i huvudsak hämtade från Artportalen. Det är viktigt att notera att uppgifterna i Artportalen i huvudsak är insamlade slumpvis, uppgifterna är därför inte heltäckande och endast delvis validerade av experter.</p> <p>Vidare skriver de att flera av sträckningsalternativen berör i stor</p>	<p>I kommande samrådsunderlag/MKB kommer fridlysta arter och fåglar med häckningskriterier som har observerats i närheten av stråk/sträckning att redovisas. Detta kommer även ta hänsyn till i det fortsatta arbetet. Om projektet antas medföra BMP kommer en redogörelse över kumulativa effekter att redovisas i MKB:n.</p> <p>Se avsnitt 3.5 ang. skyddsåtgärder för fågellivet.</p>

utsträckning kända häcknings- och sträcklokaler för ett stort antal fåglar, däribland ett antal särskilt störningskänslig fauna och som är sekretesskyddade i Artportalen. I de partier med redan störningskänslig fauna skulle kraftledningen om den byggs innebära en mycket påtaglig skada. Därför måste underlaget kompletteras med ingående fågelinventeringar inom ett område av 200-1000 m åt vardera hållet från den planerade kraftledningen innan man kan bedöma vilken påverkan de olika kraftledningsalternativen kommer att ha. Inventeringarna bör dessutom göras under alla årstider.

När det gäller byggnation av 130 kV ledningen och ledningsstolpar så är utformning av dessa betydelsefull för vilken påverkan den har på fågellivet. Vertikalt ställda ledningar med fackverksstolpar av stål är inte bra ur fågelsynpunkt. En sådan konstruktion ger en större barriäreffekt för passerande fåglar, vilket ökar kollisionrisken och fördubblar dödligheten för fåglar. Likaså måste stolputformningen utföras så att det är omöjligt för fåglar att komma åt strömförande delar. Berguv, slaguggla, kattuggla, lappuggla, kungsörn är speciellt utsatta där en stor andel av inkomna fåglar till SVA i Uppsala har dött av strömgenomgång, för berguv t ex. 33 %. FSO önskar att kraftledning konstrueras med portalstolpar av trä med horisontellt orienterade ledningar med nedhängande isolatorer (kedjeisolatorer). Fåglar som sätter sig i portalstolpar av trä med horisontellt orienterade ledningar med nedhängande isolatorer (kedjeisolatorer). Fåglar som sätter sig i portalstolpar kan inte komma åt att kortsluta mellan stolpe

Organisation	Synpunkter	Kommentarer
	<p>och ledning. Spannet på kedjeisolatorn skall vara minst 60 cm, helst mer.</p> <p>Över flyttfågelstråk, viktiga rastlokaler för fåglar eller viktiga häckningsområden för stora rovfåglar, ugglor, gäss, svanar, tranor och tjäderspelsplatser behöver ledningen markeras med varselklot, varselspiraler eller andra anordningar som gör ledningen mer synlig för fåglar. Den fågelinventering som görs behöver beakta detta och kunna peka ut de känsligaste områden där ledningen behöver markeras.</p> <p>Bernkonventionen ställer för övrigt krav på att Sverige gör åtagande angående direktiv 110 om åtgärder för att förhindra att fåglar dödas i ledningsnät och elkonstruktioner. Bästa möjliga teknik för att utesluta eldöd (strömgenomgång) och fågelkollisioner måste användas vid nykonstruktion.</p> <p>Vid genomförande av en fullständig MKB önskar de få återkomma med fler synpunkter på metodval för MKB på olika sträckor.</p>	
<p>Telia Elskyddsärenden</p>	<p>Telia Elskyddsärenden har synpunkt på stråk 1C som passerar nära deras telestation Vadsbro. Avstånd mellan telestationer och jordad detalj tillhörande friledning för högspänning > 100 kV: 50 m (tätort) eller 100 m (utanför tätort).</p> <p>Telia Elskyddsärenden hänvisar till Telestörningsnämndens meddelande nr 21 (Avstånd mellan högspänningsledningar och lågspännings-, teleanläggningar mm).</p> <p>Övriga stråk, inga synpunkter.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.</p>

7 ALLMÄNHET

Allmänheten har inbjudits till samråd via annons i Eskilstuna-Kuriren och Södermanlands Nyheter den 27 maj 2019 och i Katrineholms-Kuriren den 28 maj 2019. Information om ärendet inklusive samrådsunderlag har även funnits tillgängligt på Vattenfall Eldistributions hemsida <https://www.vattenfalleldistribution.se/vart-arbete/samrad/> sedan den 27 maj 2019.

Tabell 7 Sammanfattning av inkomna synpunkter samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
157.	Mörtbol 2:21	Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1. Fastighetsägarna har även följande synpunkter: De sträckningar som passerar nära fastighetsägarnas marker gör att de inte kan använda de ridvägar som är nödvändiga för deras verksamhet pga strålning och ljud från ledningarna.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Se avsnitt 3.1 ang. elektromagnetiska fält och risk för människors och djurs hälsa.
158.	Dalby 1:8	Fastighetsägaren önskar alternativ 2,2A,2C. På grund av att: <ul style="list-style-type: none"> • Den känns mer logisk för SSAB då den blir närmare/kortare och säkert billigare. • Mindre mark som försvinner från respektive ägare. • Mindre mark, skog som försvinner från naturens djurliv. Alternativt en rutt över Vrena. Det är bara en raksträcka. Det blir dyrare men i långa loppet är väl det optimala för miljön.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Sträckningen Hedenlunda-Bettna-Vrena-Stigtomta och vidare till Oxelösund har utretts men består av trånga passager där utrymme för de nya ledningarna inte finns när hänsyn tas till järnväg, befintliga luftledningarna och bostäder.

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
159.	Brännudden	<p>Fastighetsägaren blir berörd av alternativ 1A, sträckan Dämbol-Tolsjön. Det hade varit bra om Vattenfall använde sig av befintlig dragning. Då hamnar inte ledningen inom visuellt avstånd till Knutstorp och Brännudden.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
160.	Broby 1:15	<p>Fastighetsägarna är berörda och vill förorda en nedgrävd ledning. De bedriver får och hästuppfödning på direkt berörda marker. Förutom alla fördelar för djurhållningen med nedgrävd ledning vill fastighetsägarna även framhålla att luftledning förfular och förstör stora värden i landskapet samt minskar värdet på deras fastigheter.</p> <p>Fastighetsägarna anser även att projektet har så stor inverkan på landskapet att det bör underställas stora miljökonsekvensbeskrivningen.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. storlek på MKB.</p>
161.	Johannesberg, Gallgrinda	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter: Fastighetsägaren förstår att det övervägs utbyggnad av kraftledning precis intill fastighetsägarens hem, alternativ 1B. Fastighetsägaren skulle se det som olyckligt eftersom</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Det slutliga sträckningsförslaget kommer att vara anpassat efter synpunkter, bostäder och andra värden så långt det är möjligt.</p> <p>Se avsnitt 3.2 ang. stråkförslag nära bostäder.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>ledningen kommer påträngande nära huset. Stor det av synfältet skulle utgöras av denna byggnation i kontrast till de naturliga som fastighetsägaren uppskattar med sin boplats. Fastighetsägaren ber Vattenfall välja ett annat alternativ för utbyggnation av kraftledning.</p>	
162.	Ekenäs Flinkesta 1:3	<p>Fastighetsägarna skriver att det enda alternativ för dem är att Vattenfall gräver ner ledningen. De vill inte ha stora kraftledningar genom deras bygd. Man pratar om att landsbygden ska leva. Fastighetsägarna skriver att de och Vattenfall vet att man inte vill ha kraftledningsgator genom naturen. Huspriserna går ner och dessutom påverkas människors och djurs hälsa. Det finns dokumenterad forskning på detta. Går det att gräva ner i tätbebyggda områden går det här också.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. elektromagnetiska fält och påverkan på människors och djurs hälsa.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>
163.	Broby 1:16	<p>Fastighetsägarna vill protestera mot att en luftledning ska dras nära dem vid Broby/Nykvarnstorps, dragning 1B/1C. Fastighetsägarna önskar att Vattenfall anlägger markkabel istället. Fastighetsägarna har biodling sedan ett antal år tillbaka. Forskning visar att insekter tar skada av strålning från högspänningsledningar.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.19 ang. biodling.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Bina rör sig inom en radie på 3 km från kuporna och högspänningsledningen ser ut att komma närmare än så. Fastighetsägarna hänvisar till miljöbalkens allmänna hänsynregler om försiktighetsprincipen. Vidare skriver fastighetsägarna att kortsiktigt kostar en markkabel mer men på lång sikt lönar det sig. Det ger ett mindre ingrepp i miljön och CO2- ekvivalenten ökar mindre än för de breda ledningsgator som behövs för luftledning.</p>	<p>Vattenfall kommer att följa försiktighetsprincipen.</p>
<p>164.</p>	<p>Flertalet fastighetsägare</p>	<p>Fastighetsägaren skriver att projektet riskerar att avfolka en glesbygd som hittills varit den levande landsbygden. Fastighetsägaren menar att nytänkande och tekniska landvinningar inte finns i och med det förslag som ligger. Fastighetsägaren föreslår:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SSAB tar ansvar för sina behov och bygger en egen gasturbin och producerar egen el • Ledningarna går via befintliga kraftgator där naturvärden, boenden etc. redan är taget hänsyn till • Gräva gräver ned ledningarna eller ta tillfället i akt att tänka framtid och prova andra möjligheter att modernisera klimattänket • SSAB tänker nytt/modernt och donerar pengar till forskning för att lösa problem med utsläpp. 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 21.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
165.	Harlinge 1:17	<p>Fastighetsägaren har inget emot 1A, 1B eller 2 men 1C är förhastat. Fastighetsägaren undrar varför man ska förpesta de öppna landskapet vid Blacksta (1C) när det redan finns en ledningsgata vid 1B över Långhalsen.</p> <p>Det strider mot kommunens krav att man helst ska använda existerande ledningsgata.</p> <p>Fastighetsägaren undrar också varför det är ett så begränsande val av stolpar, eftersom det finns andra typer än julgranar, som är mer tilltalande.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.</p> <p>Den stolptyp som kommer att användas avgörs bl.a. av vilken belastning de ska tåla.</p>
166.	Hovby 1:26	<p>Fastighetsägaren skriver att den sträckning över Blackstakorset (även kallat Björkvallakorset) i Vadsbro, som är ett av alternativen, vore katastrofal för de natur- och kulturvärden som denna trakt innefattar med sin rikedom på fornminnen. Kraftledningen skulle enligt skissen gå rakt över en forntida tingsplats med en av landets förnämsta och bäst bevarade runstenar.</p> <p>Fastighetsägaren undrar vad riksantikvarieämbetet säger om det?</p> <p>Om en ny kraftledning måste dras för att tillgodose SSABs behov och önskemål måste den rimligtvis grävas ned (och bekostas av SSAB) för att inte</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Blackstakorset bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Stolpplacering kan under detaljprojekteringen anpassas för att undvika bl.a. kulturvärden som runstenar.</p> <p>Riksantikvarieämbetet har blivit kontaktade i samrådet men har inte lämnat något yttrande.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>drabba landets historiska arv och dessutom ett stort antal fastigheters immateriella och ekonomiska värden.</p>	
167.	Privatperson	<p>Fastighetsägaren skriver att ingen vill bo under eller nära en kraftledning. Det låter såklart bra att SSAB vill minska koldioxidutsläppen men för människan närmast ledningarna finns hälsorisker. Det är bevisat att barn, gamla och sjuka tar skada av magnetfält. Magnetfältets styrka skulle minska om ledningarna grävs ner. Det går redan ledningar på deras granntomt, så ytterligare en ledning i närheten kommer göra att deras hus står mellan två kraftledningar med starkt magnetfält. Dessutom försämras den estetiska miljön. Det är fullt av kulturarv i form av runstenar mm som skulle förstöras med en kraftledning ovanför. Fastighetsägaren föreslår att ledningen ska dras under mark och så långt från bebyggelse som möjligt.</p> <p>Fastighetsägaren undrar om det finns andra sätt att producera el till detta bolag och funderar på om el kan produceras närmare verket. Fastighetsägaren saknar alternativ och motivering att detta är den bästa lösningen.</p> <p>Fastighetsägaren hoppas att de inte kommer behöva se</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. elektromagnetiska fält och risk för människors hälsa.</p> <p>Se avsnitt 3.15 ang. påverkan på fornlämningar.</p> <p>Se avsnitt 3.20 ang. SSAB energibehov.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>ytterligare en kraftledning på deras tomt. Alternativ 1C går precis över deras tomt och alternativ 1B är inte heller önskvärt.</p>	
<p>168.</p>	<p>Katrineborg 1:18</p>	<p>Fastighetsägaren skriver att de flesta förstår SSAB:s behov av renare el men att alla som bor inom det utpekade området motsätter sig ändå projektet eftersom förslaget är alltför konventionellt och inte alls nytänkande.</p> <p>Fastighetsägaren skriver vidare att en av de största miljöinsatserna man kan göra idag är att inte bo i städerna. För fastighetsägaren blir det katastrofalt om ledningen dras nära huset. För fastighetsägarens föräldrar som bor på andra sidan Vadsbrosjön blir det lika katastrofalt. Fastighetsägaren har sparat och lagt ned massor på sitt hus och markerna runt omkring är hela fastighetsägarens värld.</p> <p>Fastighetsägaren har även lämnat in ett yttrande angående sin fastighet, Ekvalla. Fastighetsägaren skriver att landskapets förändring genom en kraftgata på alltför nära håll påverkar upplevelsen av platsen. Ekvalla är placerad så att Vadsbro ligger nordväst emedan de andra väderstrecken ligger fria för</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten och Blackstakorset bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.20 ang. SSAB:s energibehov.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.11 ang. byggnation i befintliga ledningsgator.</p> <p>Se avsnitt 3.15 ang. påverkan på fornlämningar.</p> <p>Se avsnitt 3.10 ang. landskapsbilden.</p> <p>Se avsnitt 3.9 ang. intrångsersättning.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>oerhört fin utsikt. Även magnetfält kommer påverka hälsan negativt hos människor. Fastighetsägaren inser att husets värde kommer att minska och är orolig för att inte kunna bo kvar, har ett stort engagemang för bygden. Fastigheten har utsikt över tingsplatsen vid Blackstakorset.</p> <p>Fastighetsägaren lämnar följande förslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SSAB tar ansvar för sina behov och bygger en egen gasturbin och producerar egen el. Detta i o m att man nu ser ut att få tillstånd för en gasterminal i Oxelösund. • Vattenfall gräver ned ledningarna och tar tillfället i akt att tänka framtid, inte bara i ord utan i handling, och provar andra möjligheter avseende nedgrävningarna. Miljö är inget man kan tjäna pengar på utan man bör söka statligt stöd för att genomföra ett mer långsiktigt uppdrag som är hållbart i en mer medveten framtid. • Vattenfall drar ledningarna samordnat via befintliga större kraftgator (1A) där natur- och kulturvärden, boende, bebyggelse mm redan är taget hänsyn till. 	

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägaren har även lämnat ett yttrande angående berörd tingsplats/runsten vid Blackstakorset.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att en av de platser som riskerar att byggas över är tingsplatsen vid trevägskorsningen vid Blackstakorset. Platsen vittnar om en betydande centralplats i bygden. Platsen behöver skyddas. Vid en eventuell överbyggnad av elledningar kommer stor försiktighet att krävas. Vattenfall skriver själva på sin hemsida om säkerhetsföreskrifter pga risker det medför att vistas under kraftgatorna. Otillgänglighet och risker är ett faktum. Längs förslag 1C ligger fler fornlämningar, och på berget mellan Blackstakorset och Prästkällan finns lämningar som påminner om kustnära stenålderslämningar. Inte heller är de inventerade och inrapporterade.</p> <p>Fastighetsägaren har även lämnat in yttrande angående förslag 1B, Lagmansö 1:6 och kulturmiljö vid Dentersta. En mängd lämningar finns i området som inte är registrerade. Dentersta är en fornminnesrik plats och består av flera spridda gravar och en del husgrunder. Lagmansö har dock färre registrerade fornlämningar men under tidig</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>medeltid har Lagmansö fått större betydelse.</p> <p>Fastighetsägaren skriver vidare att platsen är bebodd sedan många år och de boende riskerar att förlora större ekonomiska värden då platsen placering, med sjöutsikt och möjlighet att nå sjön, skadas av en stor kraftgata. Det personliga värdet, affektionsvärdet och historierna runt boendet är oerhört stort. För de boende är situationen otänkbar, att man skulle blicka ut över en stor kraftgata.</p> <p>Fastighetsägaren har lämnat in ytterligare synpunkter gällande sträckning 1A,1B och 1C. Fastighetsägaren upplyser om att Vattenfalls koncernchef har kontaktats och fastighetsägaren har fått svar på frågor kring samrådets genomförande av en enhetschef. Fastighetsägaren skriver även att Flens kommun har kontaktats som hänvisar till länsstyrelsens yttrande samt Flens översiktsplan.</p> <p>Utöver dessa yttranden har fastighetsägaren skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p>	
169.	Noppkärr 1:5	Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1 i Bilaga 9.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkabel skall användas • Förläggning skall ske utmed befintlig infrastruktur. • Turistnäringen på Landsbygden är den nya näringen i Sörmland och måste bevaras • Ledningen får en stor miljöpåverkan, därför skall en stor MKB göras. • Fastighetsägaren instämmer till fullo med Länsstyrelsens yttrande Dnr:407-4506-2019 	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. storlek på MKB.</p>
170.	Valingegård Nysätter 1	<p>Fastighetsägaren har funktionshindret Elöverkänslighet och har flyttat till detta område pga. att det är relativt lågpåverkat område samt att det just där finns ett hus som fungerar att bo i. Fastighetsägaren både bor och arbetar på platsen. Blir luftledningen byggd enligt sträckningen 1E så kommer fastighetsägaren inte kunna bo kvar pga. stor känslighet för EMF. Jordledning är det enda alternativet för fastighetsägaren. Dessutom förstörs fina relativt orörda marker och strövområden.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.</p>
171.	Å 2:1	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>På fastigheten A2:1 i Björkvik planerar fastighetsägaren att bedriva en verksamhet som utgår ifrån miljön och landskapet runtomkring och de arbetar med turism och ekologisk odling. Fastighetsägaren bedriver också permakultur och jobbar för att öka den biologiska mångfalden. Fastighetsägaren planerar utöka biodling framöver. Fastighetsägaren oroar sig för hur en ledning påverkar landskapet estetisk och ur djur- och natursynpunkt samt hur strålning påverkar den biologiska mångfalden.</p>	<p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
172.	Hedenlunda 1:32	<p>Fastighetsägarna har skickat in likadan skrivelse som skrivelse 21 i Bilaga 9. Fastighetsägarna har dessutom följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägarna godtar inte en utbyggnad av ytterligare en kraftledning bredvid befintlig gata då undertecknade bor utmed sträcka 2 i framtaget förslag.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 21.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.</p>
173.	Sofielunds Gård	<p>Fastighetsägaren skriver att ett av förslagen innebär att man breddar befintlig ledningsgata där en av Svk:s stamnåtsledningar går idag. Ledningsgatan innebär redan idag ett omfattande ärr i landskapet, ett landskap med mycket höga naturvärden och kulturhistoriska värden. Marken består till stor del av odlingsmark och skogsmark, är mycket välskött och har</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Ytterligare påverkan vid Svk:s stamnåtsledning vid alternativet kommer för närvarande att undvikas.</p> <p>Det var främst lokalnätet, där inga skogsgator som skyddar mot fallande träd upprättas, som</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>även ett högt ekonomiskt värde.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att driftsäkerhet vid luftburna ledningar är tveksam, det har inte minst stormar som Gudrun visat. Att markförlägga ledningen i redan befintliga ledningsreservat torde för alla vara ett mindre omfattande projekt som dessutom från ett ingrepps- och markåtkomstperspektiv borde vara mer lättframkomligt. Det är mindre ingrepp och påverkan på landskapsbilden minskas.</p> <p>Även alternativt att hänga ledningar i samma stolpar måste utredas vidare. Samägande av stolpar fungerar väl avseende t ex. radiomaster. Detta skulle kunna leda till lägre elektromagnetiska fält. Att kostnaden för underhåll skulle halveras måste ses som en samhällsekonomisk stor fördel.</p> <p>Fastighetsägaren har samrått med expert på detta område som bl.a. yrkesmässigt arbetet med frågor rörande miljöpåverkan av större kraftledningar.</p>	<p>blev lidande under stormen Gudrun. Lokal- och stamnätet klarade sig desto bättre, eftersom skogsgatorna skyddade ledningarna mot de fallande träden.</p> <p>Se avsnitt 3.11 ang. sambyggnation av kraftledningar.</p>
174.	Blackstaby 5:1	Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Som ägare av fastigheten Blackstaby är fastighetsägarna helt beroende av besöksnäringen till vingården, hotellet och restaurangen. Restaurang och hotellgästerna är till stor del internationella besökare som kommer till Sörmland för den, rena, vackra och naturliga landskapsbilden. En luftburen kraftledning av denna storlek skulle därmed vara förödande för verksamheten.</p>	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
175.	Tuvekärr 3:6, Närlunda 3:1	<p>Fastighetsägarna påpekar att behovet av de nya ledningarna är sprungna ur ett enskilt bolags behov och därmed inte utifrån allmänhetens behov av en förstärkt elförsörjning.</p> <p>Fastighetsägarna instämmer med länsstyrelsens yttrande med Dnr 407-4506-2019.</p> <p>Som angränsande markägare ser fastighetsägarna med stor oro på det förslag som Vattenfall lagts fram.</p> <p>I dagsläget går visserligen inga föreslagna sträckningar över deras marker, men närområdet kommer kraftigt att påverkas och skulle en ledningssträckning framöver planeras om åt ena eller andra hållet skulle fastighetsägarna bli direkt berörda.</p> <p>Att SSAB planerar för en mer miljövänlig produktion är i sig positivt, men Vattenfalls</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>nuvarande förslag på hur SSAB:s ökade elförbrukning skall tillgodoses med luftledningar är på flera sätt förödande för de områden där ledningarna passerar. Som boende i närområdet förespråkar fastighetsägarna därför en markförlagd kabel.</p> <p>Fastighetsägarna hänvisar till sammanfattningen av den gemensamma skrivelsen 1, se Skrivelse 1 i Bilaga 9.</p> <p>Fastighetsägarna hänvisar till Flens översiktsplan.</p>	
176.	Dämbol 1:13	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägarna skriver att det inte går att utläsa exakt hur nära ledningarna planeras deras fastighet. Även om ledningarna i dagsläget inte planeras över deras mark finner de bristen på information anmärkningsvärd. En eventuell kraftledning kommer innebära flera negativa konsekvenser för dem, varav flera listats ovan.</p> <p>Fastighetsägarna vill särskilt lyfta fram ett eventuellt exponerande för magnetfält. Rekommendationen för myndigheter är ju att iaktta försiktighet vad gäller att</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 0 ang. stråk över bostadshus.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. EMF och risk för människors hälsa.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>utsätta allmänheten för magnetfält, då långsiktiga negativa konsekvenser inte kan uteslutas, sambandet mellan magnetfält och leukemi hos barn är till exempel redan fastslagen. Med en markburen kabel skulle detta kunna undvikas. En luftburen kraftledning skulle även med all sannolikhet innebära en värdeminskning av fastigheten.</p>	
177.	Gråsta 1:9	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren blir granne med ledningen när den dras över Ramsta och Husbygård m.fl. Den kommer att i högsta grad påverka närmiljön pga. fastighetens höga läge. Den kommer alltid att vara i deras synfält.</p> <p>Fastighetsägaren känner också en oro för den påverkan ledningarna kommer att ha på djur och natur genom sin strålning.</p> <p>Det påverkar också möjligheten för uthyrning av fritidsfastigheter.</p> <p>Fastighetsägaren kräver att Vattenfall tittar på alternativa dragningar och absolut markförlägger.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
178.	Husby-Berga 1:2	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägarna bedriver ett lantbruk som bedrivs på egen mark samt stor del arrenden runt omkring i bygden i Husby-Oppunda och Bettna. Fastighetsägarna är helt beroende av den areal som finns då det är svårt att få tag på annan mark i området. Deras produktion består av nötkreatur och får som betar i naturbeteslagar med höga naturvärden och fornminnen.</p> <p>Beteshagarna omgärdas av eltråd för att hålla djuren inne samt förhindra att varg angriper, en störning för staketen skulle kunna vara förödande.</p> <p>Fastighetsägarna har ett uppdrag från Svenska staten att bibehålla och helst öka den inhemska livsmedelsförsörjningen samt bibehålla rik flora och fauna. Sveriges riksdag har beslutat om en inhemska livsmedelsstrategi som skulle påverkas i stor skala av en luftledning. En luftledning skulle kunna göra att detta uppdrag inte kan uppfyllas.</p>	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägarna undrar elektroniska öronbrickor till tamboskap påverkas av en luftledning. Det undrar även om de kommer kunna använda drönare till att bland annat övervaka djur och grödor samt om GPS i traktorerna påverkas. Precisionsodling kommer att slås ut om det påverkas av en luftledning.</p> <p>Fastighetsägarnas företag bidrar starkt till turismnäringen och de har även en gårdsbutik som skulle bli drabbad då det marknadsför deras kött som Natur- och Gräsbeteskött, försvinner möjligheten till att hålla djur på bete försvinner också gårdsbutiken.</p> <p>Fastighetsägaren anser att en markkabel är rätt väg att gå då det skulle minimera en negativ påverkan på miljön, för skogs- och lantbruksproduktion, livsmedelsproduktion, turismnäring och många andra lokala företagande. En markkabel skall följa befintlig infrastruktur för att minimera negativ påverkan för alla berörda.</p> <p>Fastighetsägarna anser att en stor MKB skall göras och instämmer tillfullo med länsstyrelsens yttrande med Dnr: 407-4506-2019.</p>	<p>Se avsnitt 3.6 ang. storleken på MKB.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
179.	Husbygård	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägarens företag arrangerar kurser och retreatar på Husbygård. Många som kommer dit behöver återhämtning och de använder naturen och skogen till promenader, träning och meditation. Många har känslighet för el, matallergier och allmänt stresskänsliga. Om en stor kraftledning placeras utanför gården kommer fastighetsägaren inte kunna bedriva sin verksamhet längre, ingen skulle vilja vara på retreat med en stor elgata utanför dörren.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
180.	Husby-Torp 1:1 mfl.	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Enligt Riksantikvarieämbetet är Husby-Oppunda socken av riksintresse avseende kulturmiljövård. Det är inte rimligt att dra en luftledning (2A) rakt igenom detta område.</p> <p>Fastighetsägarna har ca 3000 besökare om året som kommer till deras gård i</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Husby-Oppunda socken för dess unika kulturmiljö. Dessa besökare vandrar och cyklar på naturleder som skulle bli mycket negativt påverkade av ett luftledningsstråk av storleken 400 kV, vilket skulle innebära negativa konsekvenser för deras verksamhet.</p> <p>Dessutom kommer besökare till Vadsjön, som är 100 ha stort våtmarksområde. Markägare, Länsstyrelsen och Sörmlands ornitologer ingår i ett projekt som verkar för bevarandet av denna unika biotop, där över 300 fågelarter registrerats. Fastighetsägaren tror att fåglarnas inflygningsstråk kommer att påverkas negativt med en luftledning i närområden.</p>	
181.	Husby-Valla 2:4	<p>Fastighetsägarna vill påpeka att de inte är emot att SSAB ska ha mer ström. Det pratas om miljövinster för SSAB, men man måste tänkt ett steg längre. Jord och skogsbruk är och kommer alltid att vara det viktigaste vi har och att då gå in och ta 500 ha mark i anspråk tycker fastighetsägaren känns väldigt märkligt och samtidigt prata om miljönytta.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att kraftledningar har påverkan på</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 3.12 Fel! Hittar inte referenskölla. och 3.13 ang. påverkan på jord- och skogsbruk.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.19 om insekter och biodlingar.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>bin och att bin är väldigt viktiga för jordbruket.</p> <p>Fastighetsägarna undrar om det ställs några motkrav på SSAB med tanke på all påverkan för allmänheten.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att det bör göras en miljökonsekvensanalys. Ytterligare ett skäl till markkabel är terror och liknande hot. Fastighetsägarna tycker att kabel bör grävas ner ihop med befintlig infrastruktur.</p>	
182.	Husby-Valla 2:5	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren skriver att Valla Gård bedriver en större ekologisk nötköttsproduktion som omfattar hela eller delar av 3 gårdar och planerar för en rejäl utökning av nötköttsproduktionen, som innefattar planer för Valla, Malm och Vedestad, alla gårdar belägna i Husby-Oppunda socken.</p> <p>Framtiden för nötköttsproduktion är att ha djuren ute året om. Den planerade ökningen är omfattande och med byggande av elstängsel på ovannämnda fastigheter.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Husby-Oppunda socken bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Vidare skall många hektar gammal betesmark tas i bruk igen, vilket gynnar den biologiska mångfalden.</p> <p>Det är med oro som fastighetsägaren ser byggandet av en kraftledning genom Husby-Oppunda och inverkan på möjligheterna att utöka verksamheten.</p> <p>Att den dessutom planeras att dras genom områden med riksintresse och stora mängder av kulturhistoriska lämningar är förvånade. Därför borde en stor MKB göras innan dragningen av ledningen bestäms. Fastighetsägaren instämmer till fullo med Länsstyrelsens yttrande dnr: 407-4506-2019. En välisolerad markkabel som följer befintlig infrastruktur är att föredra.</p>	<p>Se avsnitt 3.6 ang. storleken på MKB.</p>
183.	Malm 7:3	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren skriver att området kring deras fastighet är naturskönt och idylliskt. Miljön får betraktas som närmast unik sörmländsk, med vackra ekar, brukad jord och ett mycket rikt djurliv.</p> <p>Den planerade åtgärden (särskilt om alternativ 2A) väljs</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Varken fastigheten eller Långhalsen bedöms för närvarande bli berörda av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>kommer innebära ett mycket stort ingrepp i den unika närmiljön och försämra värdet på deras fastighet.</p> <p>Fastighetsägaren tycker att det är orimligt att Vattenfall ges den rätten, särskilt i ljuset av att det finns alternativa sätt att hantera elledningen (markkabel).</p> <p>Alternativ 2A kommer även att betyda ett negativt ingrepp vid sjön Långhalsen. Ledningsstråket kommer kraftigt försämra naturupplevelsen för de många fritidsintresserade personer som paddlar kanot gör båtturer och åker skridskor. Långhalsen en lång sjö vilket innebär vidsträckt, fri sikt. Att dra ledningsstråken över sjön innebär att de syns på långt håll och därvid försämrar miljön visuellt över onödigt stora ytor.</p>	
184.	Näs 1:31	<p>Fastighetsägaren har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1. Fastighetsägaren har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren anser att projektet antas medföra betydande miljöpåverkan då den framtida landskapsbilden, kulturvärden samt jord- och skogsbruk i mycket stor omfattning kommer att påverkas negativt av den</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. storleken på MKB.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>planerade 2 x130 kV-luftledningen.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att Vattenfall lyfter fram kostnaden som det tyngsta skälet för att bygga luftledning. Fastighetsägaren anser att valets styrs av tradition och nätägarnas ovilja att börja använda sig av markkabel i regionnätet kostar mer. Skulle man från samhällets sida endast tänka på vad som är ekonomiskt bäst vore det exempelvis helt orimligt att genomföra satsningen på förnybar energi. Dagens beslut liksom teknikval av överföringar lever vidare för lång tid framöver och kommer påverka efterföljande generationer.</p> <p>Fastighetsägaren anser att oberoende vilken överföringsteknik som väljs bör lokaliseringen göras utmed befintlig eller planerad infrastruktur för att hålla intrånget samlat.</p> <p>Flera familjer vid alternativ 2A har sin försörjning genom turistnäringen och flera nyckelbiotoper slaktas rakt av. Länsstyrelsen anser att en ev dragning av 2A är direkt olämplig ur kulturmiljösynpunkt då stråket innefattar ovanligt mycket fornlämningar. Av de fyra alternativa stråken går 2A över sjön Långhalsen på ett</p>	<p>kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>halvkilometers brett ställe som är fantastiskt vackert.</p> <p>Fastighetsägaren anser att:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkabel skall användas • Förläggning skall ske utmed befintlig infrastruktur. • Turistnäringen på Landsbygden är den nya näringen i Sörmland och måste bevaras • Ledningen får en stor miljöpåverkan, därför skall en stor MKB göras. • Fastighetsägaren instämmer till fullo med Länsstyrelsens yttrande Dnr:407-4506-2019 	
185.	Råsjön 1:2	<p>Fastighetsägarna begär att alternativ 2A tas bort som alternativ med luftledning.</p> <p>Dragningen går nära fastigheten Råsjön 1:2 och alternativet går ca 50 till 250 meter från boningshuset.</p> <p>Fastighetsägarna nyttjar fastigheten som fritidsfastighet och den är en oundgänglig plats för avkoppling och återhämtning. Den föreslagna ledningen anser fastighetsägarna tar bort den funktionen helt.</p> <p>Fastighetsägarna oroar sig för magnetfält och de hälsoeffekter som framförallt deras barn kan utsättas för. Så länge det inte finns studier som visar att det inte finns</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>några hälsorisker anser fastighetsägarna att det inte ska byggas luftledningar så nära bostadshus. De oroar sig också över de toner som en kraftledning med så höga spänningar kan generera.</p> <p>Kraftledningen kommer att förstöra landskapsbilden, boendemiljön och naturmiljön. Hela syftet med projektet är vällovligt, men en markförlagd kabel är det enda alternativ som fastighetsägarna anser kan komma ifråga.</p>	
186.	Bornsund, Stigtomta	<p>Fastighetsägaren ifrågasätter om alternativ 2A är exakt utritad, det ser ut som att dragningen går rakt igenom ett flertal bostadshus på en så kort sträcka av ett par hundra meter. Skulle Vattenfall ha dragit sträckan bara femhundra meter åt öster skulle det göra att krocken med deras lilla "by" med hus helt undvikes.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att även den djungellikande delen av Nölstabäcken som är en nyckelbiotop ser ut att bli avrättad rakt genom den nuvarande sträckningen.</p> <p>Skulle det bli aktuellt med alternativ 2A önskar fastighetsägaren att Vattenfall tänker över kartskissen. Speciellt i slutet av denna sträcka vid Nölstabäcken och</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Varken fastigheten eller Nölstabäcken bedöms för närvarande bli berörda av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>söderut. Med en avstickare från sträcka 2A till 2B, ca 1 km innan Nölstabäcken, skulle Vattenfall undvika många problem (se bifogade kartskisser):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ett 10-tal bostadshus undviks att bli berörda. 2. Nyckelbiotopen Nölstabäcken och dess närhet med sitt höga naturvärde förskonas. 3. Landsväg 624 (Årshammarsvägen) slipper gå sicksack genom kraftledningsgatan. Vägen kommer inte att beröras med den nya sträckningen. 	
187.	Vevelsta 5:1, 5:3	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägarna bedriver jaktturism som huvudnäring. Fastighetsägarna arrenderar jakten på bla. Vevelsta Gård, där ledningen dras rakt igenom jaktmarken. Fastighetsägarna har också B&B där gästerna tycker om att gå i deras vandringsleder. Denna ledningsdragning kommer att påverka dem mycket negativt. Fastighetsägarna vill ha markkabel och att befintlig infrastruktur används, så att</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Varken fastigheten eller Vevelsta Gård bedöms för närvarande bli berörda av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>inte miljön blir oattraktiv för turismen. Fastighetsägarna kräver en stor MKB av projektet och instämmer till fullo med länsstyrelsens yttrande dnr: 407-4506-2019.</p>	
188.	2A	<p>Fastighetsägaren tycker att alternativ 2A blir ett utmärkt alternativ, luftburen. Den passerar bredvid dem.</p> <p>Att gräva ned markkabel gör betydligt större skada i naturen. Det är bara att det inte är lika iögonfallande.</p>	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.
189.	Husby Berga 1:3	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1. Fastighetsägarna har även följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägarna anser att Vattenfalls planerade högspänningsledning påverkar befintlig produktion och företagande på ett ytterst negativt sätt, då en högspänningsledning påverkar elstängsel till beteshagar, möjligheten till användning av elektroniska öronbrickor till tamboskap, samt ger ett försvårande att använda sig av drönare och GPS inom ett modernt jord- och skogsbruk.</p> <p>Ledningen bör därför grävas ner och följa befintlig infrastruktur, t.ex. järnväg, för att så lite som möjligt påverka</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>natur och miljö, samt lokalt företagande.</p> <p>Fastighetsägarna vill vidare att Vattenfall genomför en stor MKB-utredning.</p>	<p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>
190.	Husby Vallby 1:24	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>
191.	Husbygård 1:3	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>
192.	Husbygård 1:6	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>
193.	Husby-Örsta 2:2, 2:3	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p>
194.	Husby-Örsta 3:2	<p>Fastighetsägarna har skickat in delar av den gemensamma skrivelsen, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har dessutom följande synpunkter:</p> <p>De som bor i Husby-Oppunda verkar för turismen och speciellt naturturismen. De har byggt röjt och byggt upp vandringsleder och cykelleder som går utmed varggropar, fornminnen och natursköna</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Husby-Oppunda bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>vyer. Fler av dessa leder kommer att påverkas avsevärt med luftledning, medan en markledning får minimal påverkan på turistens och boendes upplevelser och miljöpåverkan.</p> <p>Fastighetsägarna har förstått av Svenska kraftnät att en luftledning fordrar 45 meter + 10 meter på var sida som skall vara röjd. Detta gör att skillnaden mot en markkabel, bredd på ca 5 meter, är avsevärd. Utöver detta så verkar vissa forskningsresultat tyda på att CO₂ avtrycket är lägre över lång sikt om markkabel används. Den stora sänkningen av CO₂ som sker på SSAB med ny teknik blir mindre med luftledning än med markkabel i så fall.</p> <p>Fastighetsägarna skriver också:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Med luftburen ledning blir ingreppet i naturen av så stort art att en stor miljöprövning av Länsstyrelsen är ett krav. • Om kabeln grävs ner i marken undviks att företagen och näringslivet i bygden påverkas avsevärt negativt. Naturvärden bevaras och turistverksamheten kan fortgå. 	<p>kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<ul style="list-style-type: none"> • Samläggning sker med annan infrastrukturer, se Länsstyrelsens yttrande dnr: 407-4506 2019. • Då ställverket i Hedenlunda måste byggas om för att klara elleverans så bör alternativet att göra den ombyggnaden i Norrköping och använda den redan befintliga infrastrukturen för elleverans till SSAB övervägas som alternativ. 	
195.	Malm 4:12	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har dessutom följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägarna anser att projektet kräver en stor miljökonsekvensbeskrivning och att alla instanser får utreda vilken inverkan ledningen får på vår unika miljö.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p> <p>Berörda myndigheter har bjudits in till samråd.</p>
196.	Malm 4:14	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har dessutom följande synpunkter:</p> <p>Den föreslagna ledningen kommer att gå alldeles för nära fastigheten. Det berör</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>fastighetsägarnas familj, barn och barnbarn på ett oacceptabelt sätt. Fastighetsägarna anser att det innebär för stora ingrepp i naturen.</p>	<p>närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>
<p>197.</p>	<p>Malm 4:9</p>	<p>Fastighetsägarnas lilla fastighet (4300 kvm) ligger så pass nära ett av alternativen (2A) att den rimligen kommer att påverkas negativt både visuellt och elektromagnetiskt av en föreslagen kraftledning.</p> <p>En kraftledning i ett öppet landskap innebär både ett visuellt och ett elektromagnetiskt intrång på fastigheter som ligger i närheten av kraftledningen. Vidare orsakar störningar en betydande nedsättning av marknadsvärdet på berörda fastigheter, inklusive deras.</p> <p>Fastigheten baseras på ett soldattorp byggt allra senast på 1860-talet. Slakten tillträdde fastigheten som en del av Malms gård 1925. Fastigheten är friköpt sedan 1986. Torpet har utgjort ett nav för släkt och familj i decennier och generationer.</p> <p>Fastighetsägarna värjer sig mot det intrång en luftledning skulle innebära. I den mån en ledningsdragning nära dem inte kan undvikas kräver</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>fastighetsägarna en markkabel.</p> <p>Fastighetsägarna har bifogat sammanfattningen från den gemensamma skrivelsen, se Skrivelse 1 i Bilaga 9.</p>	
198.	Malm 7:1	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har dessutom följande synpunkter:</p> <p>Vattenfalls planerade luftledning Hedenlunda-Oxelösund skulle komma att gå nära fastigheten Malm 7:1, därför vore den ett intrång och ett svårt avbräck för rekreativevärdet och därmed också det reala värdet på fastigheten. Fastighetsägarna behöver rekreationen på nämnda fastighet och natur- och miljövärdet av dess omgivning för deras fysiska och mentala hälsas skull. En luftledning Hedenlunda-Oxelösund skulle vålla skada på dessa oansett vilken av de planerade alternativ man väljer. Därför avvisar fastighetsägarna Vattenfalls planer för att bygga ledningen Hedenlunda-Oxelösund som luftledning och kräver att man väljer den enda vettiga lösningen med en jord-/sjökabel.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
199.	Malm 7:4	Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.
200.	Malm 7:5	Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.
201.	Närlunda 1:4	Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.
202.	Vallersta 1:12	Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1. Fastighetsägarna har dessutom följande synpunkter: Om förslaget med luftkablar blir verklighet kommer detta att innebära en stor inverkan på miljön, landskapet och landskapsbilden. Det blir stor inverkan inte bara för de markägare som blir direkt berörda utan även för många närboende och för bygdens befolkning och företag som helhet. Därför borde i första hand markkabel användas.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.
203.	Valva 1:7	Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
204.	Asen 2:2	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har dessutom följande synpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkabel skall användas • Förläggning skall ske utmed befintlig infrastruktur. • Turistnäringen på Landsbygden är den nya näringen i Sörmland och måste bevaras • Ledningen får en stor miljöpåverkan, därför skall en stor MKB göras. • Fastighetsägaren instämmer till fullo med Länsstyrelsens yttrande Dnr:407-4506-2019 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.11 ang. byggnation i befintliga ledningsgator.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>
205.	Ösby 1:13	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har dessutom följande synpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkabel skall användas • Förläggning skall ske utmed befintlig infrastruktur. • Turistnäringen på Landsbygden är den nya näringen i Sörmland och måste bevaras • Ledningen får en stor miljöpåverkan, därför skall en stor MKB göras. • Fastighetsägaren instämmer till fullo med Länsstyrelsens yttrande Dnr:407-4506-2019 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
206.	Osby 1:8	Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.
207.	Östtorp 2:6	Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.
208.	Vevelsta Gård	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har dessutom följande synpunkter:</p> <p>De är berörda boende i torpet Björkhaga och medlemmar av familjen som äger Vevelsta Gård i Husby-Oppunda socken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkabel skall användas • Förläggning skall ske utmed befintlig infrastruktur. • Turistnäringen på Landsbygden är den nya näringen i Sörmland och måste bevaras • Ledningen får en stor miljöpåverkan, därför skall en stor MKB göras. • Fastighetsägaren instämmer till fullo med Länsstyrelsens yttrande Dnr:407-4506-2019 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.11 ang. byggnation i befintliga ledningsgator.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>
209.	Bergtorp	Sonen till fastighetsägaren som äger Bergtorp i Husby-Oppunda socken skriver att med föreslagen dragning kommer en betydande del av	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>markerna slaktas. Gården är ett gammalt soldattorp med mycket orörd natur där inga skogsmaskiner har härjat, plus att många andra mindre gårdar får sina natursköna gårdars omgivningar förstörda.</p> <p>Sonen tycker att det är dags att se lite till naturvärden och ta hänsyn till folk som har små gårdar och att även dessa får vara med och ge sin röst och påverka beslut som ej är genomtänkta. Behövs en ledning i luft eller under jord gör det på ett värdigt sätt som respekterar folket i bygden.</p>	<p>Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>
210.	Morpan 2:6	<p>Fastighetsägarna skulle drabbas mycket hårt av en kraftledning. De har precis överlåtit deras släktgård till dotter med familj. Familjen planerar för ett härligt boende för sina fyra barn, hästar kaniner mm samt göra en fågelsjö där föreslagen ledning ska dras. Ledningen som förslaget ser ut nu delar gårdens marker mitt itu. Fastighetsägaren har själva behållit en del av gården där de sedan många år bedriver turism/uthyrning av det vackert belägna huset vid Morpasjön. Som det ser ut kommer ledningen att gå strax intill gårdsplanen, detta innebär i så fall ingen turism och inga inkomster. Även en markbunden ledning skulle till</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>en början påverka dem men de förstår att utvecklingen också måste få ha sin gång och därför motsätter de sig inte en markbunden ledning.</p>	
211.	Näs 1:14	<p>Fastighetsägaren skriver att det är orimligt med luftledningar som skär tvärs igenom hela bygden. Fastighetsägaren kräver att ledningen grävs ner om alternativ 2B väljs. Men i första hand ska ledningar dras i redan befintliga ledningsgator som det finns gott om i Södermanland.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.</p>
212.	Näs 1:22	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har dessutom följande synpunkter:</p> <p>Fastighetsägaren blir påverkad av dragningsalternativ 2B om det uppförs med luftburna ledningar. Länsstyrelsen har förordat att redan befintliga ledningsgator används och det är en självklarhet att det följs. T.ex TGOJ järnvägen mellan Oxelösund och Flen. Fastighetsägaren vill också kräva att ny teknik används och att det dras en markkabel istället för luftledning. Kortsiktigt ekonomiskt tänkande får inte vara avgörande, alltså lägg ner ledningen var den än ska gå.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.</p> <p>Sträckningen Hedenlunda-Bettna-Vrena-Stigtomta och vidare till Oxelösund har utretts men består av trånga passager där utrymme för de nya ledningarna inte finns när hänsyn tas till järnväg, befintliga luftledningar och bostäder. Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
213.	Ansta 2:1	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har dessutom följande synpunkter:</p> <p>På Ånsta Gård satsar fastighetsägarna på turistnäring i form av att utländska turister kommer och bor i hus i skogen samt jakt och fiskerekreation för människor som vill komma ut och uppleva det vackra kultur- och skogslandskapet i Södermanland. Utöver det inriktar sig fastighetsägarna på skogs- och jordbruksnäring.</p> <p>Fastighetsägarna menar att den planerade kraftledningen inkräktar och förstör det landskap där de bor och idkar sina näringar.</p> <p>Fastighetsägarna förstår inte varför en så pass obetydlig industri som SSAB kan få prioritet över hundratals hektar i ett av Sveriges rikaste (i form av kultur och natur) landskap.</p> <p>Fastighetsägarna tycker att Svenska kraftnät tar alldeles för lättvindigt på detta beslut när de vill förstöra så mycket mark för människor i Södermanland för att tillgodose en industri som kanske är borta om 10 år.</p>	<p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Se avsnitt 3.22 ang. projektets allmännyta.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Ledningen och dess förstörelse, för andra näringar, kan bli kvar många decennier om inte längre. Fastighetsägarna menar att det är ett felaktigt beslut och de långsiktiga konsekvenserna är ej genomtänkta. Turistnäringen kommer bli en mycket viktigare sektor jämfört med stålframställning i Södermanland och därmed saknar denna dragning tillräcklig allmännytta.</p>	
214.	Bro 1:5	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har dessutom följande synpunkter:</p> <p>Under frågans beredning borde man undersöka möjligheterna till ett "minikärnkraft" dylika finns redan i produktion i USA med mycket säker teknik. Sannolikt är ett "tänk utan för boxen" omöjligt i Sverige.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Se avsnitt 3.20 ang. SSAB:s energibehov.</p>
215.	Husby-Smedstorp 1:1	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har dessutom följande synpunkter:</p> <p>Fastigheten Husby-Smedstorp 1:1 är inte enligt kartan direkt drabbad av dragning 2B men ifall ändringar i dragningen</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>skulle ske och fastighetsägarna blir drabbade vill de på det bestämdaste motsätta sig en luftledning och förorda en markkabel. Denna åsikt gäller varhelst ledningen dras i Södermanland.</p>	<p>närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p>
216.	Jägarholmen 1:12	<p>Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1.</p> <p>Fastighetsägarna har dessutom följande synpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkabel skall användas • Förläggning skall ske utmed befintlig infrastruktur. • Turistnäringen på Landsbygden är den nya näringen i Sörmland och måste bevaras • Ledningen får en stor miljöpåverkan, därför skall en stor MKB göras. • Fastighetsägaren instämmer till fullo med Länsstyrelsens yttrande Dnr:407-4506-2019 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.11 ang. byggnation i befintliga ledningsgator.</p> <p>Se avsnitt 3.6 ang. MKB:ns storlek.</p>
217.	Skillerhult 1:3	<p>Fastighetsägarna har full sikt och närhet till den föreslagna dragningen 2C och 2D. 2D är i närheten men fastighetsägarna bedömer att de inte kommer påverkas lika mycket av den dragningen. Trots att de inte är sakägare i sig så kommer denna ledning förfula deras omgivning och ha en inverkan på naturen i deras närhet som de ofta vistas i.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Fastigheten bedöms för närvarande inte bli berörd av kraftledningarna.</p> <p>Vattenfall hänvisar frågor som rör SSAB:s verksamhet till SSAB</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägarna skriver att de har haft möjlighet att sätta sig in hur detta påverkar deras personliga och deras företags framtid. Fastighetsägarna hänvisar till länsstyrelsens yttrande 407-4506-2019, där de lägger tyngd på den dåliga förundersökningen och där man förordar en dragnig i befintliga ledningsgator.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att mellan rader kan de ana att de 2x130 kV man ämnar söka för inte alls är slutmålet utan att man siktar på en ny stamnätsdragnig uppemot 400 kV som troligen har en helt annan miljöpåverkan. Fastighetsägarna tror att baktanken är att man kommer använda argumentet som länsstyrelsen lyft att man ska utnyttja befintlig ledningsgata i nästa steg.</p> <p>Fastighetsägarnas yttrar att betydande miljöpåverkan utreds och en miljökonsekvensbeskrivning uppförs. Allt i hänseende till den troliga framtida utbyggnaden till 400 kV.</p>	
218.	Bergshammar-Ekeby 6:13	Fastighetsägaren protesterar på det bestämdaste mot alternativ 2D som passerar intill kyrkbyn.	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
219.	Ista 1:8	<p>Fastighetsägarna undrar varför man väljer 2D som alternativ då man i sånt fall drar kraftgatan mellan två samhällen som växer mot varandra.</p> <p>Fastighetsägarna skriver att i närheten av 2D finns många nybyggda permanent bostäder och det har också påbörjats markarbeten för nya tomter i området så hela området kring Svalsta och Bergshammar växer. Fastighetsägarna ifrågasätter varför Vattenfall ska begränsa möjligheterna att bygga i området.</p> <p>Fastighetsägarna undrar varför man inte väljer något av alternativen där det är områden med mycket mindre permanent bostäder och där tillväxten inte är lika stor. I området kring Svalsta och Bergshammar finns också en golfbana som är välbesökt och ett ställe där många får möjlighet att komma ut och röra på sig.</p> <p>Fastighetsägarna undrar hur kiladalens Natura 2000 områden påverkas.</p> <p>Fastighetsägarna undrar också varför man inte kan följa befintliga kraftgatan från Hedenlunda till SSAB.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Se avsnitt 3.11 ang. byggnation i befintlig ledningsgata.</p>
220.	Ista 1:8	<p>Fastighetsägaren har synpunkter på alternativ 2D. Sträckan går mellan två gamla samhällen, Bergshammar och Svalsta. Svalsta har utökats med ett nytt permanentboende område, Nya Svalsta. Sträckan innefattar också golfbana där det har börjat byggas</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>permanentboende villor. Många människor kommer att beröras.</p>	
221.	Bergshammar 5:5	<p>Fastighetsägaren bor i Bergshammar och är oroliga över om en kraftig elledning precis intill deras område blir verklighet. Vattenfalls förslag att dra ledningen enligt 2D bara några meter från ett barntätt område är inte att värna om varken människor eller miljö. Fastighetsägarna anser att risken är stor att den skulle påverka inte bara deras direkta närmiljö utan även deras barns uppväxt och alla närboendes hälsa. Fastighetsägarna kan alltså inte acceptera 2D som ett alternativ.</p> <p>Alternativ 1D verkar vara det som kommer längst från de flesta samhällen med större boendeområden och borde påverka både miljö och hälsa minst. Om ledningen är nödvändig förstår fastighetsägarna att den måste finnas men det krävs eftertanke så den påverkar människors hälsa minst.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D.</p>
222.	Björkvik	<p>Fastighetsägaren skriver att försiktighetsprincipen bör råda vad gäller strålning och att landskapsbilden försämras radikalt vid bygge av kraftledning ovan mark. Fastighetsägaren menar att</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall avser att följa försiktighetsprincipen.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>markkabel är det enda rimliga alternativet.</p> <p>Markkabel skall vara förstahandsvalet för att:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Landskapsbilden påverkas minimalt. • Möjligheten för skogen att lagra kol i veden (som annars blir växthusgasen CO₂ vid förbränning) är betydligt högre då endast 10-15m fri ledningsgata krävs för markkabel. • Markkabel förläggs på 1m djup och jorden runt om skärmar bort elektromagnetisk strålning (EMC) mer effektivt än luftledning. <p>Fastighetsägaren är emot att luftledning används:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Landskapsbilden kommer att bli kraftigt förändrad då stora delar av sträckningen är befriad från sådana stora ledningsstolpar i dagsläget. • Möjligheten för skogen att lagra koldioxid i form av blir betydligt lägre eftersom 40-45m bred ledningsgata tas i anspråk för luftledning. • Försiktighetsprincipen bör tillämpas då tveksamhet råder kring hur elektromagnetisk strålning (EMC) från högspänningsstolpar 	<p>Se avsnitt 3.1 ang. EMF och risk för människors och djurs hälsa.</p> <p>Se avsnitt 3.10 ang. landskapsbild.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.18 Fel! Hittar inte referensskälla. ang. koldioxid.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		påverkar människor och djur.	
223.	Smedsbol 1:2	Fastigheten Smedsbol 1:2 Dragsta är deras hem och de har en fantastisk landskapsvy över ekologisk spannmålsproduktion och även gården Hofstas fält. Det en fin rekreation att ha möjligheten att vila ögonen på denna öppna landskapsbild. Det är det öppna landskapet med produktion inom de gröna näringarna som gör att fastighetsägaren har valt att bo kvar. Björkvik är en vacker trakt med en levande landsbygd, en bygd utan stor kraftledningsgata. Om detta alternativ kvarstår efter konsekvensanalyser menar fastighetsägaren att kabeln ska grävs ner så att flera fortsätter att välja Björkvik som boendalternativ och bidrar till en levande landsbygd.	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se avsnitt 3.10 ang. landskapsbild. Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.
224.	Hjärmesta 1:7, 3:1	Fastighetsägarna har skickat in en gemensam skrivelse, se Skrivelse 1. Fastighetsägarna har dessutom följande synpunkter: Fastighetsägaren skriver att Hjärmsta sedan tidigare är hårt belastat av olika intrång såsom: E4:an, järnväg och nydragning av vattenledning. Intrångsersättningen har varit ringa jämfört med den	Vattenfall tackar för inkomna synpunkter. Se Vattenfalls bemötande till Skrivelse 1. Vattenfall har valt att gå vidare med alternativ 1B-1-1D. Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>värdesänkningen av fastigheten som uppstår.</p> <p>En kraftledningsdragning över åkermark fördyrar produktionen såsom</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ökat antal vändningar med maskiner 2. Stopp och ihopfällning av maskiner för passage 3. Risk för påkörningsskador som kan bli kostsamma <p>Runt fundamenten kommer marken bli obrukad vilket leder till att ogräs kommer växa och sprida sig. Ledningsgator i skogsmarken minskar arealen med avkastande produktionsskog samt stormskador. Ovanstående gör att fastighetsägaren yrkar på höga intrångsersättningar. Fastighetsägaren anser att man bör överväga en markdragning, inte minst med tanke på det förfulande som uppstår av landskapet med en luftburen ledning.</p>	<p>Se avsnitt 3.13 ang. brukande av odlingsmark.</p>
225.	Vivestanäset 30	<p>Fastighetsägaren har följande synpunkter angående det gemensamma stråket i Oxelösund:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alla fastigheter kommer att sjunka i värde. • Strålning och det förfular hela området. 	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall Eldistribution utreder ledningssträckningen genom Oxelösunds kommun ytterligare</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. EMF och risk för människor.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<ul style="list-style-type: none"> • Många bor permanent i Vivesta. • Bättre att lägga kraftledningen där de befintliga är och gå över kolonilotterna, där finns inget boende. • Värna om rekreationsområdet, inte bara träden. • Området är tänkt att bli permanentboende i framtiden. 	<p>Se avsnitt 3.10 ang. landskapsbild.</p>
226.	Privatperson	<p>Fastighetsägaren skriver att i samrådsunderlaget anges att SSAB genom byte av process kan ersätta användningen av "icke förnybara råvaror och kraftigt minska sina utsläpp av koldioxid".</p> <p>Bytet från att själva framställa järn i egen masugn och istället köpa skrot på marknaden innebär förstås endast en flytt av koldioxidutsläppen till andra masugnar i världen. Förutsatt att man inte samtidigt förutsätter minskad världskonsumtion av järn och stål. Eftersom SSAB kunnat nyttja sina brännbara restgaser kan koldioxidutsläppen från järn- och ståltillverkningen i världen komma att öka med den naturgas som kommer att nyttjas.</p> <p>Underlaget som Vattenfall presenterar ger intrycket av att värdefull natur tas i anspråk för kraftledningsgator i det goda syftet att minska klimatpåverkan på jorden. Ett alltså lögnaktigt påstående</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall hänvisar frågor som rör SSAB:s verksamhet till SSAB.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>som kan komma att påverka beslutsfattare och allmänhet till att acceptera intrånget.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att texten i underlaget bör förändras så att syftet med den ökade elkonsumtionen i SSAB i Oxelösund klart framgår. Processförändringen kanske ligger i SSABs intresse men knappast inte i världens klimatbevarande.</p>	
227.	Kopparslagen 1	<p>Fastighetsägaren vill protestera mot det förordade kraftledningsförslaget.</p> <p>Fastighetsägaren är förvånad över utredningens enda presenterade ledningsdragning från Stjärnholmsområdet till SSAB genom bostadsområdena i Norra Peterslund, Södra Inskogen och Baraområdet.</p> <p>Att dra luftledning genom etablerade bostadsområden känns som fokus på billigaste investeringskostnad. Tänka ledningsstolpar är betydligt större än befintliga vilket gör intrånget ännu mer kännbart.</p> <p>För dem som egnahemsägare är det inget positivt både för trivsel, hälsorisker eller prisutveckling. En "klantig" installation som ytterligare förfular blir kontraproduktivt.</p> <p>Fastighetsägaren tycker inte att utredningens slutsats att befintlig stadplan inte begränsar en luftledning stämmer.</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall Eldistribution utreder ledningssträckningen genom Oxelösunds kommun ytterligare.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.1 ang. EMF och risk för människor.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>Fastighetsägarna ifrågasätter om de boende kommer klara gränsvärdena för magnetfält och att man borde ha en betryggande marginal ifall gränsvärdena ändras.</p> <p>Fastighetsägaren skriver att BAT = Best Available Technique bör användas och att markkabel och eller/alternativa stråk inte har redovisats. En markförläggning inom tätbebyggt område bör inte på något sätt sänka driftsäkerheten.</p> <p>Den nya kraftledningen matar EAF-ugnen, en enstaka process. Synkroniserade underhållsåtgärder är fullt möjligt. Vid beräkning av magnet och spänningsfält bör man inse att strömförbrukningen inte är kontinuerlig utan mera On/off.</p> <p>Ytterligare nackdelar med luftledning är att det uppstår fräsande ljud vid fuktig väderlek. Att ha en ledning genom bostadsområden där ljud kommer och går beroende på driftillståndet hos SSAB har inte kommenterats.</p> <p>Fastighetsägaren anser att utredningen för området Stjärnholm till SSAB bör göras om med inriktning på bättre teknikval, exempelvis utreda kabel över Vivistaviken. Hela utredningen fokuserar på att undvika vissa naturområden men tar ingen hänsyn till kommunens invånare.</p>	

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
228.	Vedeby Gård	<p><i>Sörmlands infrastruktur</i> I Sörmland finns det 2 st infrastrukturella stråk som mestadels går nordost-sydväst.</p> <p><i>Landskapsbilden</i> Det finns stråk mellan de två stora infrastrukturstråken som idag är helt opåverkade av infrastruktur. De förslagen som går i riktning nordväst-sydost skär tvärs igenom helt opåverkad natur.</p> <p><i>Vattenfalls bedömningar</i> Fastighetsägaren anser att Vattenfalls bedömningar och förstudie är bristfällig och skriver att de planerade luftledningarna får radikalt stor påverkan på landskapsbilden. Fastighetsägaren anser att Vattenfall har avfärdat kabelalternativet för tidigt. Fastighetsägaren saknar utredningar där man undersökt möjligheten att lägga kabel i insjöar och vattendrag eller från Norrköping till Oxelösund i Östersjön.</p> <p><i>Företaget och kunder</i> Fastighetsägarens företag förser lant/skogsbrukare samt entreprenörer med service, reservdelar och maskiner. För att de som företag ska kunna verka och bo på landsbygden krävs det kunder som tror på framtiden och vill investera. En ny ledningsdragning kommer påverka fastighetsägarnas</p>	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Vattenfall kommer att beskriva markkabel som alternativ i en kommande MKB. Se även kapitel 2 angående markkabel.</p> <p>Se avsnitt 3.10 ang. påverkan på landskapsbild.</p> <p>Se avsnitt 3.3 ang. påverkan på verksamhet.</p> <p>Se avsnitt 3.22 ang. projektet.</p>

Skrivelse nr i Bilaga 11	Fastighet	Synpunkter	Kommentarer
		<p>kunder negativt och därigenom dem.</p> <p><i>Framtidens landsbygd</i> Regeringen har som mål att hela Sverige ska leva. Sveriges landsbygd har stor potential att bli framtidens turistnäring.</p> <p><i>Övrigt</i> Ledningarna är en investering för ett enskilt bolag samt detta bolag är med omvärldens ögon relativt litet och helt beroende av stålpriset på världsmarknaden.</p> <p><i>Projektet</i> Projektet är gigantiskt och kommer få en betydande effekt för näringsidkare och boende utmed eventuella ledningar.</p>	
229.	Privatperson	Gör om gör rätt. Samlad information till alla, därefter frågestund.	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 1.2 ang. samrådets genomförande.</p>
230.	Privatperson	Önskar nytt möte. Denna kväll bara kaos.	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 1.2 ang. samrådets genomförande.</p>
231.	Privatperson	Det vore bra med ett regelrätt informationsmöte, där någon från Vattenfall står vid storbildsskärm och berättar. Och därefter frågestund.	<p>Vattenfall tackar för inkomna synpunkter.</p> <p>Se avsnitt 1.2 ang. samrådets genomförande.</p>